

VAASAN YLIOPISTO

JOHTAMISEN YKSIKKÖ

Janne Portin

KAUHAVAN MUUTTOLIIKE

Lähtö- ja tulomuuttoon vaikuttaneet tekijät

Aluetieteen
pro gradu -tutkielma

VAASA 2018

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO	3
TIIVISTELMÄ	5
1. JOHDANTO	7
1.1. Tutkimuksen taustaa	7
1.2. Tutkimusongelmat	9
1.3. Tutkimusaineisto ja -menetelmät	9
1.4. Keskeiset käsitteet	10
1.5. Tutkimusalueen kuvaus	11
2. MUUTTOLIIKE	15
2.1. Muuttoliikkeen tarkastelutasot	16
2.2. Muuttoliiketeoriat- ja mallit	18
2.3. Yksilö ja muuttoalttius	22
2.4. Muuttoalueen ja etäisyyden merkitys motiiveihin	24
2.5. Muuttoliike ja kunnat	25
3. KYSELYTUTKIMUS KAUHAVAN MUUTTOLIIKKEESTÄ	27
3.1. Kyselyn toteutus	27
3.2. Kyselylomakkeen rakenne ja analyysi	28
3.3. Reliabiliteetti ja validiteetti	28
3.4. Muuttopäätökseen vaikuttaneen tekijän arviointi	30
4. LÄHTÖ- JA TULOMUUTTAJAT	31
4.1. Taustatiedot	31
4.2. Lähtömuuttajat	44
4.3. Tulomuuttajat	57
5. MIELIKUVAT KAUHAVASTA	64
6. YHTEENVETO	71
6.1. Tutkimuskysymyksiin vastaaminen	73

6.2. Johtopäätökset ja pohdinnat	76
LÄHDELUETTELO	79
LIITTEET	
LIITE 1. Saatekirje	84
LIITE 2. Kyselylomake	86

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Kauhavan sijainti	11
Kuvio 2. Muuttoliikkeen ryhmittely	15
Kuvio 3. Työntö-veto-malli	20
Kuvio 4. Vastaajien ikäjakauma	33
Kuvio 5. Siviilisääty muuttohetkellä	35
Kuvio 6. Mukana muuttaneiden lukumäärä	36
Kuvio 7. Mukana muuttaneet alaikäiset	37
Kuvio 8. Lähtö- ja tulomuuttajat maakunnittain kyselyn mukaan	38
Kuvio 9. Ylin koulutus muuttohetkellä	40
Kuvio 10. Vastaajien pääasiallinen toiminta	41
Kuvio 11. Käytettävissä olevat kuukausitulot	42
Kuvio 12. Lähtömuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät	45
Kuvio 13. Lähtömuuttajien tekijöiden painoarvot	47
Kuvio 14. Lähtömuuttajien tärkein tekijä	49
Kuvio 15. Työelämässä olevien lähtömuuttoon vaikuttaneet tekijät	50
Kuvio 16. Työelämässä olevien tärkein tekijä	51
Kuvio 17. 18–29-vuotiaiden tekijät	52
Kuvio 18. 18–29-vuotiaiden tärkein tekijä	53
Kuvio 19. Lähtömuuttajien muuton luonne	54
Kuvio 20. Tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät	58
Kuvio 21. Tulomuuttajien tekijöiden painoarvot	59
Kuvio 22. Tulomuuttajien tärkein tekijä	60
Kuvio 23. Tulomuuttajien muuton luonne	61
Kuvio 24. Eläkeläisten muuttoon vaikuttaneet tekijät	62
Kuvio 25. Vastaajien mielikuvat Kauhavasta	65
Kuvio 26. Mihin Kauhavan tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota	69
Kuvio 27. Lähtömuuton tekijät järjestyksessä	73
Kuvio 28. Tulomuuton tekijät järjestyksessä	74
 Taulukko 1. Väestömäärät entisten kuntien aluejaolla	 13

Taulukko 2. Kauhavan kuntien välinen muuttoliike	14
Taulukko 3. Simpasen versio elinvaihemallista	22
Taulukko 4. Vastaajien sukupuolijakauma	31
Taulukko 5. Vastaajien muuttovuosi	34
Taulukko 6. Merkittävimmät kaupungit muuttosuunnittain	38
Taulukko 7. Muuttosuunnat entisillä kuntarajoilla	39
Taulukko 8. Asumismuoto ennen muuttoa ja muuton jälkeen	43
Taulukko 9. Asunnon omistusmuoto ennen muuttoa ja muuton jälkeen	44
Taulukko 10. Muuttajien tyypillisimmät taustatekijät muuttosuunnittain	76

VAASAN YLIOPISTO
Johtamisen yksikkö

Tekijä:	Janne Portin	
Pro gradu -tutkielma:	Kauhavan muuttoliike: Lähtö- ja tulomuuttoon vaikuttaneet tekijät	
Tutkinto:	Hallintotieteiden maisteri	
Oppiaine:	Aluetiede	
Työn ohjaaja:	Seija Virkkala	
Valmistumisvuosi:	2018	Sivumäärä: 93

TIIVISTELMÄ

Muuttoliikkeellä on merkittävä vaikutus alueen väestörakenteeseen ja talouteen. Väestön voimakas keskittyminen on jo pitkään kohdistunut suurimpiin kaupunkeihin ja keskuksiin, mikä on johtanut kuntien entistä kovempaan kilpailuun samoista asukkaista. Kunnat hyödyntävät markkinointia ja kehittävät omaa imagoaan, jotta alue näyttäytyisi mahdollisimman vetovoimaisena. Muuttoliikemäärien lisäksi ja alueen kehityksen kannalta oleellinen kysymys on, minkälaisia ovat lähtömuuttajat ja tulomuuttajat sekä eroavatko ne mahdollisesti merkittävästi toisistaan.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella Kauhavan muuttoliikettä ja saada selville mitkä tekijät ovat vaikuttaneet sekä lähtömuuttoon että tulomuuttoon. Tekijöiden lisäksi tarkastellaan muuttajien taustamuuttajia ja tutkitaan, onko Kauhavan muuttoliike valikoivaa ja profiloitua tyypillinen muuttaja. Lähtö- ja tulomuuttoon vaikuttaneiden tekijöiden tarkastelun pohjana on käytetty työntö- ja vetoteoriaa. Muuttajien yksilöllisiä ominaisuuksia muuttoliikkeen selittäjänä on käytetty elinvaihemallia. Tutkimuksen aineisto on kerätty kyselylomakkeen avulla, joka oli täytettävissä internetissä. Kohderyhmänä olivat tarkasteluajanjaksona pysyvästi kotipaikkakuntaansa muuttaneet henkilöt, jotka olivat muuttohetkellä täysi-ikäisiä.

Vastausten perusteella lähtömuuttoon vaikutti eniten tekijät, jotka liittyivät itsenäistymisvaiheeseen, johon nuorien suurella osuudella lähtömuuttaneiden joukossa oli merkittävä vaikutus. Eniten lähtömuuttoon vaikuttanut tekijä oli opiskelupaikan saaminen toisen kunnan alueelta, mutta muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon oli lähes yhtä merkittävä. Muita merkittäviä tekijöitä lähtömuutossa olivat työpaikan vaihtuminen, perhetilanteen muutos ja halu viettää kaupunkilaiselämää. Lähes puolet lähtömuuttajista voisivat harkita paluumuuttoa, mutta esteenä monelle oli omaa koulutusta vastaavien työpaikkojen puute. Tämä ilmeni erityisesti korkeasti koulutettujen henkilöiden kohdalla.

Tulomuuttoon vaikuttaneiden tekijöiden jakauma oli hieman tasaisempi kuin lähtömuuttoon vaikuttaneiden tekijöiden. Tulomuutossa tekijät painottuivat yleisesti enemmän asumiseen liittyviin tekijöihin. Merkittävimmät tulomuuttoon vaikuttaneet tekijät olivat asuinalueen rauhallisuus ja viihtyisyys. Muita merkittäviä tekijöitä tulomuutossa merkittävyysjärjestyksessä olivat edulliset asunnot, perhetilanteen muutos ja lyhyet välimatkat sukulaisiin tai ystäviin, työpaikan vaihtuminen ja sopivan kokoiset asunnot.

Kauhavan muuttoliike nähtiin tutkimuksen perusteella olevan osittain valikoivaa, sillä lähtö- ja tulomuuttajien ominaisuudet erosivat tiettyjen taustamuuttajien osalta varsin merkittävästi toisistaan. Muuttoliikkeen valikoivuus näyttäytyi selkeimmin ikäjakauman suhteen, sillä lähtömuuttajat olivat selvästi nuorempia kuin tulomuuttajat.

AVAINSANAT: muuttoliike, valikoiva muuttoliike, vetovoimatekijät, työntövoimatekijät, Kauhava, muuttaja

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen taustaa

Suomessa muuttoliike on ollut ennätysellisen vilkasta 2000-luvun alusta lähtien. Vuosittain noin 270 000–280 000 henkilöä vaihtaa asuinpakkaansa kunnasta toiseen. Maasamuutto eli kuntien välinen tulo- ja lähtömuutto on jo pitkään suuntautunut samoihin suuriin kaupunkeihin ja niiden kehyskuntiin, kun puolestaan maan syrjäisimmät seudut erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa ovat menettäneet väestöään. (Kytö & Kral-Leszczyńska 2013: 13.)

Muuttoliike ja väestökehitys ovat oleellinen osa alueen kehitystä. Muuttavat ihmiset tuovat kulutusta ja työpanosta tuloalueille, mikä puolestaan vaikuttaa kerrannaisvaikutusten kautta koko alueen elinkeinoelämään. Vastaavasti poismuuttoalueilta menee lähtevien ihmisten mukana osaamista ja ostovoimaa. (Helin, Laakso, Lankinen & Susiluoto 1998: 7.) Muuttoliikkeessä on siis sekä häviäjiä että voittajia, koska alueet kilpailevat keskenään samoista asukkaista. Alueiden tavoitteena on näyttäytyä mahdollisimman vetovoimaisina, sillä esimerkiksi kunnat pyrkivät houkuttelemaan veronmaksajien lisäksi myös yritysten investointeja. Kunnat toimivat ikään kuin yritysten kaltaisina toimijoina, jotka käyttävät ja kehittävät imagoaan sekä markkinointia toiminnassaan yhä enemmän. (Aro 2007: 55.)

Muuttoliike vaikuttaa merkittävästi kuntien talouteen. Muuttoliike saa aikaan muutoksia kuntien väestörakenteeseen ja vaikuttavat kunnallisten palvelujen tarpeeseen. Merkittävimmät vaikutukset eivät ole välittömiä, vaan välillisiä ja toteutuvat pitkän ajan kuluessa. Muuttoalttius on suurin nuorilla aikuisilla, jotka muuttaessaan ovat työuransa alkupäässä ja aloittamassa perhettään. He eivät välttämättä heti tuo juurikaan verotuloja eivätkä tarvitse paljoa kunnallisia palveluja. Heillä on kuitenkin merkittävä vaikutus tulevaisuuden verotuloihin, lasten määrään ja palvelutarpeeseen. (Helin, Laakso, Lankinen & Susiluoto 1998: 7.)

Aro toteaa (2007b: 29.), että muuttoliikkeen aiheuttamia vaikutuksia tarkastellaan usein tulo-, lähtö- ja nettomuuton kautta. Pelkät absoluuttiset numerot saattavat muuttoliikkeen tarkastelun kannalta kuitenkin usein olla harhaanjohtavia etenkin kuntatalouden, sosiaalisen ja väestötieteen näkökulmasta. Laadukkaampien johtopäätösten tekemiseksi on tutkittava muuttoliikkeen sekä määrällistä että laadullista rakennetta samanaikaisesti. Alueen kehityksen kannalta oleellinen kysymys on, millaisia ovat tulo- ja lähtömuuttajat taloudellisilta, sosiaalisilta ja demografisilta ominaisuuksiltaan sekä mitä vaikutuksia näillä ominaisuuksilla on kuntatalouteen ja väestörakenteen kehitykseen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Muuttoliikettä on tutkittu paljon ja niiden sisältö riippuu paljon siitä, mistä näkökulmasta muuttoliikettä tutkitaan. Muuttoliikkeestä löytyy tutkimuksia eri tieteenaloilta. Alue- ja maantieteen lisäksi muuttoliikettä on tutkittu myös esimerkiksi sosiaalitieteissä ja taloustieteissä, mutta esimerkiksi Nivalainen (2007: 17) toteaa, että useimmiten muuttoliiketutkimukset ovat liittyneet muuttoliikesuuntien ennustamiseen ja tutkimiseen sekä muuttajien yleisten ominaisuuksien tarkasteluun, sen sijaan muuttamisen syitä ja motiiveja on selvitetty vain harvoissa tutkimuksissa.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää syitä muuttoliikkeelle sekä tulo- että lähtömuuttajien osalta Kauhavan kaupungin näkökulmasta. Varsinaisesti muuton syitä ei ole aikaisemmin tutkittu Kauhavan osalta, mutta pendelöintiä sen sijaan on. Henna Matintupa tutki 2013 valmistuneessa pro gradussaan (*Pendelöinti vai muutto?*) Kauhavalle pendelöijiiä ja sitä, voisiko heidän asuinpaikkaratkaisuihin vaikuttaa. Tätä tutkimusta voidaankin pitää ikään kuin jatkona pendelöintitutkimukselle. Kauhavan tilanteesta tekee erityisen mielenkiintoisen se seikka, että työpaikkojen lukumäärä on Kauhavan alueella suurempi kuin työllisen työvoiman määrä. Tämä tutkimus on tehty toimeksiantona Kauhavan kaupungille.

1.2. Tutkimusongelmat

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Kauhavan muuttoliikettä 2009–2013 välisenä aikana. Tarkoituksena on selvittää, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet ja kuinka paljon sekä lähtö- että tulomuuttoon tutkimusaikana ja selvittää minkälaiset ihmiset muuttavat.

Tutkimuskysymykset, joihin haetaan vastausta:

- Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet lähtömuuttoon?
- Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet tulomuuttoon?
- Onko Kauhavan muuttoliike valikoivaa?
- Minkälainen on tyypillinen lähtö- ja tulomuuttaja?

1.3. Tutkimusaineisto ja -menetelmät

Tutkimuksen empiirinen aineisto on saatu kyselylomakkeen avulla. Tutkimuksen kohde-ryhmänä oli 2009–2013 aikana sekä tulo- että lähtömuuttaneet henkilöt, jotka olivat osoitetiedoissa ilmoittaneet muuttaneensa vakituisesti. Poimintaehtona oli, että henkilöt olivat muuttohetkellä olleet vähintään 18-vuotiaita. Mikäli samasta osoitteesta oli useampi muuttaja, eli käytännössä tällöin oli kyse lähes aina perheestä, kohdennettiin kysely muuttaneista vanhimmalle henkilölle. Näin saatiin kustannuksia ja lähetettyjen kirjeiden määrää pienennettyä. Henkilöt, jotka olivat muuttaneet tarkasteluajanjaksona useampaan kertaan, pyydettiin vastaamaan kysymyksiin aikaisemman muuton näkökulmasta. Osoitetiedot muuttaneista saatiin Länsi-Suomen maistraatista.

Tämä tutkimus perustuu kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään. Kvantitatiivisessa eli määrällisessä menetelmässä tutkimustietoa saadaan numeerisesti ja tulokset esitellään numeroilla esimerkiksi erilaisilla tunnuslukuina (Vilka 2014: 14). Näin laajan perusjoukon vuoksi, kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä oli ainut realistinen menetelmätyyli. Päämenetelmänä on kyselyaineiston analysoiminen tilastollisin menetelmin SPSS-tilasto-

ohjelmaa hyväksi käyttäen. Tutkimuksen analyysiosiossa tehdään frekvenssianalyysijä, ristiintaulukointeja ja lasketaan erilaisia tunnuslukuja.

1.4. Keskeiset käsitteet

Muuttoliike

Muuttoliikkeelle ei ole olemassa yhtä ja kaiken kattavaa määritelmää ja sen määrittely riippuu siitä, missä laajuudessa ja näkökulmasta sitä tarkastellaan. Muuttoliike voidaan yksinkertaisella tavalla määritellä pysyväksi tai suhteellisen pitkäaikaiseksi siirtymiseksi alueelta toiselle (Korkiasaari & Söderling 2007: 240). Karjalaisen (1986: 35–38) mielestä kaiken kattavalle teorialle ei välttämättä edes ole tarvetta, vaan eri tieteenalat tuovat oman näkökulmansa avulla tietoa muuttoliikkeen eri ulottuvuuksista.

Muuttoalttius

Muuttoliikettä tarkastellaan yleensä yksiköiden ja tunnuslukujen kautta. Muuttajat jaotellaan lähtö- ja tulomuuttajiin, joiden erotusta sanotaan nettomuutoksi. Nettomuuton lisäksi muuton aktiivisuutta voidaan tutkia muuttoalttiuden eli muuttaneisuuden avulla, jossa muuttajien määrää verrataan siihen ryhmään kuuluvaan väestön määrään. Muuttoalttiutta voidaan tarkastella tilastollisen muuttujan esimerkiksi koulutusasteen, iän tai sukupuolen luokissa. (Korkiasaari & Söderling 2007: 253).

Valikoiva muuttoliike

Bråmån (2006: 42) on määritellyt selektiivisen eli valikoivan muuttoliikkeen siten, että muuttoliikkeen valikoivuudella viitataan tietyn alueen tulo- ja lähtömuuttajien poikkeamista merkittävästi toisistaan ominaisuuksiltaan. Tulomuuttajat voivat olla esimerkiksi ikärakenteeltaan paljon nuorempia kuin lähtömuuttajat, jolloin valikoiva muuttoliike vaikuttaa väestön ikärakenteeseen.

1.5. Tutkimusalueen kuvaus

Kauhavan kaupunki on muodostettu 1.1.2009 neljän kunnan monikuntaliitoksella. Alahärmä, Kortesjärvi ja Ylihärmä sekä Kauhava on lakkautettu ja tilalle on perustettu uusi, Kauhavan kaupunki. Kaupungin maapinta-ala on 1 313 km². Tässä tutkimuksessa Kauhavalla tarkoitetaan kuntaliitoksen jälkeen muodostunutta Kauhavan kaupunkia, ellei erikseen toisin mainita. Kauhavan kaupunki sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnan pohjoisosassa ja kuuluu Länsi-Suomen lääniin. Naapurikunnat ovat Lapuan kaupunki, Eivjärvän kunta, Lappajärven kunta, Uudenkaarlepyyn kaupunki, Oravaisten kunta, Pederören kunta, Seinäjoen kaupunki, Vöyri-Maksamaan kunta, Isokyrön kunta. (Kauhava 2016.)

Kauhavan on tunnettu elinkeinoelämässä muun muassa yrittäjyydestään, vahvasta käsitöosaamisesta, turkistarhauksesta ja maatalouteen liittyvien koneiden valmistusosaamisesta. Kulttuurin puolesta erityisesti häjyistä ja jääkäreistä sekä perinteisistä lakeusmaisemista. Urheilu- ja virkistystoiminnan osalta, huvipuisto Power Parkista ja Härmän kuntokeskuksesta. (Kauhava 2015.)

Kuvio 1. Kauhavan sijainti (Kauhavanalakyä 2015).

Kauhavalla on hyvät liikenneyhteydet (kuvio 1), sillä valtatie 19 ja kantatie 63 kulkevat sen läpi. Etelä-Pohjanmaan maakuntakeskukseen, joka on Seinäjoki, on Kauhavalta etäisyyttä noin 40 kilometriä. Vaasaan on matkaa noin 80 kilometriä ja Kokkolaan 100 kilometriä. Junayhteydet ovat erinomaiset, lähes kaikki sekä etelään että pohjoiseenkin menevät junat pysähtyvät Kauhavalla. Asemalla pysähdyksiä noin 15 henkilöjunaa vuorokaudessa. Lähin satama puolestaan löytyy Vaasasta. (Kauhava 2015b.)

Kauhava on yksi Etelä-Pohjanmaan teollistuneimmista alueista. Alueen teollisuus on painottunut pääasiassa metalli- ja puutuoteteollisuuteen, mutta elintarvikejalostuksella on myös merkittävä vaikutus alueen työllisyyteen. Kauhavalla Suomen kolmanneksi eniten aktiivimaatiloja. Kauhavan turkistalousalue on yksi maan merkittävimmistä ja lähinnä kettujen ja supien tarhaukseen keskittyneitä tarhoja on lähes 100 kappaletta. (Elinkeinostrategia 2013: 2.)

Palvelualojen osuus on elinkeinorakenteessa kasvanut viime aikoina merkittävästi, erityisesti panostus matkailu- ja hyvinvointitoimialaan on alkanut tuottaa tulosta. Yli 1 400 yritystä yhdessä julkisen sektorin kanssa tarjoavat työpaikkoja yli oman tarpeen, joten työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %. Yleinen työllisyystilanne on Kauhavalla ollut jo pitkään hyvä ja työttömyysluvut ovat maakunnan alhaisimpia. (Elinkeinostrategia 2013: 2.)

Kauhava on asukasluvultaan Etelä-Pohjanmaan kolmanneksi suurin kaupunki. Seinäjoki on suurin (62 9748 asukasta) ja Kurikka toiseksi suurin (21 501 asukasta). Väestörekisterikeskuksen ennakkoväkilukujen antamien tietojen mukaan, Kauhavalla oli 31.12.2017 16 280 asukasta (Tilastokeskus 2018.) Kauhavan väestöstä alle 15-vuotiaiden osuus koko väestöstä on 16,6 prosenttia, mikä on hyvin lähellä samaa arvoa kuin mitä koko Suomen keskiarvo, joka on 16,2 prosenttia. 15–64-vuotiaiden osuus väestöstä Kauhavalla on puolestaan 57,1 prosentillaan pienempi kuin koko maan vastaava luku (62,9 prosenttia). 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus on Kauhavalla puolestaan yli neljännes (26,3 prosenttia), kun koko maan luku on 20,9 prosenttia. Väestörakenteesta nähdään, että Kauhavan väestö on hieman vanhempaa kuin mitä keskimäärin Suomessa. (Tilastokeskus 2018b.)

Taulukkoon 1 on merkattu tarkasteluajanjakson asukasluvut vanhoilla kuntarajoilla, jotka olivat voimassa ennen Kauhavan monikuntaliitosta. Jokainen entinen kunta-alue on menettänyt asukkaitaan vuoden 2009 tilanteeseen nähden ja lähes jokainen entinen kunnan on menettänyt asukkaitaan edelliseen vuoteen nähden. Poikkeuksen kuitenkin tekee parhaiten pärjännyt entinen Ylihärmän alue, joka onnistui jopa kasvattamaan väkilukuaan kahtena vuotena peräkkäin, mutta lopulta kuitenkin väestömäärä valui hieman alle vuoden 2009 tason. Kokonaisuudessaan väkiluku väheni koko Kauhavan alueella tarkasteluajanjakson alusta vuoteen 2013 mennessä 480 asukkaalla.

Taulukko 1. Väestömäärät entisten kuntien aluejaolla (Tilastokeskus 2015).

	2009	2010	2011	2012	2013
Kauhava	7770	7651	7612	7569	7533
Alahärmä	4598	4560	4534	4509	4486
Kortesjärvi	2248	2214	2190	2178	2125
Ylihärmä	2878	2839	2886	2897	2861
Tuntematon	51	44	43	49	60
Yhteensä	17545	17308	17265	17202	17065

Taulukossa 2 on muuttovuosittain lueteltu Kauhavan kuntien välisten muuttoliikkeen tulo- ja lähtömuuttomäärät, joista on vielä laskettu erotus eli nettomuutto. Tarkasteluajanjakson luvut ovat tummennetulla pohjalla ja taulukkoa on jatkettu aina viimeisimpään tilastokeskukselta saatavaan tietoon. Vuoden 2017 osalta tiedot julkaistaan 2018 keväällä, joten ne eivät ehtineet tähän tutkimukseen.

Taulukko 2. Kauhavan kuntien välinen muuttoliike (Tilastokeskus 2017).

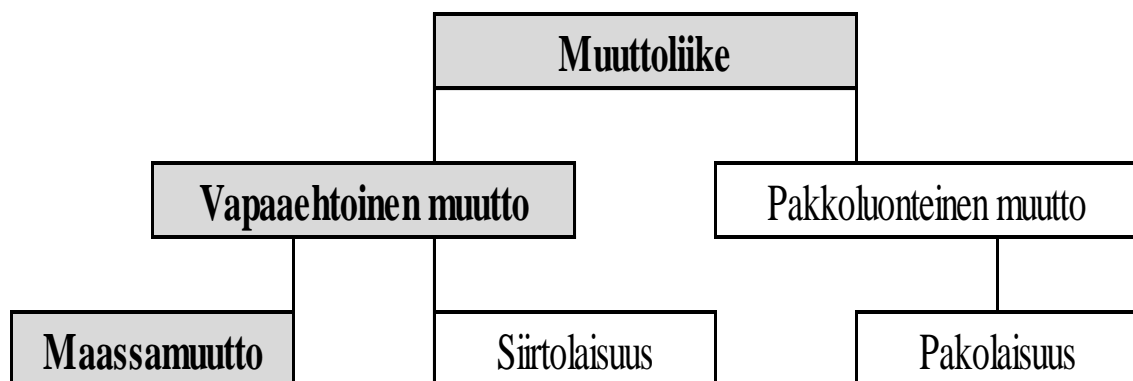
Muuttovuosi	Tulomuutto	Lähtömuutto	Nettomuutto
2009	426	642	-216
2010	422	645	-223
2011	548	621	-73
2012	520	603	-83
2013	510	682	-172
2014	530	658	-128
2015	532	656	-124
2016	499	643	-144

Lähtömuutto on pysynyt erittäin tasaisena aina vuodesta 2009 alkaen ja pysynyt jokaisena vuonna yli 600 henkilön määrässä. Vastaavasti tulomuuton määrässä on ollut aavistuksen verran enemmän vaihtelua, mutta heilunta tulomuutossa on pysynyt lähellä 500 henkilön muuttomäärää. Tarkasteluajanjakson keskimääräinen tulomuuttomäärä on noin 485 henkilöä ja lähtömuuttaneiden 638 henkilöä vuodessa. Kuntien välisissä muutoissa Kauhavalle on syntynyt nettomuuttotappioita tarkasteluajanjaksona noin 153 henkilöä vuodessa.

2. MUUTTOLIIKE

Korkiasaari ja Söderling (2007: 240) jakoivat muuttoliikkeen muuttosyn, -etäisyyden ja -suunnan mukaan (kuvio 2). Ensinnäkin muutto voi olla joko luonteeltaan pakonomaista tai vapaaehtoista. Vapaaehtoiset muutot voidaan jakaa lähtö- ja kohdealueen mukaan maassamuuttoon, eli maan sisällä tapahtuvaan muuttoon, tai siirtolaisuuteen eli valtioiden rajat ylittävään muuttoon. Pakolaisuus ja erilaiset väestönsiirrot, jotka ovat muuttajan omaa tahtoa vastaan, jaotellaan pakkoluonteisiksi muutoiksi.

Vapaaehtoisessa muutossa voi olla myös kyse niin sanotusta tavoitemuuttamisesta, jolla muuttaja pyrkii tiettyyn päämäärään ja muuttaminen on keino sen saavuttamiseen. Tavoitemuutoissa on lähtökohtaisesti kyse elämänlaadun parantamisesta, jolloin muuttoon vaikuttaa potentiaalisen tuloalueen vetovoimatekijät. Toisin kuin tavoitemuutoissa, vastahakoisessa muuttamisessa ei välttämättä aina pyritä elämänlaadun parantamiseen, vaan muuttamalla pyritään vähintään entisen tason mukaiseen elämänlaatuun. Vastaavasti kuin vapaaehtoisessa muutossa, vastahakoisissa muutoissa vaikuttaa lähtöalueen työntekijät. (Korkiasaari ja Söderling 2007: 240–241.) Kuvion 2 mukaisen jaottelua käyttäen voidaan todeta, että tässä tutkimuksessa tarkastellaan maassamuuttoa eli kuntien välistä muuttoa Kauhavan kaupungin näkökulmasta, joka perustuu pääasiassa vapaaehtoiseen muuttoon.

Kuvio 2. Muuttoliikkeiden ryhmittely (Korkiasaari & Söderling 2007: 240).

2.1. Muuttoliikkeen tarkastelutasot

Muuttoliikettä voidaan tutkia monesta eri näkökulmasta ja tutkimiseen soveltuvat selitysmallit ja teorialat riippuvat siitä, miten ja miltä tasolta muuttoliikettä halutaan tarkastella. Muuttoliikkeen tutkiminen on tavallisesti jaettu yhteiskunta-, alue- ja yksilötasoon.

Muuttoliike yhteiskunnallisella tasolla

Yhteiskuntatason tarkastelussa päähuomio kiinnittyy ihmisten elinoloihin vaikuttavien ilmiöiden, kuten yhteiskunnan taloudellisten ja sosiaalisten kehityksen tutkimiseen. Useimmiten yhteiskuntatason lähestymistapa keskittyy elinkeinotoiminnan ja työmarkkinoiden alueellisesta sijoittumisesta sekä näiden vaikutuksesta työvoiman liikkuvuuteen ja muuttosuuntiin. (Kytö & Kral-Leszczynska 2013: 18.)

Zelinsky on kehittänyt *mobility transition* -mallin, jossa erotellaan viisi yhteiskunnan eri kehitysvaihetta, jotka vaikuttavat muuttoliikkeeseen ja niiden ominaispiirteisiin. Traditionaalisessa yhteiskunnassa syntyvyys ja kuolleisuus ovat korkeita sekä taloudellinen kasvu ja muuttoliike ovat vähäisiä. Varhaisen muuton yhteiskunnassa kuolevuus on selvästi laskenut, jolloin väestön kasvu puolestaan lisääntyy ja muuttoliike keskittyy merkittävästi maaseudulta kaupunkeihin. Myöhäisen muutoksen yhteiskunnassa syntyvyys lähtee laskuun, mutta kaupunkeihin muutto ja siirtolaisuus vähenee, vaikka kokonaismuuttoliike lisääntyy. Kehittyneessä yhteiskunnassa sekä syntyvyys että kuolleisuus ovat molemmat matalia, kaupunkien sisäinen ja välinen muuttoliike on vilkasta, mutta maaseudulta kaupunkiin muutto alkaa vähentyä. Tulevaisuuden ja erittäin kehittyneessä yhteiskunnan vaiheessa muuttoliike on muuttunut pääosin isojen kaupunkien väliseksi ja sisäiseksi muuttoliikkeeksi. (Korkiasaari & Söderling 2007: 242.)

Muuttoliike alueellisella tasolla

Alueellisen tason tarkastelussa muuttoliikettä tutkitaan yhteiskunnan sisällä. Se on siltä osin suppeampi kuin yhteiskunnallinen taso ja usein myös ajallisesti rajatumpi sekä selvemmin yhteiskunnallisiin ongelmiin tarttuva. Aluetason tarkastelussa ollaan useimmiten

kiinnostuneita muuttoliikkeen vaikutuksista työvoiman ja pääomien siirtymiseen, joten teoriat aluetasolla ovat usein taloustieteellisiä. Aluetason teoriat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: kasvu-, keskusjärjestelmä- ja sijaintiteorioihin. (Söderling 2014: 197.)

Kasvuteoriat voidaan jakaa vielä tasapaino- ja kasautumisteorioihin. Tasapainoteorioissa lähdetään siitä, että yhteiskunnan alueellinen kehitys kulkee kohti tasapainotilaa. Jokin tasapainoa horjuttava muutos aiheuttaa vastakkaisen reaktion, jolloin alkaa palautuminen kohti alkuperäistä tilaa. Kasautumisteorioissa kehitys on luonteeltaan kasautuvaa, jossa järjestelmään vaikuttava muutos aiheuttaa samansuuntaisen muutoksen alkuperäiseen tilaan verrattuna, jolloin syntyy ikään kuin entisestään alkuperäisestä tilasta etääntyvä ketjureaktio. Esimerkiksi kasautuvat pääomat ja muuttoliike tietylle alueelle aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia toisessa alueessa kerrannaisvaikutusten kautta yhä voimakkaammin. Keskusjärjestelmäteorioissa pääkohteena on kasvavien keskusten sisäinen dynamiikka ja on siltä osin siten alueellisesti suppeampi. Muuttoliikettä pidetään keskuksen sisäisen kehityksen luonnollisena seurauksena ja edellytyksenä. Sijaintiteoriat ovat aluetason tarkastelussa kaikkein suppeimpia ja niissä tutkitaan esimerkiksi, miten yksittäiset yritykset haakeutuvat samoille alueille ja työpaikat niiden perässä sekä niiden vaikutustekijöiden arviointia. (Söderling 1988: 39–44.)

Muuttoliike yksilöllisellä tasolla

Yksilötasolla muuttoliikettä tutkitaan ihmisten tarpeiden ja niiden mukaan määräytyvän käyttäytymisen näkökulmasta ja ne ovat luonteeltaan usein sosiologisia ja psykologisia. Päähuomio kiinnitetään ihmisten muuttopäätöksiin ja niihin vaikuttavien yksilöllisiin tekijöihin. Yksilötason tarkastelussa voidaan erottaa kolme mallia: työntö ja veto-, elinvaihe- sekä tarve- ja hyvinvointimalli. Tarve- ja hyvinvointimallissa perusajatuksena on, että muutolla ihmiset pyrkivät tyydyttämään yksilöllisiä perustarpeitaan ja hyvinvoinnin parantamiseen. Tarpeet voidaan luokitella monella eri tavalla, mutta ne voidaan tiivistää kolmeen pääryhmään: aineellisiin, sosiaalisiin ja henkisiin. Tyytymättömyys nykyiseen tilaan on muuton taustalla. (Söderling 2014: 198.) Työntö-veto-malli ja elinvaihemalli esitellään seuraavissa luvuissa tarkemmin.

2.2. Muuttoliiketeoriat ja -mallit

Ravensteinin lait

Ravenstein on yksi merkittävimpiä varhaisia muuttoliiketutkijoita 1800-luvun lopulta. Omista tutkimustuloksista Ravenstein (1885: 198–199) kehitteli muuttoliikkeen lait, jotka kuvaavat muuttoliikkeen yleisiä pääpiirteitä. Vaikka muuttoliikkeen lait ovat yli 100 vuotta vanhoja, siitä huolimatta ne ovat käyttökelpoisia vielä nykypäivänäkin. Ravensteinin lait ovat toimineet lähtökohtana monissa myöhemmissä muuttoliiketeorioissa.

Ravensteinin lakien pääpiirteet ovat:

1. Suurin osa muutoista ovat lyhyitä matkoja.
2. Muuttoliike etenee vaiheittain.
3. Pitkän matkan muutot suuntautuvat tärkeimpiin teollisuuden ja kaupan keskuksiin.
4. Jokainen muuttovirta aiheuttaa kompensoivaa takaisinmuuttoa eli osa muuttajista palaa takaisin.
5. Kaupunkilaiset muuttavat vähemmän kuin maaseudun asukkaat.
6. Muuton pääasiallinen suunta on maatalousvaltaisilta alueilta teollisuuspaikkakunnille
7. Naiset ovat keskimäärin muuttoalttiimpia kuin miehet, mutta miehet muodostavat suuremman osan kansainvälisistä muutoista.
8. Muuttajat ovat useimmiten aikuisia, mutta perheet muuttavat harvoin pois kotimaastaan tai kauas.
9. Muuttoliikkeen määrä kasvaa talouden ja kulkuyhteyksien kehittyessä.
10. Tärkeimmät muuton syyt ovat taloudellisia.
11. Muuttoliike kasvattaa suuria kaupunkeja enemmän kuin luonnollinen väestönlisäys.

Työntö-veto-malli

Lee kehitti työnnön ja vedon teoriansa Ravensteinin muuttoliikkeen lakien pohjalta. Työntö-veto-malli soveltuu hyvin yksilötason muuttoliiketutkimukseen, jossa otetaan huomioon yksityiskohtaisemmin myös lähtö- ja tuloalueen ominaisuudet. Lee on jakanut neljään eri ryhmään tekijät, jotka vaikuttavat muuttopäätökseen (Kuvio 3):

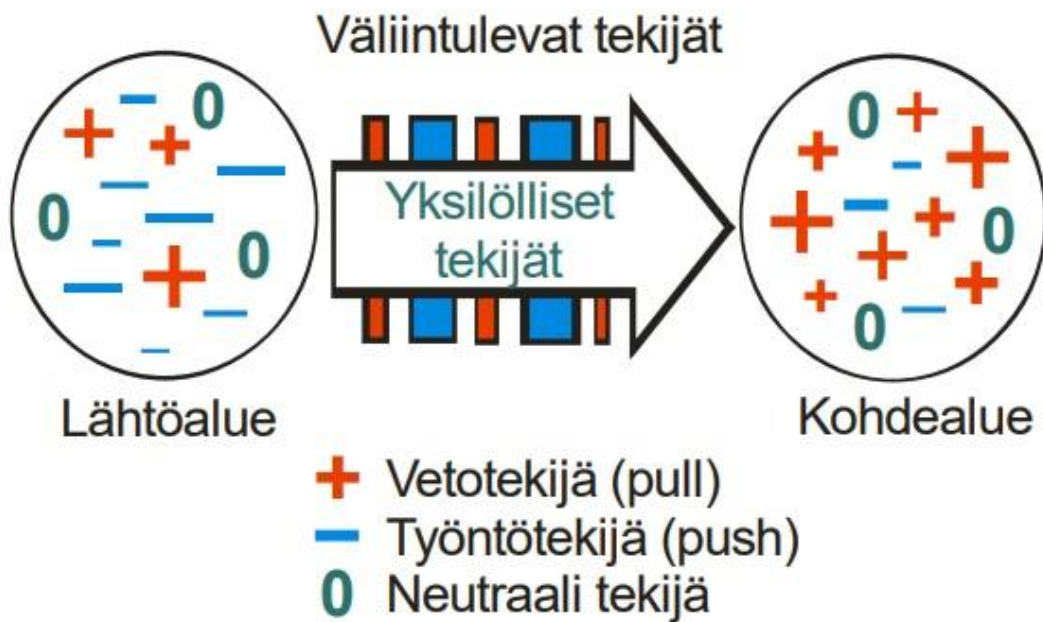
- Lähtöalueeseen liittyvät tekijät,
- Kohdealueeseen liittyvät tekijät,
- Väliin tulevat esteet,
- Yksilölliset tekijät.

Jokaisella alueella on useimmiten lukuisia eri tekijöitä, joiden vuoksi asukkaat haluavat jäädä alueelle tai mahdollisesti houkuttelevat sinne myös uusia asukkaita (vetovoimatekijät). Vastaavasti jokaisella alueella on tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa sekä nykyisiin asukkaisiin että mahdollisiin uusiin asukkaisiin luotaantyöntävästi (työntövoimatekijät). (Lee 1966: 50.)

Osa näistä tekijöistä vaikuttavat useimpiin ihmisiin samalla tavalla, kuten lämmin ja miellyttävä ilmasto, työpaikkojen laaja tarjonta tai yleisimmin hyvät taloudelliset mahdollisuudet, toimivat lähes kaikille alueen vetovoimatekijöinä (+). Vastaavasti epämiellyttävä ilmasto, alhainen elintaso ja taloudellisten mahdollisuuksien puute toimii puolestaan työntövoimatekijöinä (-). On myös kuitenkin mahdollista, että sama tekijä vaikuttaa eri ihmisiin eri tavalla ja myös painottavat tekijöitä eri tavalla. Esimerkkinä Lee käyttää hyvää ja kattavaa kouluverkostoa. Se on usein vetovoimatekijä nuorten lasten vanhemmille, mutta työntövoimatekijä lapsettomille kotitalouksille. Yksilö, jolla ei ole verotettavaa omaisuutta, voi nähdä koulujen läheisyyden puolestaan neutraalina tekijänä (0), jolla ei ole käytännössä positiivista tai negatiivista vaikutusta. (Lee 1966: 51)

Jokainen yksilö kokee sekä tulo- että kohdealueen positiiviset ja negatiiviset tekijät eri tavalla. Siitä huolimatta voidaan erotella ihmisryhmiä, jotka reagoivat samalla tavalla tiettyyn tekijäryhmään tulo- ja kohdealueen osalta. Koska etukäteen ei voida tarkkaan

määritellä, mitkä tekijät ovat todellisuudessa toimineet tietyn yksilön työntö- ja vetovoimatekijöinä, voidaan yleensä nostaa esiin ihmisryhmä, joka sisältää ominaisuuksiltaan samankaltaisia yksilöitä, jotka ovat mielenkiinnon tai tarkastelun kohteena. Tällöin voidaan analysoida selkeämmin ihmisryhmän yleisiä ja keskimääräisiä vastauksia. (Lee 1966: 51)

Kuvio 3. Työntö-veto-malli Leetä mukaillen (Korkiasaari 2008).

Muuttopäätös ei kuitenkaan synny pelkästään tulo- ja kohdealueen positiivisten ja negatiivisten tekijöiden erotuksena, vaan muuttoa puoltavien tekijöiden täytyy ylittää sekä yksilön muuttokynnyksen että muuttamisen väliin tulevat esteet. Tulo- ja kohdealueen välissä on aina olemassa erilaisia esteitä ja ne voivat olla joko taloudellisia, fyysisiä tai lainsäädännöllä aikaan saatuja. Väliin tulevia esteitä voivat olla esimerkiksi lähtö- ja kohdealueen välinen etäisyys, joka on muuttoliiketutkimuksissa välissä olevista esteistä eniten tutkituin. Esimerkkinä fyysisistä esteistä Lee mainitsee Berliinin muurin. Vetovoima- ja työntövoimatekijöiden tavoin, myös väliin tulevat esteet voivat ihmiset kokevat eri tavoin. (Lee 1966: 51.)

Lisäksi on olemassa monia henkilökohtaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat muuttoalttiuteen joko sitä lisäävästi tai vähentävästi. Näistä henkilökohtaisista tekijöistä osa voi vaikuttaa tietyn yksilön muuttoalttiuteen koko hänen elämänsä ajan ja osa tekijöistä puolestaan sidoksissa yksilön eri elämänvaiheeseen. Siinä missä tietty yksilö voi olla luonteeltaan sellainen, joka suhtautuu muutoksiin vastahakoisesti ja haluaa olla erittäin varma muuttopäätöksestään, toinen voi haluta muutosta vain pelkän muutoksen takia ja muuttaa keveinkin perustein. Muuttopäätös ei ole koskaan täysin rationaalinen henkilökohtaisten tekijöiden vuoksi. (Lee 1966: 51.)

Miten yksilö näkee lähtöalueensa, jossa hän on saattanut asua jo pitkään, eroaa merkittävästi siitä, miten yksilö näkee mahdollisen tuloalueen. Lähtöalueen vetovoima- ja työntövoimatekijöistä muuttajalla on yleensä varsin realistinen ja tarkka käsitys, kun taas kohdealueen vastaavista osa saattaa olla pimennossa ja jotkin voivat olla käytännössä mahdollista kokea vasta, kun henkilö on asunut siellä. Kohdealuetta kohtaan liittyykin usein epävarmuutta. Muutto tutusta asuinympäristöstä uuteen ja tuntemattomaan voi johtaa vääristyneeseen mielikuvaan, missä nykyisen asumisympäristön etuja saatetaan liioitella ja negatiivisia puolia vähätellä. Toisaalta, nykyisin asuinalueen ongelmat voivat johtaa vastakkaiseen reaktioon, mutta samanlaiseen vääristyneeseen mielikuvaan. (Lee 1966: 50–51).

Elinvaihemalli

Elinvaihemallia on toinen, jota käytetään usein yksilötason tarkastelussa. Se sopii erityisesti iän ja asumistarpeiden vuoksi liittyvän muuton selittämiseen. Elinvaihemallissa tarkastellaan nimensä mukaisesti muuttajan elinvaihemuuttujia, jotka ovat usein sidoksissa muuttajan ikään (taulukko 3). Selitysmallin perustana on ajatus, että muutot ajoittuvat usein tiettyyn elämänvaiheeseen, kuten opiskelun aloittamiseen ja lopettamiseen, työelämään siirtymiseen, lasten saamiseen tai eläkkeelle jäämiseen, ja eri elämänvaiheessa olominen vaikuttaa muuttoalttiuteen. Näihin vaiheisiin liittyy monasti myös asunnon vaihtaminen. (Söderling 1988: 33.)

Elinvaihemalli on yleistävä ja sitä onkin arvosteltu siitä, että siinä oletetaan ihmisten elävän tietyn muotin mukaan: jokainen perustaa perheen ja jokainen perhe käy läpi kaikki eri elinvaiheet. Elinvaihemalli ei siis käytännössä ota tarpeeksi huomioon ja pysty selittämään elämässä tapahtuvia satunnaisia ja yllättäviä tapahtumia, kuten avioeroa, kuolemaa ja työttömäksi joutumista. (Söderling 1988: 33–34.)

Taulukko 3. Simpasen versio elinvaihemallista (Ruikka 2008: 6).

Elämänvaihe	Ikävuodet	Urakehitys	Asuminen	Muuton luonne
nuori aikuinen, itsenäistyminen	16–24	ensimmäinen opiskelu-, työpaikka	pieni, lähellä keskustaa sijaitseva vuokra-asunto	yleensä kaukomuuttoa (osin lähimuuttoa), työsytyt korostuvat
avioliiton solmiminen, ensimmäinen lapsi	20–29	opiskelun loppuminen, uralla eteneminen	pieni vuokraperheasunto lähellä asuntovyöhykettä, asumistilan tarve kasvaa	lähimuuttoa (asumistarpeet), kaukomuuttoa (urakehitys)
perheen kasvaminen, lapset kasvaneet	25–45	työpaikka vakiintunut	uusi (omistus)asunto esikaupunkialueella	lähimuuttoa (asumistarpeet työsyitä tärkeämpiä)
lasten aikuistuminen	40–60	urakehitys vakiintunut	pysyvä asunto viihtyisällä alueella	lähimuuttoa (asumistarpeet keskeisiä, työn merkitys muutossa vähäinen)
ikäääntyminen	55–	eläkkeelle siirtyminen	vanhenemisen vaikutus asumiseen: oma asunto/ laitos/ asuminen lasten luona/lähellä	lähimuuttoa, joskus kaukomuuttoa (vapaa-aika, asuminen ja palvelut keskeisiä)

2.3. Yksilö ja muuttoalttius

Muuttajien tietyt ominaisuudet lisäävät muuttoalttiutta ja vastaavasti osa ominaisuuksista on todettu vähentävän sitä. Henkilökohtaisista ominaisuuksista tärkeimpänä muuttovilkkauteen vaikuttavista tekijöistä, jotka nousevat lähes poikkeuksetta esille eri

tutkimuksissa, ovat muuttajan ikä, koulutustaso ja aikaisempi muuttohistoria. (Holm, Nivalainen & Volk 2008: 53.)

Iän merkittävyyteen muuttoliikkeessä vaikuttaa osittain eri elämänvaiheet, kuten kotoa poismuuttaminen, opiskelupaikan saaminen ja työpaikan vaihtuminen. Elämänvaiheet ajoittuvat usein tiettyyn ikään, mutta ikäriippuvuus silti säilyy, vaikka muut tekijät vakioidaisiin. (Holm, Nivalainen & Volk 2008: 39.) Nuoret muuttavat keskimäärin useammin ja muuttoalttius pienenee iän myötä. Muuttoaltteimpia ovat 20–29-vuotiaat, johon vaikuttaa erityisesti elämänvaihe, jolloin monet tähän ikäryhmään kuuluvat muuttavat pois kotoa ja liikkuvat työn tai opiskelupaikan perässä. (Korkiasaari & Söderling 2007: 253.)

Korkea koulutus on eräs keskeisimmistä muuton taustatekijöistä. Osaltaan tähän vaikuttaa valmistumisen jälkeen työelämään hakeutuminen ja laman jälkeen työpaikkojen kasvu ja sijainti, erityisesti korkeasti koulutetuille, on keskittynyt muutamille seuduille. Työnhaku vaatii valmistumisen jälkeen suurempaa liikkuvuutta ja korkeammin koulutetuilla on yleensä laajemmat mahdollisuudet työmarkkinoiden suhteen kuin alemmin koulutetuilla. Lisäksi alemmin koulutetuilla on myös taipumusta pysyä paikoillaan työtilanteesta riippumatta, jolloin olosuhteiden mahdollisesti muuttuessa muuttopäätös on hankalampi kuin niille, jotka ovat jo aikaisemmin muuttaneet. (Holm, Nivalainen & Volk 2008: 56.)

Muuttajat voidaan jaotella kolmeen ryhmään: ensimmäistä kertaa muuttajat, eteenpäin muuttajat ja paluumuuttajat. Jokainen näistä ryhmistä eroaa muuttovilkkaudeltaan, alueelliselta ulottuvuudeltaan ja ikäprofiililtaan. Ensimmäiset muuttajat ovat useimmiten nuoria ja vanhempiensa luota poismuuttajia. Eteenpäin muuttajat ja paluumuuttajat, joista voidaan käyttää nimitystä toistuvaismuuttajat, eli he ovat muuttaneet elinaikanaan useammin kuin kerran, ovat merkittävästi muuttoalttiimpia. Aiemmin muuttaneilla ei ole useimmiten vahvaa tunnesidettä uudelle asuinalueelle. (Holm, Nivalainen & Volk 2008: 40–41)

2.4. Muuttoalueen ja etäisyyden merkitys motiiveihin.

Virtanen (2003) tutki maassamuuttajia Suomessa ja tutkimustuloksista kävi ilmi, että maassamuuton taustalla vaikuttavat tekijät vaihtelevat riippuen siitä, muutetaanko maaseudulta kaupunkiin vai kaupungista maaseudulle. Nuoret muuttavat useimmiten maaseudulta kaupunkiin opiskelujen takia ja yli 30-vuotiaiden muuton motiivina on kaupunkiin muutettaessa työhön liittyvät tekijät. Työn kokonaismerkitys muuttopäätöksessä kuitenkin vähenee iän myötä eli mitä vanhemmaksi ihminen tulee, sitä vastahakoisemmin hän suhtautuu työnperässä muuttamiseen.

Vastaavasti muutettaessa kaupungista maaseudulle syynä on useimmiten elämänlaadun parantaminen, tietty elämänvaihe tai sosiaaliset syyt, kuten perhetilanteen muutos tai ikääntymiseen liittyvät tekijät. Toiseksi yleisin syy liittyy asumiseen ja asuinympäristöön, jolloin muuttaessa pyritään hakemaan miellyttävämpää asumisen tasoa. Asumiseen liittyvien tekijöiden merkitys kasvaa iän myötä ja eläkeläiset muuttavatkin useimmiten asumiseen liittyvien tekijöiden vuoksi. (Virtanen 2003.) Lisäksi Haliseva-Soilan (1993: 91, 96) mukaan yleisesti maaseudulle muuton innokkuuteen vaikuttaa se, että onko henkilö asunut ja kasvanut maaseudulla vai isossa kaupungissa. Esimerkiksi Helsingissä syntyneen ja siellä kasvaneen on hyvin vaikeaa löytää tarpeeksi merkittäviä maaseudulle muuttoon edellyttäviä syitä.

Maassamuuttajien motiivit vaihtelevat myös lähtö- ja tuloalueen välisen etäisyyden mukaan. Lähimuutoissa tärkeimpinä tekijöinä korostuvat useimmiten asumiseen ja perhe-suhteisiin liittyvät tekijät ja kaukomuutoissa ovat yleensä työhön liittyviä. Kuntien sisällä tapahtuvien muuttojen taustalla on yleensä asunnon vaihtoon motivoiva syy, kuten perheenlisäys, oman asunnon hankinta, viihtyisämpi asuinympäristö tai jokin muu asumistarpeiden muutoksesta johtuva syy. (Korkiasaari & Söderling 2007: 254–255.) Kytö (1998: 67) kuitenkin toteaa, että muuton taustalla ei yleensä ole varsinaisesti vain yhtä tiettyä tekijää, vaan joukko osatekijöitä, jotka kasvaessaan riittävästi aiheuttavat lopullisen muuttopäätöksen syntymisen.

2.5. Muuttoliike ja kunnat

Muuttoliikkeellä voi olla sekä negatiivisia että positiivisia vaikutuksia alueiden kehitykseen ja samalla se osaltaan ilmaisee alueiden kilpailukykyä ja vetovoimaa. Kilpailukyky voidaan nähdä Aro (2013: 9.) mukaan alueen kykynä luoda, houkutella ja ylläpitää toimintaa, joka parantaa alueen taloudellista tilaa ja lopulta koko alueen elinvoimaisuutta. Aluetta voidaan pitää kilpailukykyisenä, jos sillä on ominaisuuksia, joilla se voi kilpailla varteenotettavasti muiden alueiden kanssa. Alueen menestymiseen jatkossa vaikuttavat osaltaan kaikki alueen eri toimijat, kuten asukkaat, yritykset, yhteisöt ja julkinen sektori. Menestymiseen vaikuttaa myös toiset alueet, koska mikään alue ei voi toimia eristyksissä, jolloin sijainnilla ja liikenneyhteyksillä ja -verkostoilla on myös merkittävä vaikutus.

Muuttoliikkeen kannalta kunnan tärkeimpänä menestymisen merkinä Aro (2006: 36) pitää työllisistä saatavaa muuttovoittoa. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus ja muuttajien tulotaso ovat keskeisiä muuttujia arvioitaessa muuttajien tuomaa hyötyä ja kilpailu näistä samoista hyvistä veronmaksajista johtaa kuntien väliseen kilpailuun.

Tappiollinen nettomuutto vähentää palvelutarpeita, jolloin palvelut voivat joutua vajaa-käyttöä. Vaikka nettomuutto pysyisikin lähellä nollaa, voi ilmetä palveluiden kysynnässä selvää muutosta, mikäli lähtö- ja tulomuuttajat poikkeavat toisistaan merkittävästi esimerkiksi iältään (Lankinen 2002: 15). Tappiollinen nettomuutto vaikuttaa kunnan talouteen jo lyhyelläkin aikavälillä, jolloin uusien palveluiden tuotantotavat sekä tuottavuuden parantaminen ovat välttämättömiä toimia (von Bruun 2005: 8).

Von Bruun (2005: 8) näkee, että todennäköisesti tulevaisuudessa kuntien tehtäviä järjestetään yhä enemmän sopimuspohjaisesti sektori- ja aluerajat ylittävänä yhteistyönä. Ihmisten omavastuu hyvinvoinnistaan kasvaa selvästi. Kuntatalouden kiristyminen johtaa lähes kaikissa kunnissa lopulta kunnallisveroprosentin korotukseen sekä palvelutarjonnan tehostamiseen ja supistamiseen. Lisäksi useimmissa kunnissa voidaan ottaa käyttöön uusia palveluun liittyviä maksuja, tai nykyisiä maksuja korotetaan entisestään.

Kuntien keinot hallita muuttoliikettä perustuvat Oulasvirran ja Brännkärrin (2001: 71–71.) mukaan pääasiassa niiden omien perustehtävien hoitamiseen, kuten työpaikkatarjonnan monipuolistamiseen, palvelutarjontaan ja maankäytön suunnitteluun. Kunnat voivat suunnittelulla vaikuttaa siihen, miten eri toiminnot sijoittuvat ja millaiseksi tonttitarjonta muodostuu. Maankäyttö on suunniteltava pitkälle tulevaisuuteen, joten maankäyttöstrategia on kunnille tarpeellinen. On tärkeää, että kohtuuhintaista tonttimaata löytyy eri tarpeisiin. Kuntien vetovoimaisuus perustuukin hyvin pitkälti ympäristöön ja maankäyttöön. Hyvin suunniteltu ja viihtyisä ympäristö houkuttelevat uusien asukkaiden lisäksi myös yrityksiä paremmin.

Muuttoliikkeeseen voidaan myös vaikuttaa perustehtävien lisäksi alueen markkinoinnilla, jonka käyttö onkin Wardin (1998: 1) mukaan kasvanut viimeisten vuosikymmenten aikana merkittävästi. Lähes jokainen valtio, alue sekä kaupunki pyrkii markkinoimaan itseään jollakin tavalla. Nykyään itseään markkinoi myös sellaiset, joiden lähtökohdat markkinoinnille ovat heikot, mutta yrittävät kuitenkin tuoda esille ja kaikkien tietoisuuteen pienimmätkin mahdolliset kilpailuedut. Myös Äikkä (2004: 25) on alueiden markkinoinnista ja sen kehityssuunnasta samaa mieltä ja toteaa, että alueiden kilpailutilanne asukkaista on niin kovaa, että se on oikeastaan johtanut imagon ja markkinoinnin kehittämiseen pakon edestä.

3. KYSELYTUTKIMUS KAUHAVAN MUUTTOLIIKKEESTÄ

3.1. Kyselyn toteutus

Varsinainen kyselylomake oli täytettävissä internetissä ja lomakkeen laadinnan alustana käytettiin selainkäyttöistä ohjelmistoa (E-lomake). Kohderyhmälle lähetettiin saatekirje kirjekuoressa, jossa oli mukana myös kaikille yhteinen salasana ja käyttäjätunnus, joilla vastaanottajat pystyivät kirjautumaan internetin kautta E-lomakkeeseen. Vaikka käytössä olivat yhteiset salasanat ja käyttäjätunnuksen, vastaajat pystyttiin erottamaan toisistaan yksilöllisillä ID-tunnuksilla. Kyselylomakkeiden postitus ja frankeeraus toteutettiin 25.11.–3.12.2014 välisenä aikana. Vastaajille annettiin aikaa vastata vuoden loppuun asti, jolloin myös E-lomake poistui julkisesta tilasta.

Karhuamiskirjeitä ei lähetetty, koska nimettömästi vastatessa oli mahdotonta tietää, kuka oli vastannut ja kuka ei. Kirjeitä lähetettiin kokonaisuudessaan 2284. Maistraatilla ei ollut poimintaehtona valita vain Suomen kansalaisia tai suomenkielisiä, jolloin myös ulkomalaiset ja suomen kieltä osaamattomat saivat kirjeen. Tämänlaisia tapauksia oli arviolta vajaa kolmisen kymmentä. Kyselylomakkeen ja saatekirjeen ollessa vain suomenkieliset, jäivät edellä mainittujen vastaukset tietenkin saamatta, mutta lopputulokseen tällä ei kuitenkaan ollut vaikutusta, varsinkin kun etukäteen tiedetään, että ulkomaalaisten tekemät muutot ovat hyvin usein työperäisiä.

Kyselyyn vastauksia saapui lopulta 313 kappaletta, jota voidaan pitää kohtuullisena, sillä etukäteen saattoi aavistaa, että ikähaarukan yläpää vastaisi harvemmin, kyselylomakkeen täyttämisen vaatiessa jonkin verran internetin käyttöosaamista ja kyselylomakkeissa kato on muutenkin usein melko korkea. Kun otosjoukko on laaja, on haasteellista räätälöidä kyselylomaketta niin, että jokainen kokisi sen omakseen, jolloin vastaaminen olisi mahdollisimman monelle mielekästä. Lisäksi joulukuu ei liene paras mahdollinen aika odottaa vastauksia.

3.2. Kyselylomakkeen rakenne ja analyysi

E-lomake oli kolmiosainen (liite 2). Kyselylomakkeen ensimmäisessä osiossa kysyttiin vastaajien taustatietoja, kuten ikää ja sukupuolta. Toisessa osiossa pyrittiin selvittämään tarkemmin muuton motiiveja ja muuton luonnetta. Kolmannessa ja viimeisessä osiossa kysyttiin vastaajien käsityksiä ja mielikuvia Kauhavaan liittyvistä asioista. Ensimmäinen ja kolmas osio olivat sekä lähtö- että tulomuuttajien kysymysten osalta täysin identtiset. Sen sijaan toisessa osiossa, jossa kysyttiin muuttopäätökseen vaikuttaneita tekijöitä, täytyi laatia erikseen sekä lähtö- että tulomuuttajille, koska tämän tutkimuksen tavoitteena oli saada selville nimenomaan Kauhavan työntö- että vetovoimatekijät. Mikäli kysymykset olisivat olleet molemmille samanlaiset ja samoilla sanamuodoilla, emme olisi välttämättä voineet tietää esimerkiksi, onko kysymyksessä Kauhavan vetovoimatekijä vai toisen kunnan työntövoimatekijä. Käytännössä tämä ratkaistiin Kauhavalta poismuuttaneiden osalta kysymysten luonteen asettaminen negatiiviseksi, mikäli se oli tarpeellista ja mahdollista. Tällöin saatiin Kauhavan työntövoimatekijät esille. Vastaavasti Kauhavalle muuttaneiden kysymykset asetettiin positiiviseksi. Näin esiin nousisivat Kauhavan vetovoimatekijät.

Vastausten analysointiin käytettiin SPSS-ohjelmaa, jonka avulla saatiin monivalintakysymysten vastauksista erilaisia frekvenssijakaumia ja eri muuttujien riippuvuutta voitiin selvittää ristiintaulukoinnilla. Kysymysmuotoina käytettiin sekä avoimia kysymyksiä että monivalintakysymyksiä. Avoimiin kysymyksiin vastattiin yleisesti melko aktiivisesti ja pitkästi. Avoimia kysymyksiä analysoitiin ensiksi tietysti käymällä kaikki vastaukset läpi, jonka jälkeen vastaukset luokiteltiin ja nostettiin esiin samoja ja toistuvia asioita sisältävät vastaukset.

3.3. Reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimusten yhteydessä on yleensä ollut tapana arvioida kyseisen tutkimuksen ja siinä käytetyn aineiston reliabiliteettia ja validiteettia. Reliabiliteetti, josta voidaan käyttää myös sanoja luotettavuus tai riippumattomuus, kuuluu yleensä kvantitatiiviseen

tutkimukseen. Reliabiliteetilla viitataan siihen, kuinka hyvin käytetty tutkimusmenetelmä ja siinä käytetyt mittarit saavuttavat tarkoitettuja tuloksia ja saadaanko samoja tuloksia eri kerroilla. Esimerkiksi tulosten reliabiliteetti kasvaa, jos kaksi tutkijaa saa samasta alkuaineistosta samansuuntaisia tuloksia. Validiteetilla, josta voidaan käyttää myös sanaa pätevyys, puolestaan viitataan tutkimusmenetelmän ja mittarien kykyyn mitata juuri sitä vastaavaa ilmiötä, mitä sillä on ollut tarkoituskin mitata. Onko esimerkiksi mahdollista, että vastaaja on ymmärtänyt kysymyksen väärin, jolloin validiteetti kärsii. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007: 227–228.) Kyselyn otantaa voidaan pitää erittäin laajana, sillä siihen otettiin mukaan kaikki muuttohetkellä olleet täysi-ikäiset, jotka olivat muuttaneet tarkasteluaikana. Ennen kyselylomakkeen julkistamista se esiteltiin seminaarissa, jossa useampi henkilö tarkisti kysymysten asettelun ja niiden muodot.

Pääsääntöisesti kysymykset oltiin ymmärretty oikein. Jonkin verran ylimääräistä työtä kuitenkin aiheutti vastaukset, joissa oli (jokin muu) vaihtoehdon kohdalle kirjoitettu oma vastaus, vaikka se sama vaihtoehto olisi ollut jo ennakoon annetuissa vaihtoehtoissa. Tämä tietysti vaati jokaisen (jokin muu) vastauksen läpikäymisen ja korjaamisen. Yksi vastaaja vastasi vain taustatietoihin, joten hänen vastauksensa otettiin huomioon vain ensimmäisessä osiossa. Muutamat sekä lähtö- että tulomuuttajista olivat jättäneet osiossa II, jossa pyydettiin vastaajia arvioimaan annettujen tekijöiden vaikutusta muuttopäätökseen, vastaamatta kokonaan osaan tekijöiden merkittävyyttä mittaaviin kohtiin. Tällaiset vastaajat olivat kuitenkin poikkeuksetta antaneet joillekin tekijöille kokemansa merkitystä vastaavan arvon. Tästä voidaan päätellä, että on hyvin todennäköistä, että näissä tapauksissa vastaaja on jättänyt vastaamatta vain, jos tekijällä ei ole ollut hänelle merkitystä. Voi myös olla, että eri tekijöiden kohtuullisen suuri määrä on osaltaan myös vaikuttanut tähän, jolloin vastaaja ei ole kokenut vastaamista kovin mielekkääksi. Tutkimustulosten kannalta sillä ei ollut kuitenkaan juurikaan merkitystä, jos vastaajat eivät vastanneet, mikäli tekijällä ei ollut merkitystä, koska mielenkiinnon kohteena oli millä tekijöillä oli merkitystä ja ennen kaikkea kuinka paljon.

3.4. Muuttopäätökseen vaikuttaneen tekijän arviointi

Tietyn tekijän merkittävyyttä muuttopäätökseen voidaan tarkastella monella tavalla. Voidaan esimerkiksi laskea yhteen kaikki tekijän 2=vähän, 3=melko paljon ja 4=erittäin paljon saadut vastausmäärät, jolloin ilmi tulee, kuinka yleisesti ja usein tekijä vaikutti muuttopäätökseen. Näiden kolmen eri vaihtoehdon suhteellista määrää voidaan myös tarkastella. Todellisuudessa tekijällä voi olla usein merkitystä, mutta lopulliseen muuttopäätöksen syntymiseen se vaikuttaa vain vähän. Tekijän merkitystä voidaan myös tarkastella ottamalla huomioon vain (ei merkitystä) vastausten määrä. Suorat vastausmäärät (Ei merkitystä) vaihtoehdolle on jätetty kuviosta 12 pois, kuvion paremman visuaalisen ilmeen vuoksi, mutta palkin leveyttä katsomalla ja vertailemalla saadaan selville suurin piirtein (ei merkitystä) vastausten lukumäärät. Tarkka määrä saadaan selville vähentämällä tekijän kokonaisvastausmäärästä ($n=x$), vastausten (vähän), (melko paljon), (erittäin paljon) vastausmäärät.

Tekijöitä voidaan myös verrata keskenään ja tarkastella kokonaisarvolla. Se saadaan laskemalla jokaiselle tekijälle yhteinen painoarvo. Näin saadaan esille tekijän merkitsevyys muuttopäätökseen. Tekijän painoarvo saadaan, kun kerrotaan vastausmäärät vastausten arvoilla ja lopuksi tulot lasketaan yhteen, mitä korkeamman arvon tekijä saa, sitä enemmän sillä on merkitystä. Vastausvaihtoehto (ei merkitystä) saa arvon 0, koska sillä ei ole merkitystä. Näin ollen seuraavan vaihtoehdon on saatava arvo 1. Eli vastausvaihtoehto (vähän) saa arvon 1, vastaus (melko paljon) saa 2 ja vastaus (erittäin paljon) saa 3. Esimerkiksi tekijän työpaikan vaihtuminen, painoarvo saadaan kaavalla $(1*9+2*8+3*48+0*148=169)$.

4. LÄHTÖ- JA TULOMUUTTAJAT

4.1. Taustatiedot

Kyselylomakkeen ensimmäisessä osiossa kysyttiin vastaajien taustatietoja muuttohetkellä: sukupuolta, ikää, siviilisäätystä, muuttosuuntaa, muuttovuotta, ylintä koulutusta, pääasiallista toimintaa, kuinka monta henkilöä muutti ja kuinka moni heistä oli alle 18-vuotias sekä kotitalouden kuukausituloja. Asumismuotoa ja asunnon omistusmuotoa ennen ja jälkeen muuttoa kysyttiin lähtö- ja tulomuuttajilta erikseen suunnatussa kohdassa, mutta tässä ne esitellään samassa osiossa paremman vertailumahdollisuuden vuoksi.

Sukupuoli

Vastaustulosten perusteella huomataan taulukosta 4, että naisia oli sekä tulo- että lähtömuuttajien osalta lähes kaksi kertaa niin paljon kuin miehiä. Yhteensä kaikista vastaajista 62 prosenttia oli naisia ja miehiä 38 prosenttia. Tutkimukseen saatiin lähtömuuttajien osalta suhteellisesti hieman laajempi vastausmäärä tulomuuttajiin verrattuna, mitä todelliset muuttomäärät (taulukko 1) tarkasteluajanjaksona olivat.

Taulukko 4. Vastaajien sukupuolijakauma.

Muuttosuunta	Mies	Nainen	Yhteensä
Tulomuuttajat	42	73	115
Lähtömuuttajat	76	121	197
Yhteensä	118	194	312

Vastaajien ikäjakauma

Ikäjako on mahdollista tehdä monella eri tavalla, eikä yhtä oikeaa tapaa ole. Tässä käytetyssä ikäjaossa on pyritty jakamaan karkeasti vastaajat tiettyyn elämänvaiheeseen iän perusteella, mutta samalla yrittäen tehdä jakaumasta sellainen, että vastausmäärät olisivat

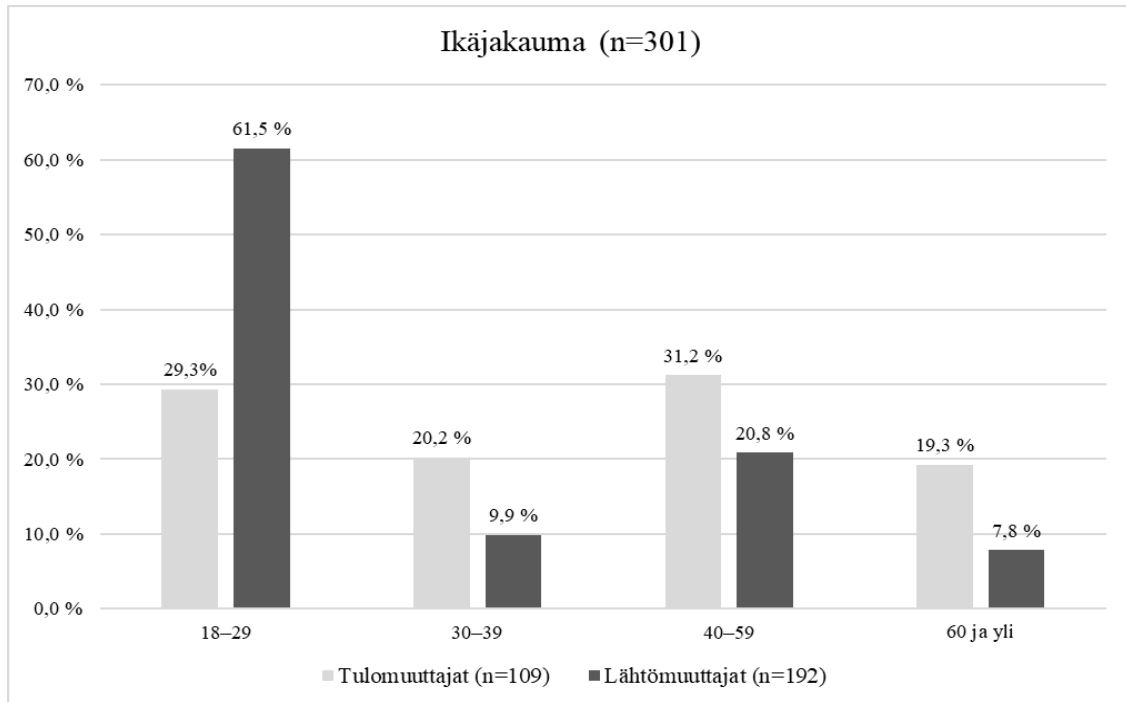

kohtuullisen tasaisia kussakin ryhmässä. Sen takia ikähaarukat eivät ole tasaisesti välitetty. Tasaisen jaottelun teki kuitenkin haasteelliseksi 18–21-vuotiaiden erittäin suuri määrä poismuuttaneiden joukossa. 18–21-vuotiaita muuttaneita oli yhteensä 72 henkilöä ja niiden osuus oli lähes neljännes kaikista vastaajista (23 prosenttia).

Tässä käytetyssä ja karkeasti tiettyyn elämänvaiheeseen perustuvassa ikäjaottelussa 18–29-vuotiaihin kuulusivat opiskelijat ja nuoret aikuiset, jotka ovat juuri päässeet työelämään tai aloittamassa sitä. 30–39-vuotiaihin opiskelunsa jo päättäneet ja useimmat hankkivat ensimmäisen omistusasuntonsa. 40–59-vuotiailla on usein urakehitys ja työpaikka jo vakiintunut. 60-vuotiaat ja yli ovat työuransa loppuvaiheessa ja siirtymässä eläkkeelle.

Kuviosta 4 nähdään, että Kauhavalta poismuuttaneista merkittävästi suurimman ryhmän muodostivat 18–29-vuotiaat (61,5 prosenttia). Toiseksi suurin ryhmä poismuuttaneissa muodosti 40–59-vuotiaat (20,8 prosenttia), kolmanneksi suurin ryhmä oli 30–39-vuotiaat (9,9 prosenttia) ja pienin ryhmä oli 60-vuotiaat ja sitä vanhemmat (7,8 prosenttia). Vastaavasti tulomuuttajien osalta ikärakenne oli selvästi tasaisempi. Tulomuuttajien suurin vastausmäärä saatiin 40–59-vuotiaista (31,2 prosenttia). Toiseksi suurin osuus saatiin 18–29-vuotiaista (29,4 prosenttia), kolmanneksi suurimman ryhmän muodostivat 30–39-vuotiaat (20,2 prosenttia) ja pienin ryhmä oli 60-vuotiaat ja sitä vanhemmat (19,3 prosenttia).

Tarkastellessa tulo- ja lähtömuuttajia yhtenä ryhmänä 18–29-vuotiaiden osuus koko tutkimuksen vastauksista oli 49,8 prosenttia, 30–39-vuotiaiden osuus 13,6 prosenttia, 40–59-vuotiaiden osuus oli 24,6 prosenttia ja 60-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus kaikista vastaajista oli 12 prosenttia. 12 vastaajaa jätti vastaamatta ikäkysymykseen.

Kuvio 4. Vastaajien ikäjakauma.

Vastaajien muuttovuosi

Taulukosta 5 nähdään, että lähtömuuttajien osalta saatiin eniten vastauksia vuonna 2009 muuttaneista (28 prosenttia kaikista lähtömuuttajista) ja toiseksi eniten vuonna 2013 muuttaneista (17 prosenttia). Vuonna 2010, 2011 ja 2012 lähtömuuttajista saatiin kustakin lähes yhtä paljon. Puolestaan tulomuuttajista saatiin eniten vastauksia vuonna 2013 muuttaneista (27 prosenttia kaikista tulomuuttajista). Samoin kuin lähtömuuttajien kanssa, myös tulomuuttajien vuonna 2010, 2011 ja 2012 muuttaneiden vastausmäärät olivat keskenään hyvin tasaiset. Selvästi pienin vastaajamäärä saatiin 2009 tulomuuttajista (9 prosenttia).

Tutkimuksen kannalta oli hyvä, että vastauksia saatiin kohtuullisen tasaisesti jokaiselta vuodelta. Aiemmin esitetyssä taulukossa näytettiin tilastokeskuksen todelliset määrät lähtö- ja tulomuuttajista tarkasteluajanjaksolta (taulukko 1), josta nähdään, että vastausmäärien suhteellinen erotus vastaa varsin hyvin todellista suhteellista jakaumaa, pois

lukien vuoden 2009 tilastot. Selitys vuoden 2009 korkeaan suhteelliseen erotukseen voi löytyä siitä, että vastaajia pyydettiin vastaamaan ensimmäisen muuttonsa mukaan, mikäli he olivat muuttaneet tarkasteluajanjaksona moneen kertaan. Esimerkiksi opiskelijat saattavat muuttaa usein kotipaikkakunnan ja opiskelupaikkakunnan välillä edestakaisin, jolloin he näkyvät muuttotilastoissa jokaisena eri vuotena, mutta tässä aineistossa vain varhaisemman vuoden kohdalla.

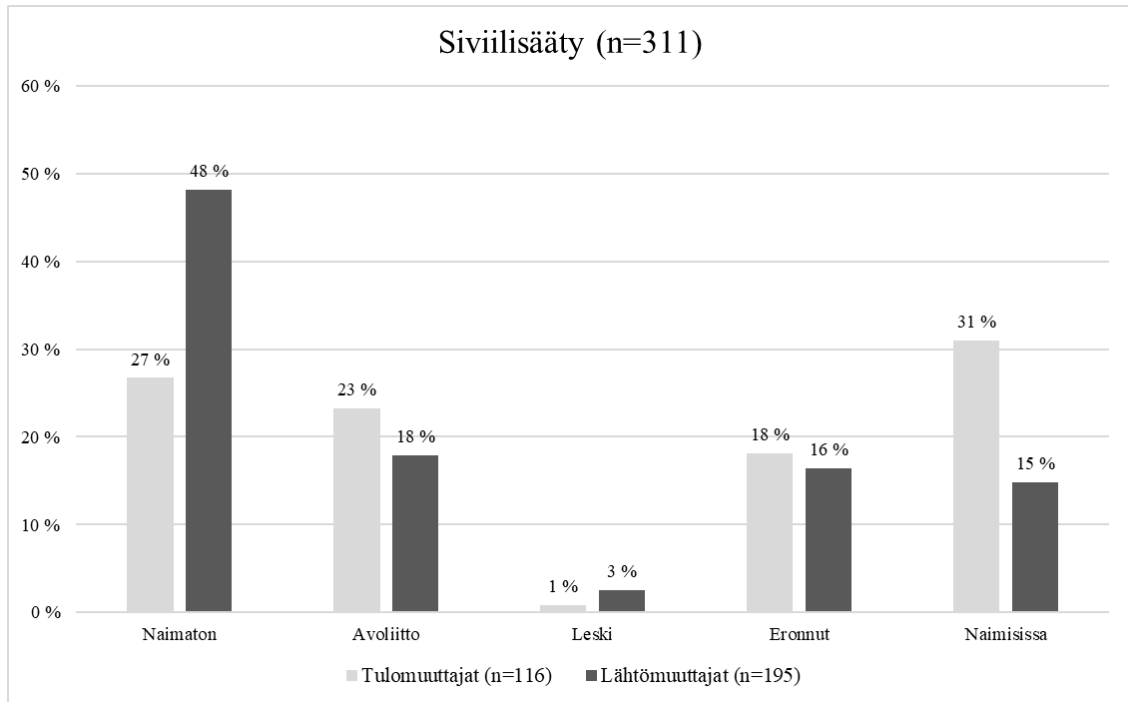
Taulukko 5. Vastaajien muuttovuosi.

Muuttosuunta	2009	2010	2011	2012	2013
Tulomuuttajat (n=116)	11	22	26	26	31
Lähtömuuttajat (n=197)	56	29	34	33	45

Siviilisääty

Seuraavassa kysymyksessä vastaajia pyydettiin ilmoittamaan siviilisäätynsä muuttohetkellä (kuvio 5). Kauhavalta lähtömuuttaneista selvästi suurimman ryhmän muodostivat siviilisäädyltään naimattomat (48 prosenttia). Muut ryhmät, eli avoliitossa (18 prosenttia), eronneet (16 prosenttia) ja naimisissa (15 prosenttia) olevien vastaajien suhteelliset määrät olivat kohtuullisen tasaisia keskenään. Tulomuuttajien jakauma oli kokonaisuudessa selvästi tasaisempi. Suurin ryhmä Kauhavalle muuttaneista oli siviilisäädyltään naimisissa olevat (31 prosenttia). Vastaavasti naimattomien osuus tulomuuttajissa oli vasta toiseksi suurin (27 prosenttia).

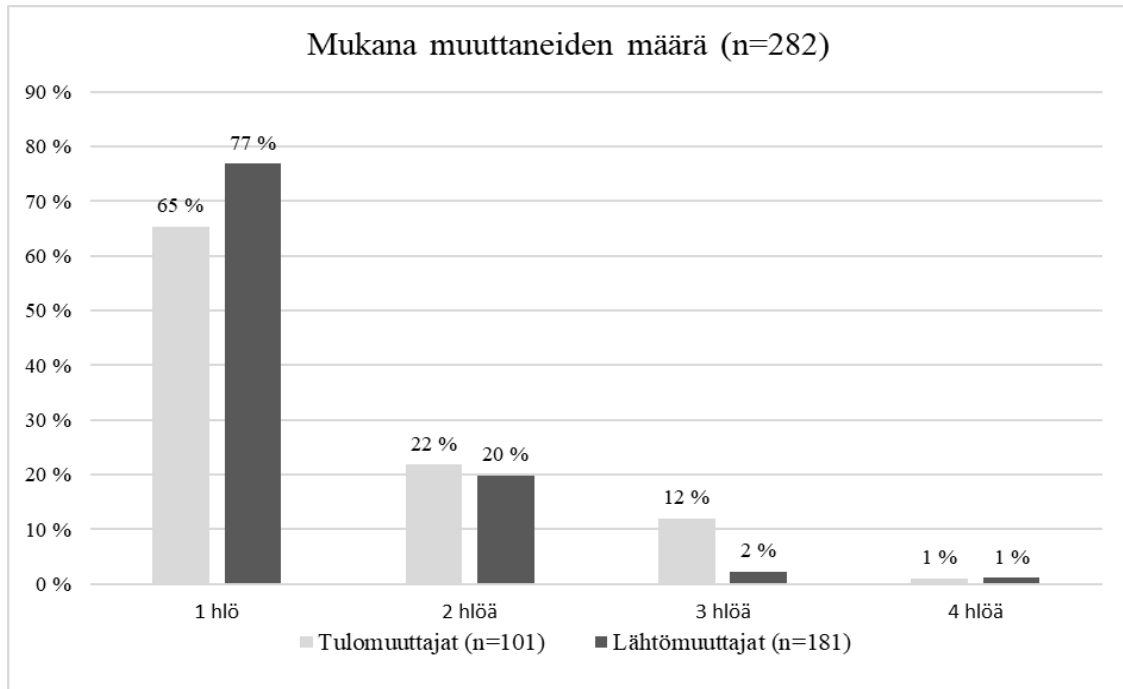
Kaikista vastaajista naimattomia oli selvästi eniten (40 prosenttia). Seuraavaksi suurin ryhmä oli naimisissa olevat (21 prosenttia), mutta avoliitossa olevien määrä oli vain kolme vastaajaa vähemmän (20 prosenttia). Eronneet olivat tulo- ja lähtömuuttajissa toiseksi pienin ryhmä ja kaikista vastaajista 17 prosenttia oli eronneita. Kuten saattoi etukäteen odottaa, selvästi pienimmät ryhmän muodostivat siviilisäädyltään lesket, joita oli vain 2 prosenttia kaikista vastaajista. Siviilisäätäkysymykseen jätti vastaamatta kaksi vastaajaa.

Kuvio 5. Siviilisäätö muuttohetkellä.

Mukana muuttaneiden lukumäärä

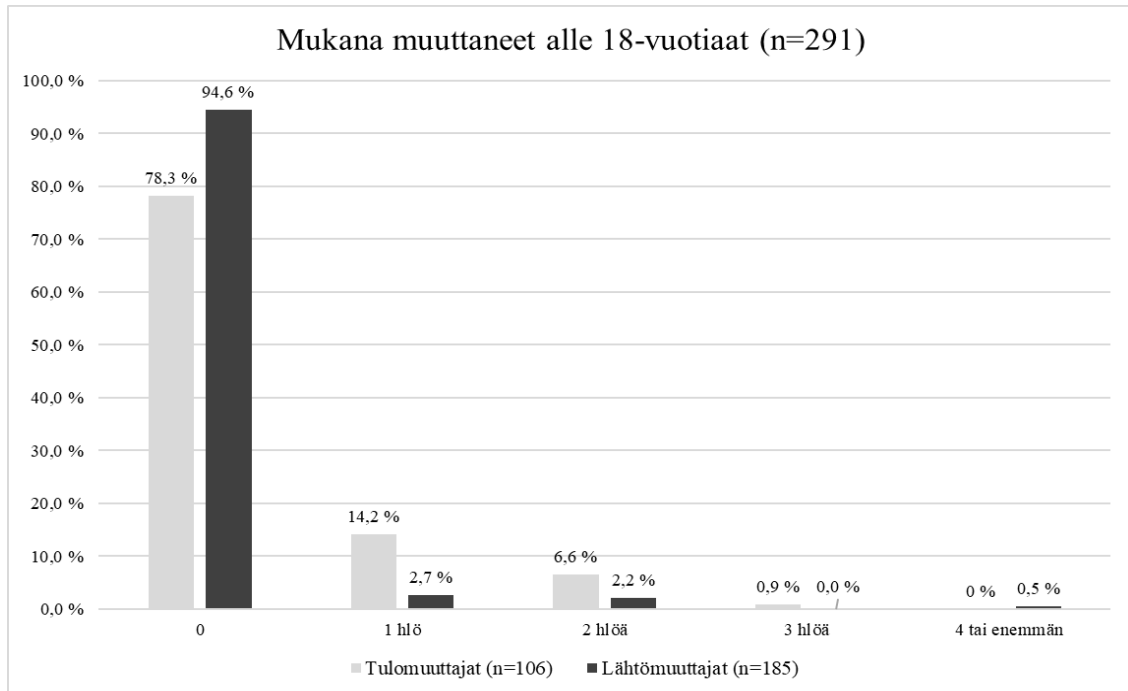
Kyselyn mukaan (kuvio 6) selvästi suurimman osan muuttajista muodostivat yhden henkilön muutot, kuten saattoi ennustaa. Vastaukset lukumääriin on otettu vastaaja itsensä mukaan lukien. Kaikista vastaajista 72 prosenttia oli yksinmuuttaneita. Kahden henkilön muutot olivat suhteellisesti lähes samalla tasolla sekä tulo- että lähtömuuttajissa, mutta kolmen henkilön muutoissa lukumäärä tulomuuttajissa oli suurempi kuin lähtömuuttajissa. Kauhavalle muuttaneiden joukossa oli 12 vastaajaa, joiden muuton aikana muutti yhteensä kolme henkilöä, kun taas poismuuttaneiden joukossa niitä oli vain neljä. Peräti 31 vastaajaa jätti vastaamatta kysymykseen. Voi olla, että kysymys on ollut monelle vastaajista itsestään selvä.

Kuvio 6. Mukana muuttaneiden lukumäärä.

Mukana muuttaneiden alaikäisten määrä

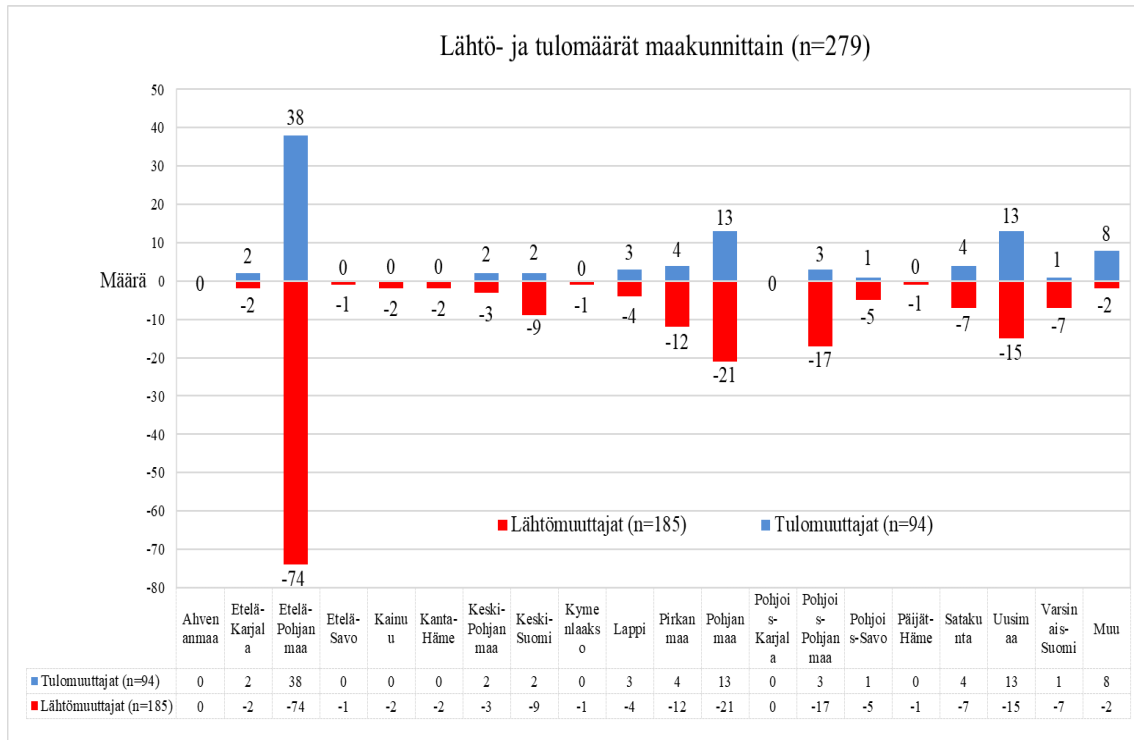
Seuraavassa kysymyksessä, joka liittyi edelliseen kysymykseen, vastaajia pyydettiin ilmoittamaan mukana muuttaneiden alaikäisten määrä (kuvio 7). Kysymyksellä haluttiin selvittää lapsiperheiden muuttoliikettä. Lähtömuuttajista peräti 94,6 prosentilla ei ollut alle 18-vuotiaita mukana muuttaessa. Vastaava luku tulomuuttajien osalta oli myös erittäin korkea (78,3 prosenttia). Lähtömuuttajien osuus, joilla ylipäätään oli alaikäisiä mukana muuttaessa, oli vain 5 prosenttia. Tulomuuttajissa sen sijaan oli hieman merkittävämpi osa yhden (14,2 prosenttia) ja kahden (6,6 prosenttia) alaikäisen kanssa muuttaneita. Tulomuuttajien osuus, joilla oli joukossaan alle 18-vuotiaita, oli 20 prosenttia. Muuttajien osuus, joilla oli mukana kolme tai enemmän alaikäistä oli sekä tulo- että lähtömuuttajissa mitättömän pieni.

Kuvio 7. Mukana muuttaneet alaikäiset.

Muuttojen suunnat

Vastaajia pyydettiin muuttosuuntansa koskevassa kysymyksen yhteydessä vastaamaan myös mistä ja mihin kuntaan he muuttivat, jolloin käsin jaotellulla maakuntiin saatiin vastaukset kuvioon 8. Peräti 40 prosenttia muutoista tapahtui Etelä-Pohjanmaan sisällä. Seuraavaksi merkittävimmät maakunnat muuttoliikkeessä olivat Pohjanmaa (12 prosenttia), Uusimaa (10 prosenttia) ja Pohjois-Pohjanmaa (7 prosenttia). Maakunnista vain Ahvenanmaalle ja Pohjois-Karjalaan ei tapahtunut yhtään lähtö- eikä tulomuuttoa. Ainoastaan kansainvälisten rajojen ylittävissä muutoissa Kauhavalle syntyi muuttovoittoa. Kauhavalle muutettiin muun muassa Virossa, Puolasta, Espanjasta, Ruotsista ja Australiasta. 34 vastaaja ei ilmoittanut lähtö- tai tulokuntaa ollenkaan.

Kuvio 8. Lähtö- ja tulomuuttajat maakunnittain kyselyn mukaan.

Taulukkoon 6 on poimittu vielä erikseen merkittävimmät kaupungit muuttosuunnittain kyselytutkimuksen mukaan. Kyseiseen taulukkoon on otettu mukaan vain ne kaupungit, joissa oli enemmän kuin viisi tulo- tai lähtömuuttajaa. Yliopistokaupungeista Vaasaan, Ouluun, Helsinkiin, Tampereelle ja Jyväskylään kohdistui paljon lähtömuuttoa, mutta Seinäjoelle muutettiin yksittäisistä kaupungeista selvästi eniten. Seinäjoella ei ole yliopistoa, mutta ammattikorkeakoulu (SeAMK) sen sijaan sieltä löytyy. Toinen Etelä-pohjanmaalla sijaitseva kaupunki, johon kohdistui paljon muuttoliikettä Kauhavan välillä, oli vieressä sijaitseva Lapua.

Taulukko 6. Merkittävimmät kaupungit muuttosuunnittain.

Muuttosuunta	Tampere	Vaasa	Helsinki	Oulu	Jyväskylä	Seinäjoki	Lapua
Tulomuuttajat (n=116)	3	8	5	1	0	14	7
Lähtömuuttajat (n=197)	9	20	12	17	6	50	12

Taulukkoon 6 on merkitty vastaajien muuttosuunnat entisten kuntien rajoilla. Vastausten mukaan noin 58 prosenttia tulomuuttajista muutti entisen Kauhavan alueelle, mutta jokainen entinen kunta on kärsinyt kuitenkin muuttotappioita. Myös lähtömuuttajien määrissä entinen Kauhavan alue oli suurin, sillä noin 49 prosenttia lähtömuuttajista asui entisen Kauhavan alueella. Kokonaisuudessaan muuttoliikkeen määrät korreloivat melko hyvin kyseisin alueen asukasmäärää (taulukko 1).

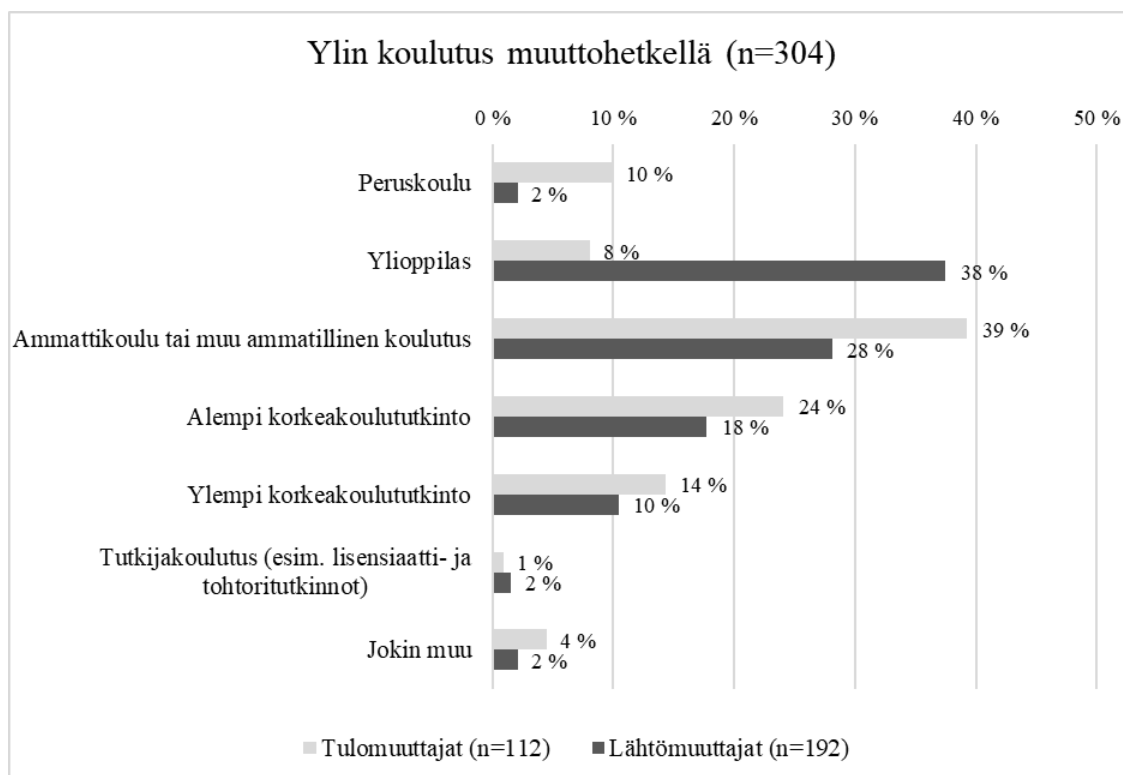
Taulukko 7. Muuttosuunnat entisillä kuntarajoilla.

Muuttosuunta	Alahärmä	Kauhava	Kortesjärvi	Ylihärmä
Tulomuuttajat (n=114)	27	66	10	11
Lähtömuuttajat (n=198)	54	97	21	26

Ylin koulutus muuttohetkellä

Seuraavassa kysymyksessä tiedusteltiin vastaajien ylintä koulutusta muuttohetkellä (kuvio 9). Lähtömuuttajien yleisin ylin koulutus oli ylioppilas (38 prosenttia). Ammattikoulun tai muun ammatillisen koulutuksen saaneet (28 prosenttia) olivat toiseksi yleisin ja alemman korkeakoulutukinnon (18 prosenttia) suorittaneet kolmanneksi yleisin. Vastavasti tulomuuttajissa muuttajien yleisin ylin koulutus muuttohetkellä oli ammattikoulu tai muu ammatillinen koulutus (39 prosenttia). Henkilömäärissä mitattuna suurempi ryhmä tulomuuttajissa verrattuna lähtömuuttajiin, oli vain peruskoulun käyneissä. 11 ylimmältä koulutukseltaan oli tulomuuttajissa peruskoulun käyneitä, kun lähtömuuttajissa niitä oli neljä. Kaikista muuttajista yleisin ryhmä oli ammattikoulun tai muun ammatillisen koulutuksen käyneet, joita oli 32 prosenttia. Ylioppilaita oli kaikista 26 prosenttia, alemman korkeakoulun suorittaneita 20 prosenttia ja ylemmän korkeakoulun 12 prosenttia.

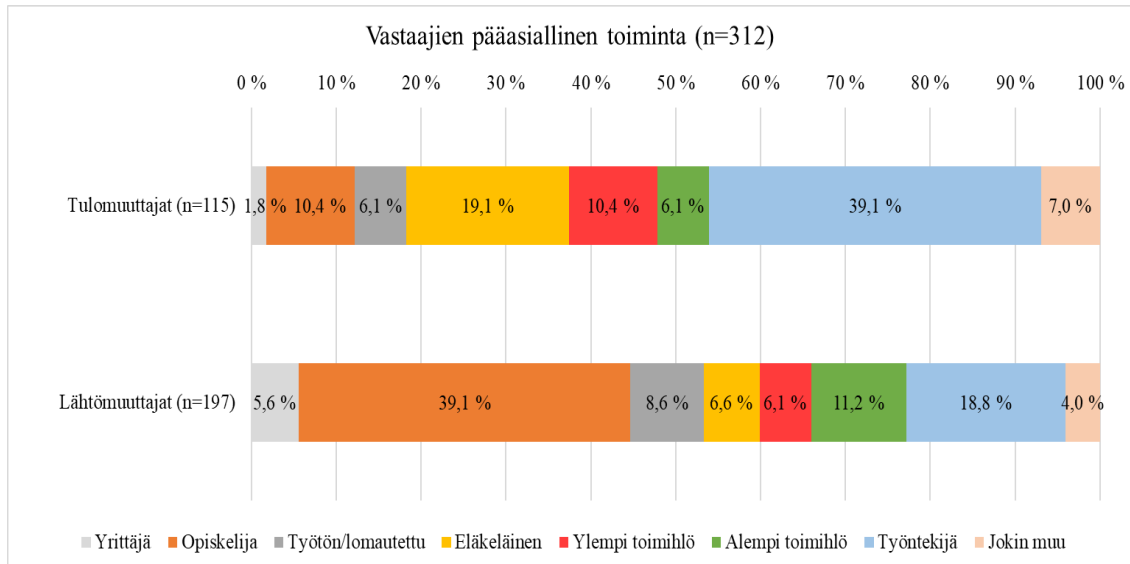
Kuvio 9. Ylin koulutus muuttohetkellä.

Pääasiallinen toiminta

Pääasiallinen toiminta kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Yleensä pääasiallisella toiminnalla väestö pyritään jakamaan työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Ryhmät voidaan jakaa vielä tarkempiin alaryhmiin, kuten tässä tutkimuksessa. Kuvio 10 nähdään, että tulomuuttajien joukosta erottuu selvästi kaksi ryhmää. Työntekijöitä oli tulomuuttajista 39,1 prosenttia ja eläkeläisiä lähes joka viides. Lähtömuuttajissa puolestaan opiskelijat olivat selvästi suurin ryhmä (39,1 prosenttia).

Erityisen silmiinpistävä tilasto löytyy eläkeläisten tulomuuttajien lähes kaksi kertaa suuremmasta edustusmäärästä lähtömuuttajiin nähden. Tulomuuttajista 22 oli eläkeläisiä, kun lähtömuuttajissa eläkeläisiä oli vain 13 henkilöä. Henkilömäärissä mitattuna myös työntekijöissä löytyi suurempi edustus tulomuuttajien joukossa. 45 tulomuuttajaa oli pääasialliselta toiminnaltaan työntekijöitä ja 37 henkilöä lähtömuuttajista. Jokin muu -luokka

koostui pääasiassa kotiaideista, opiskelijoista, jotka tekivät samalla palkallista työtä ja muista osa-aikaisista toimista.

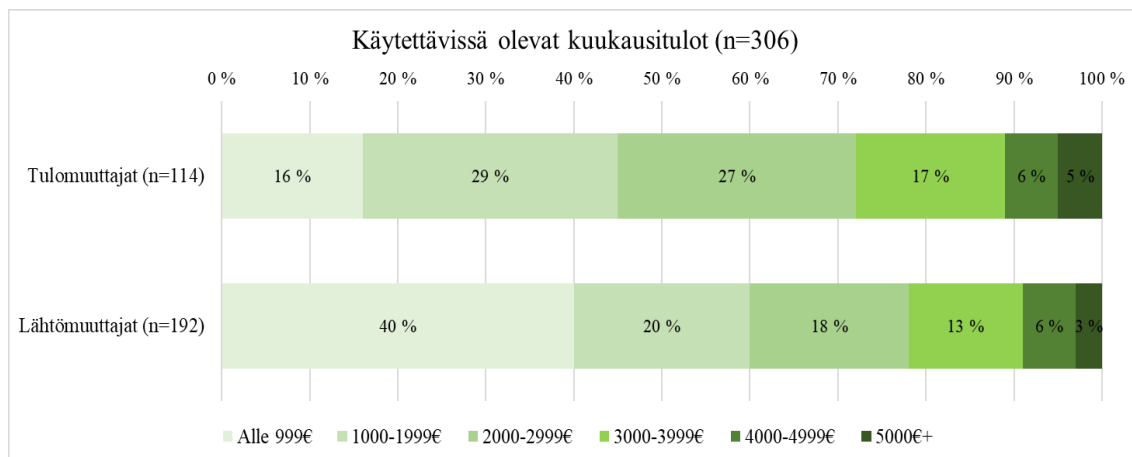

Kuvio 10. Vastaajien pääasiallinen toiminta.

Kotitalouksien käytettävissä olevat kuukausitulot

Pääasiallisella toiminnalla on tietysti suuri merkitys kotitalouksien käytettävissä oleviin kuukausituloihin. Kotitalouden muodostavat henkilöt, jotka asuvat ja ruokailevat yhdessä tai käyttävät tulojaan yhdessä. Tulotason kysyminen on usein monelle arkaluontoinen asia, vaikka vastaajat pysyisivätkin nimettöminä, ja tulohaarukka on järkevää laittaa niin alas, että mahdollisimman moni kuuluisi johonkin muuhun ryhmään kuin alle -luokkaan.

Kuviosta 11 nähdään, että pääsääntöisesti kuukausitulojen suhteellinen jakautuminen tulo- ja lähtömuuttajien välillä oli hyvin tasaista, eikä mitään tilastollisesti merkittävää eroa löydy. Lähtömuuttajien alle 999 euron luokan suurta osuutta selittää edellisestä kuvioista (kuvio 10) ilmi tullut opiskelijoiden merkittävän suuri suhteellinen osuus lähtömuuttajien joukossa.

Kuvio 11. Käytettävissä olevat kuukausitulot.

Asumismuoto ennen muuttoa ja muuton jälkeen

Seuraavaksi (taulukko 8) kysyttiin asumismuotoa sekä ennen muuttoa ja muuton jälkeen. Suurin tilastollinen ero tulomuuttaneiden osalta on kerrostaloasumisessa. 43 prosenttia Kauhavalle muuttaneista asui ennen muuttoaan kerrostaloissa, kun Kauhavalle muutettuun, vain 15 prosenttia muutti asumaan kerrostaloihin. Omakotitaloasumisessa oli myös maininnan arvoisia eroja ennen ja jälkeen muuttoa. Kauhavalle muuttaneista 30 prosenttia asui omakotitalossa ennen muuttoaan ja lähes puolet (47 prosenttia) muutti Kauhavalle tultuaan omakotitaloon. Rivitalossa asumisessa oli myös hienoista eroa. Vajaa neljännes asui ennen muuttoaan rivitalossa, mutta noin joka kolmas valitsi rivitaloasumisen Kauhavalta.

Lähtömuuttajat muuttivat Kauhavalta selvästi useimmiten omakotitaloista. 67 prosenttia lähtömuuttajista asui omakotitalossa, mutta vain 16 prosenttia muutti omakotitaloon toiselle paikkakunnalla. Suuri ero asumismuodossa löytyi myös kerrostaloasumisessa. Vain 8 prosenttia muutti pois Kauhavalta asuttuaan kerrostalossa, mutta muuton jälkeen peräti 62 prosenttia asui kerrostalossa.

Taulukko 8. Asumismuoto ennen muuttoa ja muuton jälkeen.

Ennen muuttoa				
Muuttosuunta	Rivitalo	Kerrostalo	Omakotitalo	Muu
Tulomuuttajat (n=115)	22 %	43 %	30 %	5 %
Lähtömuuttajat (n=192)	22 %	8 %	67 %	3 %
Muuton jälkeen				
Muuttosuunta	Rivitalo	Kerrostalo	Omakotitalo	Muu
Tulomuuttajat (n=113)	34 %	15 %	47 %	4 %
Lähtömuuttajat (n=191)	18 %	62 %	16 %	4 %

Merkittäviä eroavaisuuksia löytyi siis ennen kaikkea ennen ja jälkeen muuton kerrostalo- ja omakotitaloasumisessa. Yleisesti voidaan todeta, että Kauhavalta muutettiin pois omakotitaloista ja siirryttiin kerrostaloihin asumaan ja Kauhavalle muutettiin omakotitaloihin kerrostaloista. Etenkin suurempaan kaupunkiin muutettaessa, kerrostaloasuminen on yleisin sekä monelle edullisin ja realistisin vaihtoehto. Muu asumismuoto koski pääsääntöisesti vastausten perusteella luhti- ja paritaloja, mutta niissä ei ollut merkittävää eroa.

Asunnon omistusmuoto ennen muuttoa ja muuton jälkeen

Edelliseen kysymykseen liittyen, kysyttiin seuraavaksi asunnon omistusmuotoa (taulukko 9). Kauhavalle muuttaneista hieman yli puolet (53 prosenttia) asui vuokra-asunnossa ennen muuttoaan Kauhavalle. Vastaavasti 55 prosenttia asui muutettuaan Kauhavalle omistusasunnossa. Suurin eroavaisuus löytyi kuitenkin Kauhavalta poismuuttaneista, joiden asunnon omistusmuoto oli ennen muuttoa kohtuullisen tasan eri omistusmuotojen kanssa, mutta 68 prosenttia heistä muutti vuokra-asuntoon asumaan. Lähtömuuttaneiden osalta korkea prosenttiluku (31 prosenttia) muu -vaihtoehdon kohdalla selvisi tarkennuskysymyksestä, josta kävi ilmi, että lähes poikkeuksetta kaikki heistä muutti pois vanhempien luota. Tämä taas selittää osaltaan hyvin myös taulukon 7 asumismuodon tuloksia, jossa 67 prosenttia lähtömuuttajista asui omakotitalossa Kauhavalla ennen muuttoa ja 62 prosenttia muutti kerrostaloon muuton jälkeen.

Taulukko 9. Asunnon omistusmuoto ennen muuttoa ja muuton jälkeen.

Ennen muuttoa			
Muuttosuunta	Omistus	Vuokra	Muu
Tulomuuttajat (n=115)	44 %	53 %	3 %
Lähtömuuttajat (n=191)	40 %	29 %	31 %
Muuton jälkeen			
Muuttosuunta	Omistus	Vuokra	Muu
Tulomuuttajat (n=114)	55 %	40 %	5 %
Lähtömuuttajat (n=189)	28 %	68 %	4 %

4.2. Lähtömuuttajat

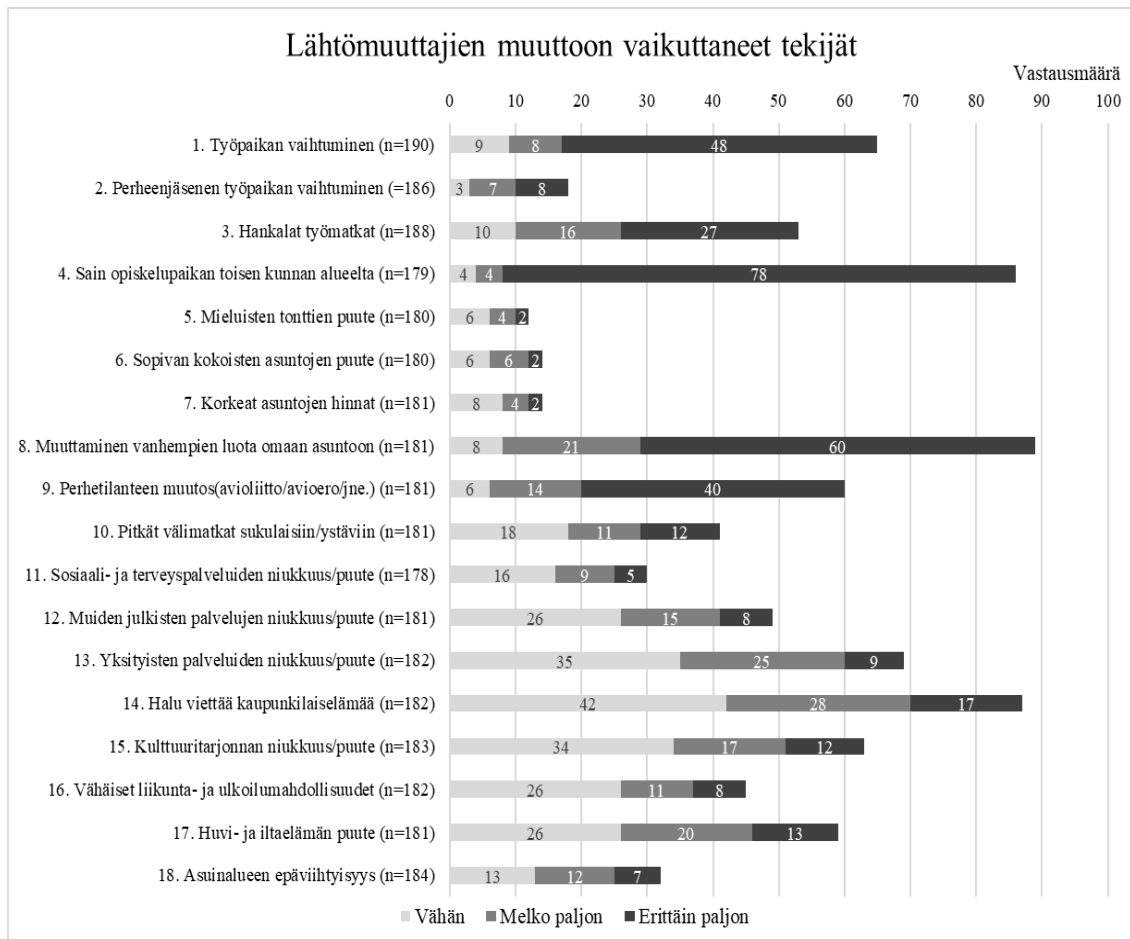
Vain lähtömuuttajille näkyvässä osiossa kysyttiin valmiiksi annettujen muuttopäätökseen vaikuttaneiden tekijöiden merkitystä, yksittäistä tärkeintä tekijää, muuton luonnetta ja miltä entisten kuntien alueelta muutto tapahtui. Kahdella avoimella kysymyksellä tiedusteltiin vastaajilta mitä edellytyksiä mahdollisella paluumuutolla olisi ja vielä opiskelijoille erikseen suunnatussa kysymyksessä kysyttiin, missä tapauksessa valmistumisen jälkeen he olisivat valmiita muuttamaan takaisin.

Lähtömuuttajien tekijät

Lähtömuuttajia pyydettiin arvioimaan valmiiksi annettujen tekijöiden vaikutusta muuttopäätökseen. Tekijät pyrittiin laatimaan perinteisiksi ja usein muissa tutkimustuloksissa todettuihin tuloksiin muuttopäätökseen vaikuttaviksi tekijöiksi. Tähän tutkimukseen valitut tekijät voidaan luokitella pääryhmiin, jotka liittyvät työhön, asuntoihin ja asumiseen, perhe- ja ihmissuhteisiin, palveluihin ja yleiseen viihtyvyyteen. Eri tekijöiden muuttopäätökseen vaikuttavien tekijöiden mittaamiseen käytettiin valinta-asteikkona 4-portaista asteikkoa (1=ei merkitystä, 2=vähän, 3=melko paljon ja 4=erittäin paljon). Vaakasuuntaisen palkin leveys kertoo, kuinka usein tekijällä on ollut merkitystä muuttopäätökseen eli mitä leveämpi palkki on, sitä useammin sillä oli vastaajille merkitystä. Lähtömuuttajien

tekijät ovat negatiivisissa sanamuodoissa, mikäli se on tarpeellista ja mahdollista, jotta vastaaja antaisi tekijälle merkityksen Kauhavan näkökulmasta eikä tuloalueen.

Kuviosta 12 nähdään, että kolme tekijää erottuu hieman muista. Muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon oli useimmiten lähtömuuttajien muuttoon vaikuttavana tekijänä, mutta opiskelupaikan saaminen toiselta paikkakunnalta ja halu viettää kaupunkilaiselämää olivat myös usein vaikuttavina tekijöinä. Vastaavasti vastauksista löytyi neljä tekijää, joilla oli vaikutusta lähtömuuttajille vain harvoin. Mieluisten tonttien puutteella, sopivan kokoisten asuntojen ja asuntojen hinnalla sekä perheenjäsenen työpaikan vaihtumisella ei näyttänyt olevan usein merkitystä lähtömuuttoon.

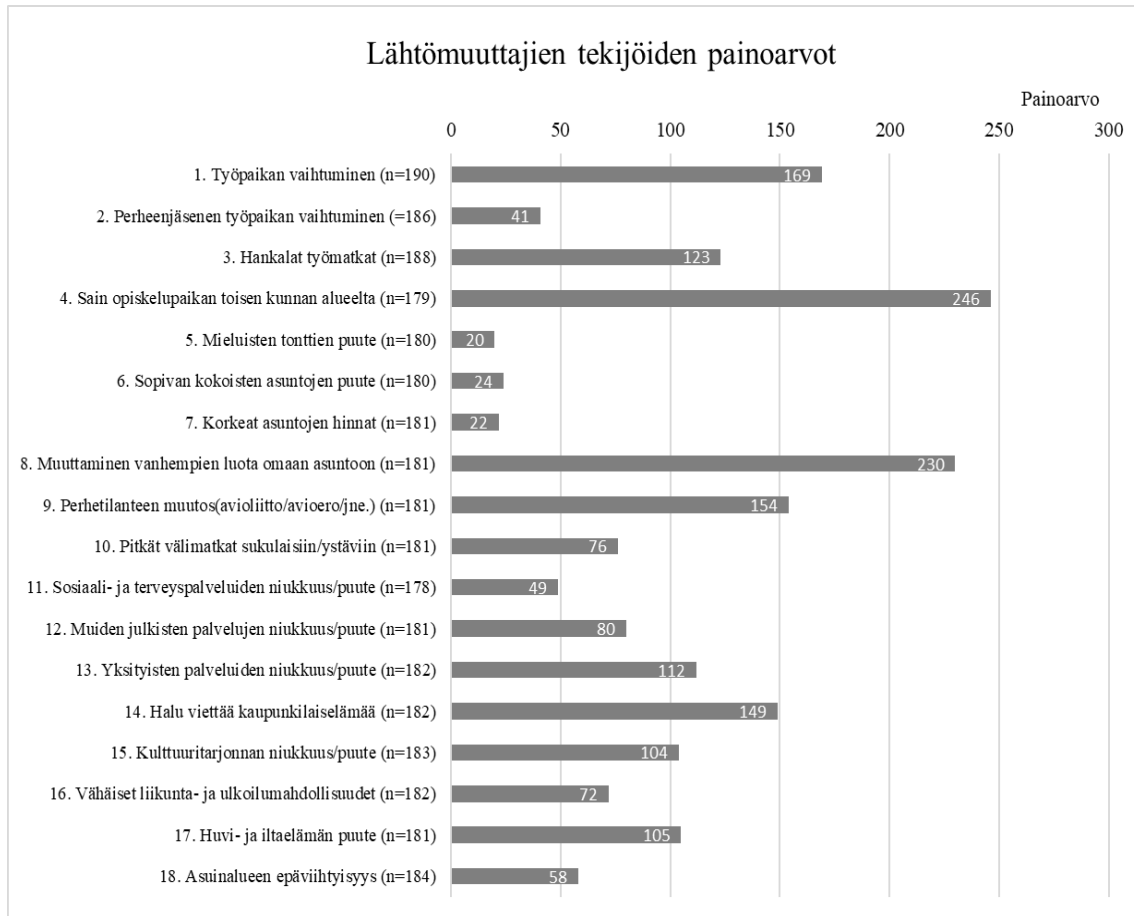
Kuvio 12. Lähtömuuttajien muuttoon vaikuttaneet tekijät.

Tekijöiden eri vastausvaihtoehtojen jakaumaa tarkastelemalla nähdään, että vähän merkitystä saaneet tekijät painottuivat pääasiassa palveluihin ja ajanviettoon liittyviin tekijöihin. Eniten (1=vähän) merkitystä saaneet tekijät olivat suuruusjärjestyksessä halu viettää kaupunkilaiselämää (42), yksityisten palveluiden puute (35), kulttuuritarjonnan puute (34), vähäiset liikuntamahdollisuudet (26), muiden julkisten palveluiden niukkuus (26) ja huvi- ja iltaelämän puute (26). Kyseisillä tekijöillä oli usein monelle lähtömuuttajalle jonkinlaista merkitystä, mutta lopulliseen muuttopäätökseen se vaikutti nimensä mukaisesti vain vähän. Jokaiselle tekijällä löytyi vähintään kaksi vastaajaa, jotka antoivat tekijällä (4=erittäin paljon) merkitystä, joten valmiiksi annettuja tekijöitä voidaan pitää varsin onnistuneena.

Tekijöiden painoarvot

Tekijän todellisen merkityksen tarkastelu onnistuu helpoiten laskemalla tekijälle painoarvo. Kuvioon 13 on laskettu jokaiselle tekijälle oma painoarvo. Opiskelijoiden suuri osuus lähtömuuttajien joukossa näkyy painoarvoissa, sillä suurimman painoarvon sai opiskelupaikan saaminen toisen kunnan alueelta (246) ja toiseksi suurimman sai muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon (230). Vastaavasti, kuten edellisestä taulukosta näkyi selvästi, vähiten merkitystä lähtömuuttoon oli mieluisten tonttien puutteella (20), korkeilla asuntojen hinnoilla (22), sopivan kokoisten asuntojen puutteella (24) ja perheenjäsenen työpaikan vaihtumisella (41).

Keskiarvoa (noin 102) suuremman painoarvon sai opiskelupaikan saaminen toisen kunnan alueelta, muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon, työpaikan vaihtuminen, perhetilanteen muutos, halu viettää kaupunkilaiselämää, hankalat työmatkat, yksityisten palveluiden niukkuus, huvi- ja iltaelämän puute ja kulttuuritarjonnan niukkuus.

Kuvio 13. Lähtömuuttajien tekijöiden painoarvot.

Tärkein tekijä

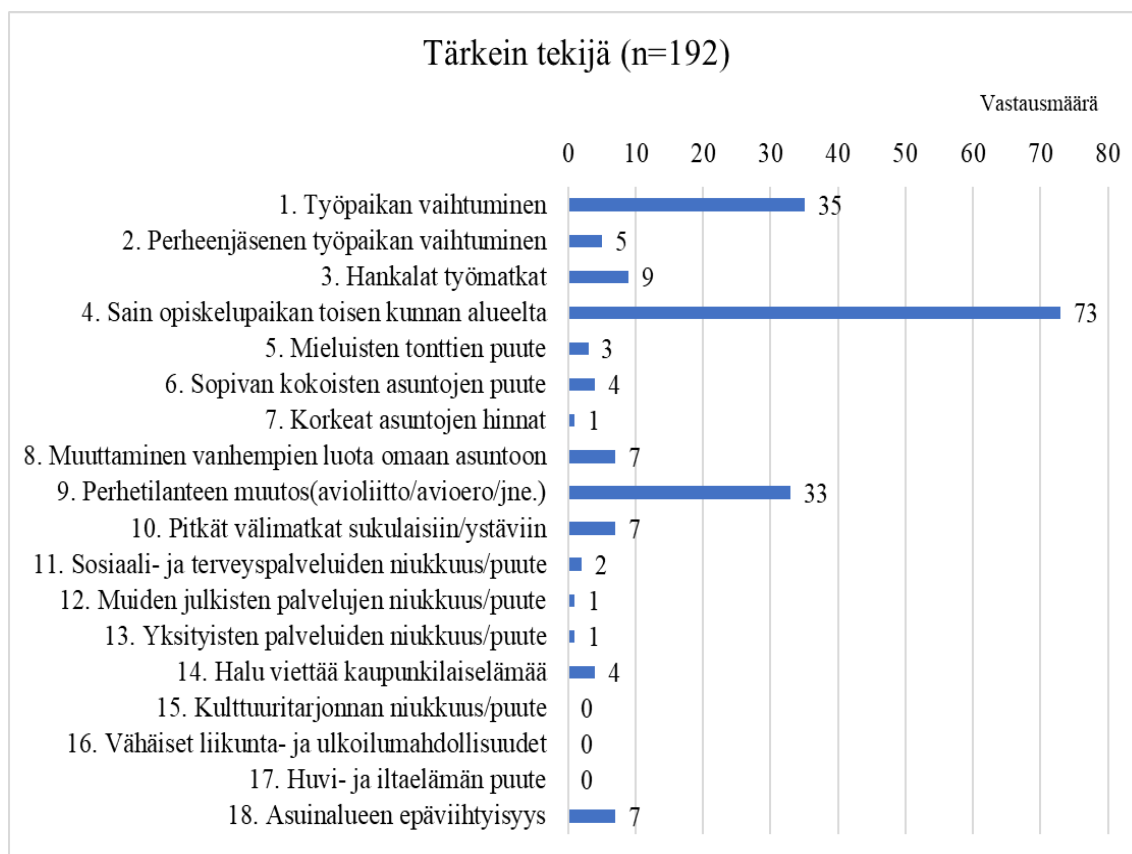
Tämän tutkimuksen yhtenä tarkoituksena oli selvittää mahdollisimman tarkasti, mitkä tekijät vaikuttavat muuttopäätökseen. Sen takia vielä kolmantena tekijöihin liittyvänä kysymyksenä pyydettiin vastaajia antamaan edellisistä tekijöistä vain yksi ja tärkein tekijä (kuvio 14). Näin saadaan pelkistetty ja selkein kuva tärkeimmistä muuttopäätökseen vaikuttaneista tekijöistä ja niiden eroista. Vastaaja on esimerkiksi voinut antaa monelle eri tekijälle (4=erittäin paljon) merkitystä vastauksen, mutta on nyt pakotettu vastaamaan vain yhteen.

Kolme tekijää sai selvästi eniten vastauksia tärkeimmäksi syyksi. Selvästi eniten vastauksia sai opiskelupaikan saaminen toiselta paikkakunnalta (73). Näistä vastaajista 59 oli ylimmältä koulutukseltaan muuttohetkellä ylioppilaita, joten voidaan olettaa, että yliopiston ja ammattikorkeakoulun puuttumisen takia, muuttaminen oli ainut vaihtoehto 59 vastaajista.

Toiseksi eniten vastauksia sai työpaikan vaihtuminen (35). Tähän samaan tekijään sisältyy myös yksinkertaisesti työpaikan saaminen. Ristiintaulukoinnilla saatiin selville, että 24 vastaaja näistä oli naisia eli noin kaksi kertaa enemmän kuin miehiä. Alueen työpaikkojen ollessa miesvaltaisilla aloilla, naiset joutuvat usein muuttamaan työn perässä muualle. Työhön liittyy myös kohta 2. Perheenjäsenen työpaikan vaihtuminen, johon vastanneista 4/5 oli miehiä. Voidaan ajatella, että jos parisuhteessa nainen saa työpaikan muualta, muuttaa mies useimmiten naisen mukana. Hankalat työmatkat puolestaan menivät sukupuolijakauman suhteen tasan. Täytyy toki muistaa, että otoskoko kohdassa 2 on sen verran pieni (5), että mitään pitkälle meneviä johtopäätöksiä ei voi vetää.

Kolmanneksi eniten vastauksia sai perhetilanteen muutos (33). Vastauksen antaneiden siviilisäätyjakauma muuttohetkellä oli suurin piirtein tasan, 11 vastaajaa oli muuttohetkellä eronneita, yhdeksän naimattomia eli kysymyksessä on todennäköisesti ollut avoliittoon siirtyminen ja seitsemän naimisissa, viisi avoliitossa ja yksi leski. Erotilanteissa harvemmin jäädään pidemmäksi aikaa saman katon alle. Ainoastaan kulttuuritarjonnan riittämättömyyttä, liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien vähäisyyttä ja huvi- ja iltaelämän puutetta kukaan vastaajista ei pitänyt tärkeimpänä yksittäisenä tekijänä muutolleen.

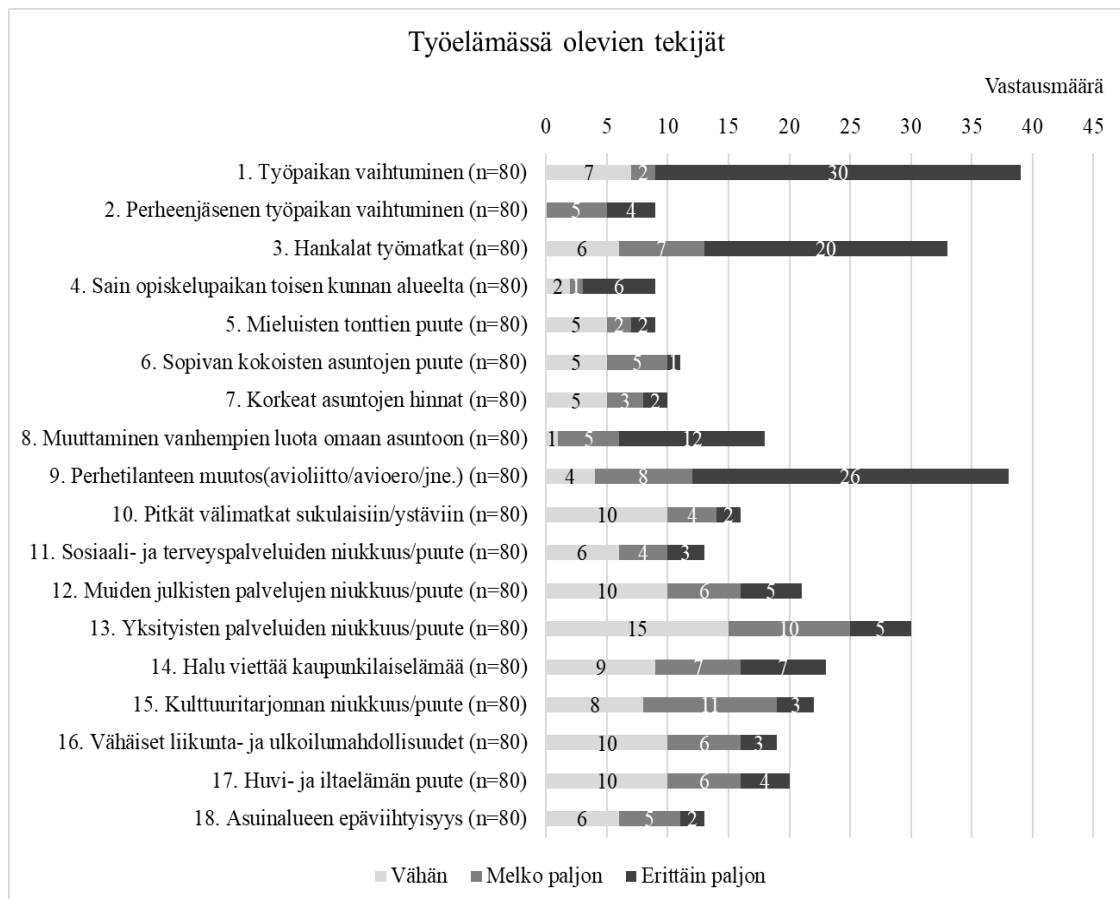

Kuvio 14. Lähtömuuttajien tärkein tekijä.

Verrattaessa kolmea kuviota (12, 13 ja 14) keskenään huomataan, että esimerkiksi muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon sai kuviossa 14 vain seitsemän vastausta, vaikka painoarvossa se oli korkealla ja tekijänä sillä oli monelle merkitystä. Opiskelupaikan saaminen ja muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon on usein yhteydessä toisiinsa. Kuvion 14 tuloksista voidaan päätellä, että opiskelupaikan saaminen toisen kunnan alueelta vaikutti todellisuudessa selvästi useammin kuin pelkästään halu itsenäistyä, joka oli toissijainen tekijä. Samasta kuviosta paljastuu myös se, että seitsemän vastaajaa on muuttanut pois asuinalueen epäviihtyisyyden vuoksi, joka ei käy edellisistä kuviosta ilmi. Ristiintaulukoinnilla saatiin selville, että 6 vastaajaa, jotka antoivat tärkeimmäksi muuton syyksi asuinalueen epäviihtyisyys, oli muuttanut pois entisen Kauhavan kunnan alueelta ja yksi entisen Kortesjärven alueelta.

Työelämässä olevat lähtömuuttajat

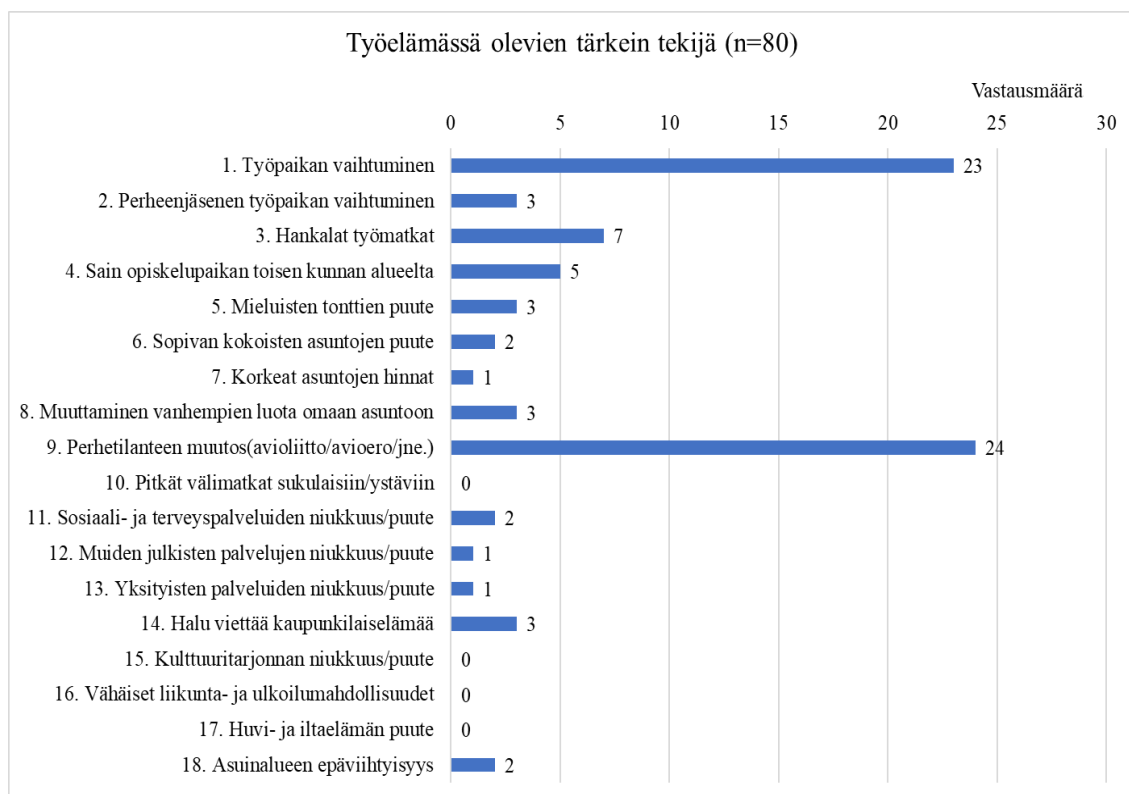
Moision (1999: 21.) mukaan on tärkeää, että huomiota kiinnitetään muuttoliikkeen rakenteeseen eikä pelkästään muuttavien henkilöiden nettomääriin. Todellisuudessa muuttovoitto on alueen kannalta huono asia, jos muuttovoitto kertyy eläkeläisistä ja työttömistä eikä työllisistä ja koulutetusta työvoimasta. Seuraavassa (kuvio 15) on otettu mukaan vastaajat, jotka ovat mukana työelämässä. Kuviosta 10 näkyvistä pääasiallisista toiminnoista on tähän kuvioon karsittu pois kaikki opiskelijat, eläkeläiset, työttömät ja lomautetut sekä jokin muu -vastaajat.

Kuvio 15. Työelämässä olevien lähtömuuttoon vaikuttaneet tekijät.

Työelämässä olevien vastaajien lähtömuuttoon vaikuttaneet tekijät painottuivat useimmiten työhön ja perhetilanteisiin liittyviin tekijöihin. Muutoin työelämässä olevien muuttopäätökseen vaikuttaneiden tekijöiden jakauma vastaa melko hyvin koko lähtömuuttajien ryhmää (kuvio 12). Suurin ero löytyy opiskelupaikan saamisen toisen kunnan alueelta ja muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon tekijöiden merkityksen pienentyminen, joka tietenkin johtuu etenkin opiskelijoiden karsimisesta pois tähän kuvioon.

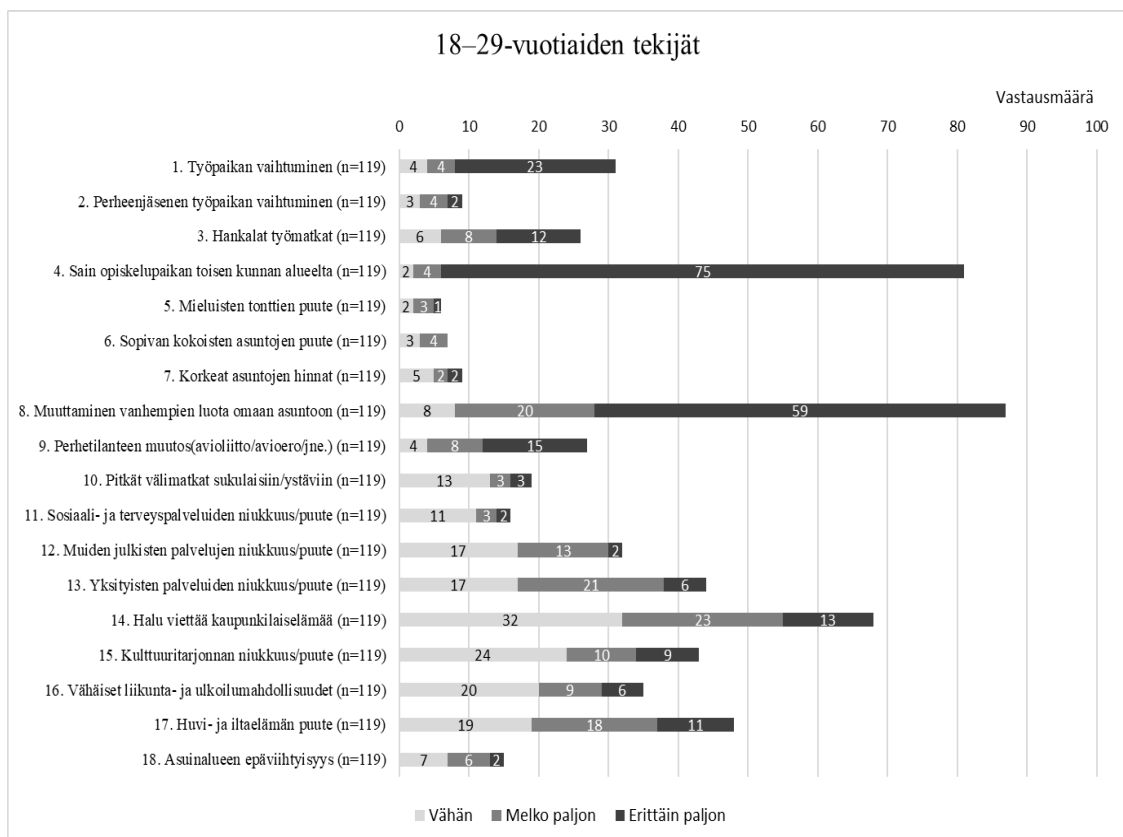
Työelämässä olevien tärkeimmistä tekijöistä erottautui selvästi kaksi tekijää. 24 vastaajaa (30 prosenttia) kohderyhmästä vastasi perhetilanteen muutoksen olevan tärkein tekijä, mutta työpaikan vaihtuminen sai kuitenkin vain yhden vastauksen vähemmän. Muutoin tekijät jakautuivat suhteellisen tasan.

Kuvio 16. Työelämässä olevien tärkein tekijä.

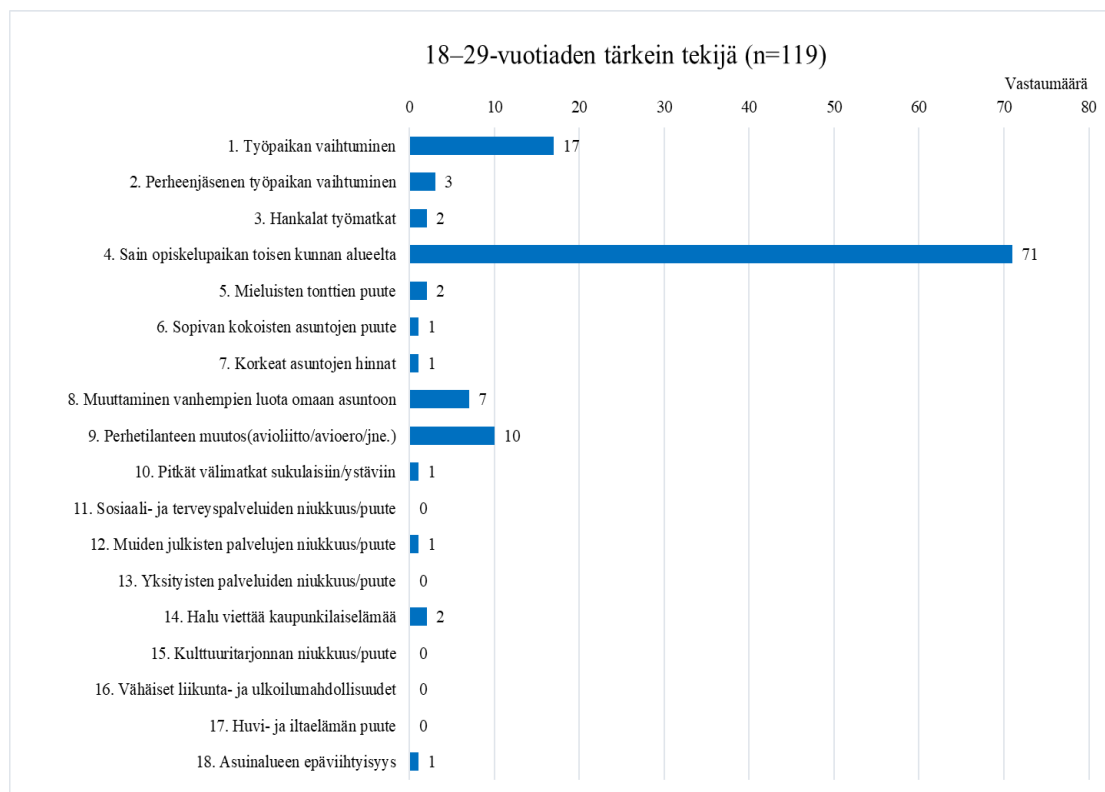
18–29-vuotiaat

Väestörakenteen kehityksen kannalta oleellista on nuorten muuttajien osuus muuttoliik-
keessä. Nuoret muuttajat ovat haluttuja muuttajia, joten kuvioon 17 on otettu mukaan vain
muuttohetkellä olleet 18–29-vuotiaat lähtömuuttajat. Nuorten lähtömuuttoon vaikutta-
vista tekijöistä useimmiten vaikutti muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon, sillä
87 vastaajalle sillä oli jotain merkitystä. Aikaisemmin kuviosta 10 ilmeni, kuinka merkit-
tävä osuus opiskelijoilla on lähtömuuttajien joukossa (39,1 prosenttia), joten ei ole yllät-
tävää, että toiseksi useimmiten nuorten lähtömuuttoon vaikutti juuri opiskelupaikan saa-
minen toisen kunnan alueelta. Nuorten lähtömuuttajien osalta, ja muista ryhmistä poike-
ten, halu asua kaupungissa ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien vähäisyydellä oli aavis-
tuksen verran enemmän vaikutusta.

Kuvio 17. 18–29-vuotiaiden tekijät.

18–29-vuotiaiden lähtömuuttajien selvästi tärkeimmäksi syyksi osoittautui opiskelupaikan saaminen toisen paikkakunnan alueelta (kuvio 18). Tekijän valitsi tärkeimmäksi syyksi noin 60 prosenttia kaikista lähtömuuttaneista nuorista ja 83 prosenttia kaikista opiskelijoista. Kyseinen tekijä on tietysti monissa tapauksissa itsestään selvä vastausvaihtoehto etenkin, kun opiskelupaikat sijaitsevat usein monissa tapauksissa kaukana Kauhavasta. Seinäjoki oli kuitenkin suurin yksittäinen paikkakunta, johon muutti 17 vastaajaa, jotka olivat opiskelijoita.

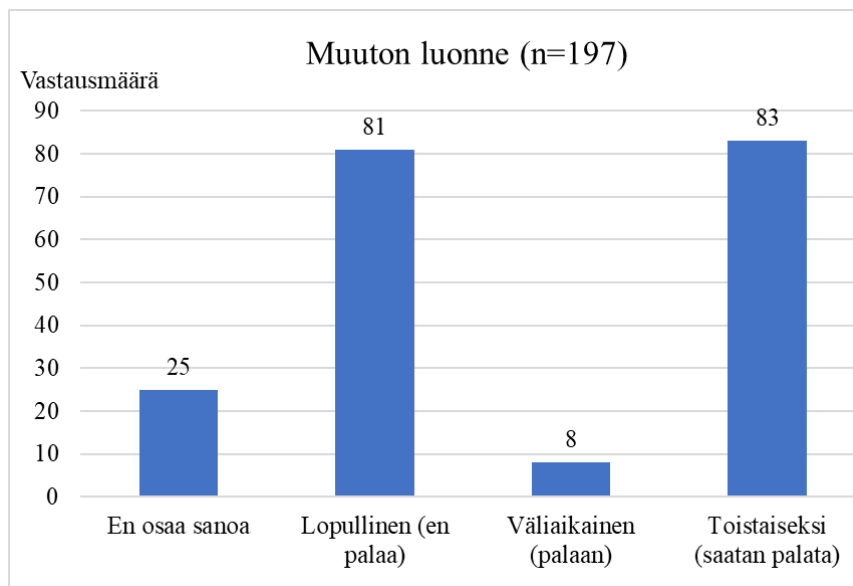
Kuvio 18. 18–29-vuotiaiden tärkein tekijä.

Muuton luonne

Vastaajia pyydettiin kuvailemaan heidän muuttoaan. Tällä haluttiin pääasiassa selvittää, kuinka moni on lopullisesti muuttanut pois ja kuinka moni voisi harkita mahdollista paluumuuttoa. Yllättävän moni piti paluumuuttoa mahdollisena, sillä 83 vastaajaa (42

prosenttia) vastasi paluumuuton olevan mahdollinen (kuvio 19). Vastaavasti lähes saman verran vastaajia (41 prosenttia) olivat varmoja, että eivät tule muuttamaan takaisin Kauhavalle.

83 vastaajasta, jotka saattavat palata takaisin, lähes puolet oli pääasiallisesta toiminnaltaan opiskelijoita (38 vastaajaa), 19 vastaajaa oli työntekijöitä ja 10 alempia toimihenkilöitä. Loput jakautuivat pääasiallisilta toiminnoiltaan suurin piirtein tasan. Myös vastaajista, jotka eivät ole palaamassa takaisin, 27 vastaajalla opiskelijat muodostivat suurimman ryhmän. Toiseksi suurin ryhmä oli työntekijät, joita oli 12 vastaajaa ja kolmanneksi suurin ryhmä oli 10 vastaajalla työttömät tai lomautetut.

Kuvio 19. Lähtömuuttajien muuton luonne

Paluumuuton mahdollisuus

Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin avoimella kysymyksellä, missä tapauksessa vastaaja olisi valmis muuttamaan takaisin asumaan Kauhavalle. Edellisestä (kuvio 19) kävi ilmi, että 42 prosenttia saattaisi harkita paluumuuttoa. Kuten saattoi olettaa, selvästi

suurimmaksi aiheeksi nousi työhön liittyvät seikat. Noin joka toisessa vastauksessa ilmeni jotain työhön liittyvää. Vastausten perusteella osalla riittäisi sananmukaisesti pelkkä työpaikan saaminen ja osa oli sitä mieltä, että työpaikan pitäisi olla omalta alalta, vaki-
tuinen ja koulutusta vastaava. Oman työpaikan saamisen lisäksi nähtiin, että myös puolison tulisi saada alueelta työpaikka, jotta paluumuutto olisi mahdollista.

”Löytyisi töitä.” ID 91

”En saanut sieltä kokopäiväistä työtä silloin ja muutin pois, koska eron lisäksi työpaikka oli silloin lähikunnassa...” ID 104

”Löytäisin mieluisen, koulutustasoani vastaavan työpaikan.” ID 139

”Oman alan töitä olisi tarjolla lähialueella siten, että työpaikka ei olisi yli 30 min ajon päässä.” ID 130

”Jos saisin työpaikan Kauhavalta, ja tietäisin, että mahdollisella tulevalla jälkikasvullani olisi mahdollisuus harrastaa mieluisiaan asioita. Jos löytäisimme puolisoni kanssa mukavan asunnon Kauhavalta, ja myös hän olisi valmis muuttamaan kanssani Kauhavalle.” ID 54

”Löytyisi sopiva työ sekä minulle että puolisololleni.” ID 2

Työhön liittyvien asioiden lisäksi esille nousi muutamissa vastauksissa myös sosiaalisiin verkostoihin, kaupunkikuvaan, palveluihin ja ajanviettomahdollisuuksiin liittyviä seikoja. Sosiaalisiin verkostoihin liittyvistä asioista mainittiin esimerkiksi, että ulkopaikkakuntalaisen on haastavaa sopeutua yhteisöön ja saman ikäisten ihmisten vähyys nähtiin huonona. Kauhavan keskustaan pidettiin yleisesti liian pienenä sekä toivottiin enemmän elämää ja toimintaa etenkin vapaa-ajan ja illanviettomahdollisuuksiin. Palveluista huolta herätti pääasiassa koulujen tilanne. Entisten liittyneiden kuntien tulevaisuudesta oltiin myös huolestuneita.

”...voisin tuntea kuuluvani paikalliseen kylä-, seurakunta- tai muuhun yhteisöön. Se on työllistymisen ohella tärkein asia.” ID 64

”Siellä olisi enemmän kaupungin tuntua (illanviettomahdollisuudet, runsaasti liikuntamahdollisuuksia)” ID 113

”Siellä olisi töitä omalta alaltani, paremmat kuntoilumahdollisuudet, oman ikäisiä asukkaita enemmän.” ID 26

”... viime vuosina mm. palvelujen karsiminen sivukylillä ei kyllä innosta paluumuuttamaan. (kuntaliitoksen jälkeen kehitys on keskittynyt kanta-Kauhavalle)” ID 165

”... lasten kasvaminen Kauhavan kaltaisessa kunnassa olisi houkuttelevaa, mutta itselleni se ei ole ajankohtaista.” ID 192

Opiskelijoiden paluumuutto

Opiskelijoiden lähtömuuttoon vaikuttaneet tekijät ovat ennakkoon helposti arvattavissa ja itsestään selviä. Seuraava avoin kysymys oli suunnattu vain lähtömuuttaneille opiskelijoille, jossa haluttiin selvittää, millaisilla edellytyksillä opiskelija olisi opiskeluista valmistumisen jälkeen halukas muuttamaan takaisin Kauhavalle. Vastauksista ilmeni selvästi, että etenkin korkeakoulutetut kokivat omien alojensa ja koulutusta vastaavien työpaikkojen puuttumisen olevan suurin yksittäinen este. Vastausten perusteella moni olisi valmis muuttamaan takaisin Kauhavalle, jos työpaikkoja löytyisi laajemmin eri aloilta. Tässä kysymyksessä kävi siis ilmi samoja teemoja kuin edellisessäkin kysymyksessä työpaikkojen suppeasta tarjonnasta. Positiivisena asiana vastauksista ilmeni, että moni vastaajista koki Kauhavan sopivan hyvin perheen kasvattamiseen.

”Hyvin epätodennäköistä, luulen että työt tulevaisuudessa löytyvät pääkaupunkiseudulta.” ID 127

”Kyllä, koska olen itse kasvanut siellä ja saanut upean lapsuuden. Lapsuus on siellä paljon vaivattomampaa kuin kaupungissa, joten mielelläni perustaisin perheen siellä. Tämä kuitenkin edellyttää, että vapaa-ajan harraste mahdollisuudet laajenevat, jotta lapsia ei tarvitsisi kuljettaa harrastusten parissa esimerkiksi Seinäjoella asti. Myös peruspalvelujen laatu tulisi turvata koko Kauhavan alueella.” ID 33

”Olin valmis, mikäli töitä löytäisin. Olen syntyperäinen kauhavalainen ja Kauhavalle paluu tulee aina olemaan varteenotettava vaihtoehto.” ID 76

”Kyllä. Jos töitä löytyy, enkä ehdi tulla toisiin ajatuksiin, Kauhava vaikuttaa oikein hyvältä paikalta elää ja perustaa perhe. Kauhavalla asuu myös suurin osa sukulaisista.” ID 139

”... Kauhavan yrityksiin on toistaiseksi vaikea päästä mm. harjoitteluihin, koska näillä yrityksillä ei ole harjoittelupaikkoja opiskelijoille. Yritysten kannattaisikin tehdä enemmän yhteistyötä koulujen kanssa...” ID 226

4.3. Tulomuuttajat

Vain tulomuuttajille kohdistetussa osiossa kysyttiin tulomuuttoon vaikuttaneita tekijöitä ja tärkeintä yksittäistä tekijää. Tekijöiden lisäksi tiedusteltiin vastaajien muuton luonnetta, onko henkilö asunut aikaisemmin Kauhavalla eli onko kyseessä palumuuttaja vai ensimmäistä kertaa Kauhavalle muuttaja ja harkitsiko vastaaja muuttoa myös johonkin muualle paikkakunnalle. Avoimella kysymyksellä kysyttiin mitä asioita vastaaja parantaisi omalla asuinalueellaan.

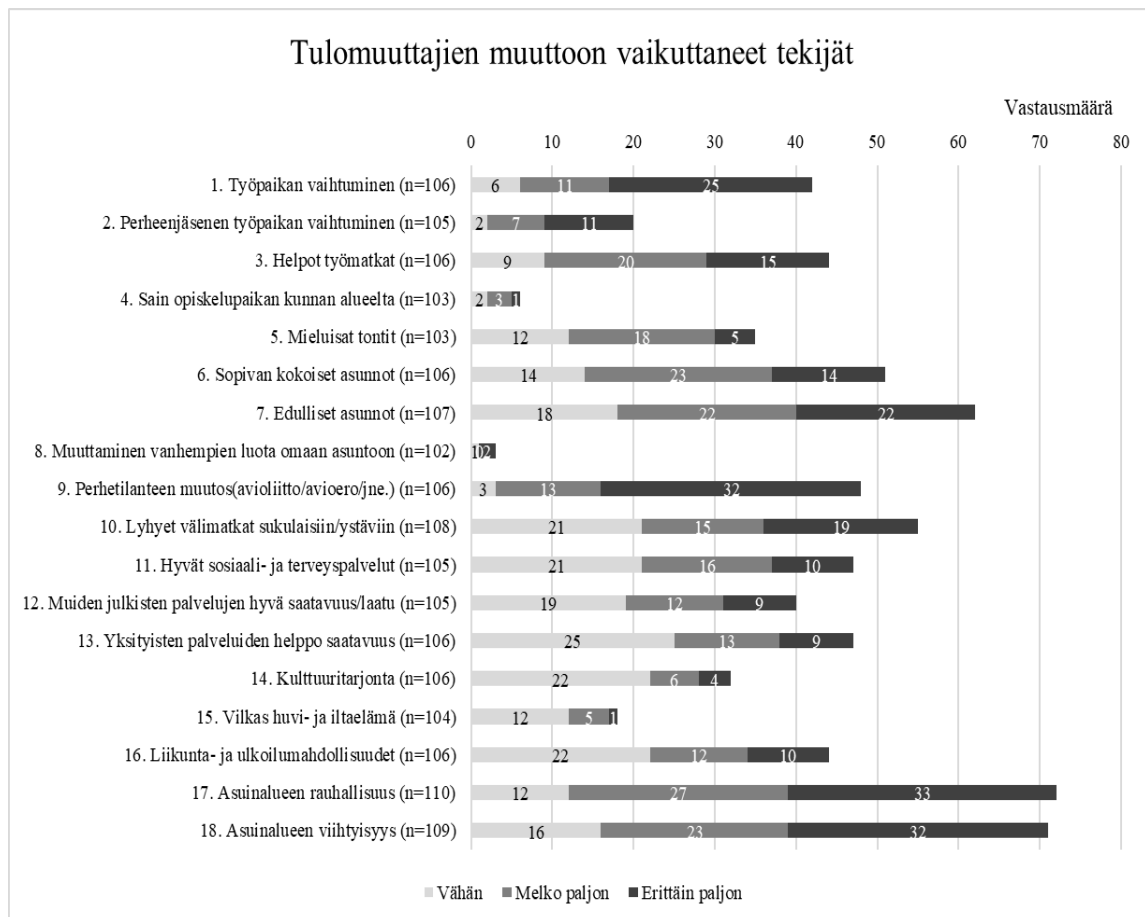
Tulomuuttajien tekijät

Samoin kuin lähtömuuttajien kohdalla, myös tulomuuttajia pyydettiin arvioimaan valmiiksi annettujen tekijöiden vaikutusta muuttopäätökseen. Tulomuuttajien tekijät on laadittu samoilla teemoilla kuin lähtömuuttajienkin ja mittaamiseen on käytetty samaa 4-portaista asteikkoa. Sanamuodot on käännetty positiivisiksi, jotta saataisiin selville Kauhavan mahdolliset vetävät tekijät esille.

Tulomuuttajien muuttoon vaikuttavat tekijät painottuivat asuntoihin ja asumiseen liittyviin tekijöihin (kuvio 20). Kaksi tekijää näytti nousevan esille usein tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttavista tekijöistä, sillä asuinalueen rauhallisuudella ja viihtyisyydellä oli noin joka kolmannelle tulomuuttajista jonkinlaista vaikutusta. Myös asuntoihin liittyvien tekijöiden osalta usealla tekijällä oli vaikutusta muuttopäätökseen, sillä noin puolelle

tulomuuttajista mieluisella asunnolla oli jonkinlaista merkitystä. Asumiseen liittyvien tekijöiden lisäksi, yksityisten ja julkisten palveluiden eri tekijöillä oli vaikutusta monelle.

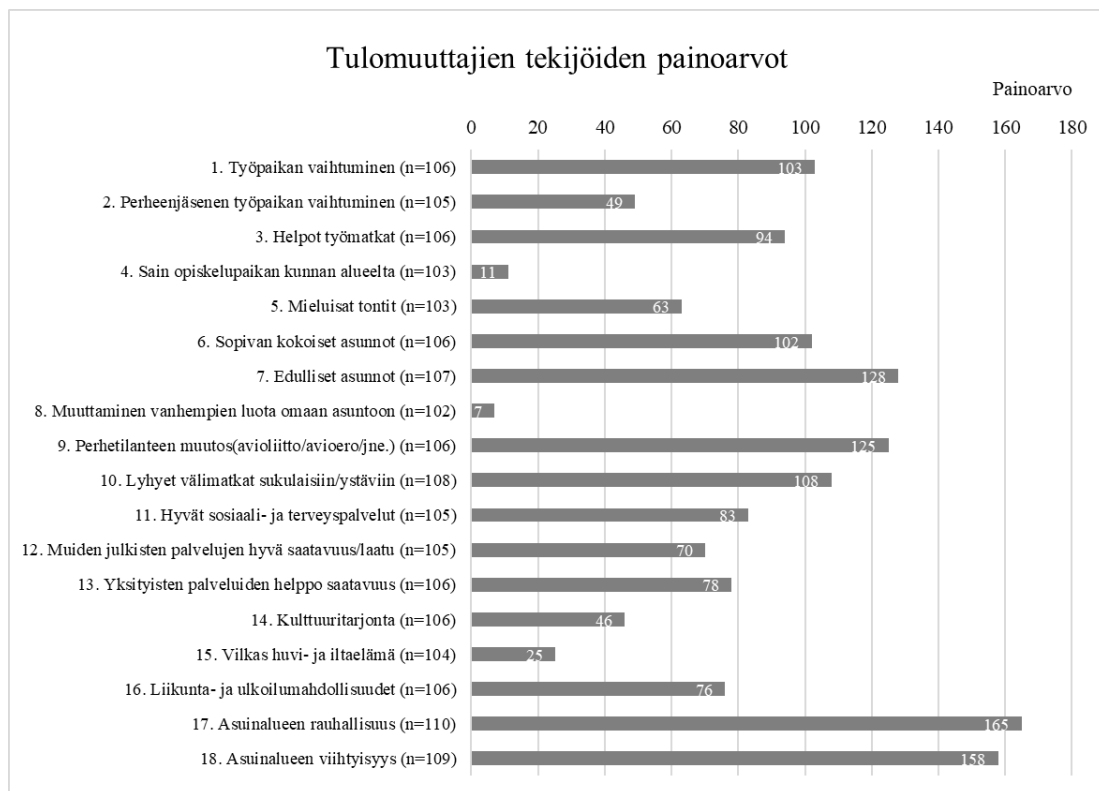
Yleisesti tarkasteltuna tulomuuttajien eri tekijöiden vaikutus jakautui hieman tasaisemmin kuin lähtömuuttajilla, sillä tulomuuttajissa useat tekijät saivat suhteellisen paljon (vähän) merkitystä vastauksia. Tekijöillä, kuten yksityisten palveluiden helpolla saatavuudella, kulttuuritarjonnalla, liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksilla, lyhyillä välimatkoilla sukulaisiin ja ystäviin, hyvillä sosiaali- ja terveyspalveluilla ja muilla julkisilla palveluilla, oli jokaisella noin joka viidennelle tulomuuttajalle (vähän) merkitystä. Sen sijaan tulo-
muutossa, itsenäistymisvaiheessa muuttaminen omaan asuntoon, opiskelupaikan saamisella ei näyttänyt olevan kovinkaan monelle vaikutusta.

Kuvio 20. Tulomuuttajien muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät.

Painoarvot

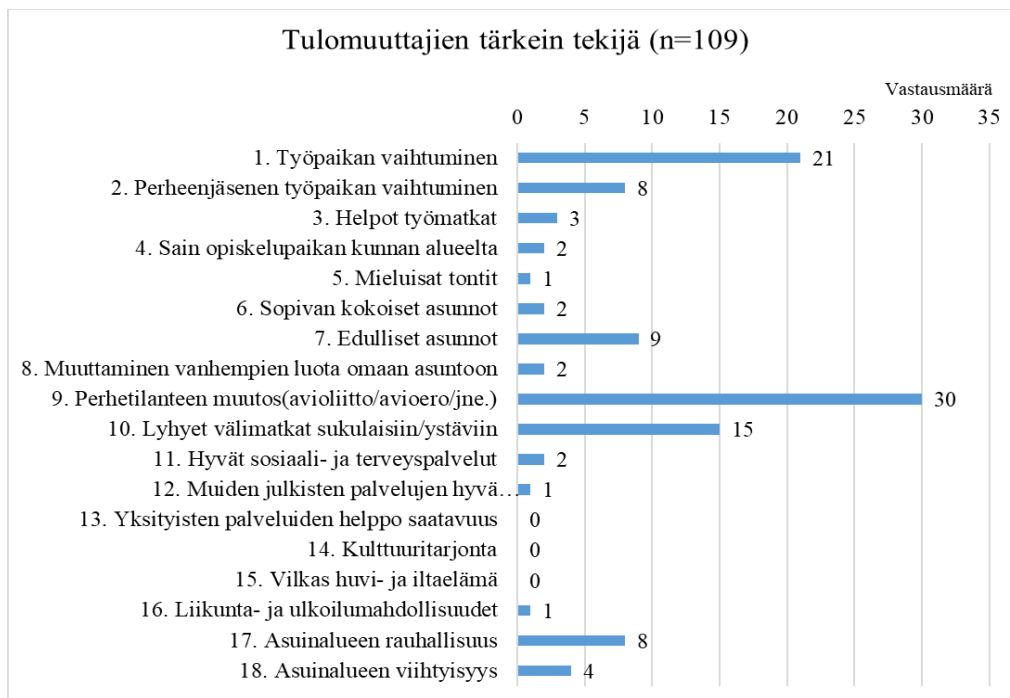
Toisin kuin lähtömuuttajien kohdalla, tulomuuttajien tekijöiden ja niiden vastausvaihtoehtojen jakauman tasaisuuden takia, tekijöiden painoarvoissa ei ollut suurta eroa siihen, kuinka usein tekijä vaikutti muuttopäätökseen (kuvio 21). Tulomuuttajien suurimman painoarvon sai tekijä asuinalueen rauhallisuus (165), mutta asuinalueen viihtyisyys sai lähes yhtä suuren arvon (158). Kolmanneksi suurimman painoarvon sai edulliset asunnot (128) ja neljänneksi perhetilanteen muuton (125). Vastaavasti selvästi pienimmät painoarvot sai, kuten aikaisemmasta kuviosta pystyi olettamaan, muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon (7), opiskelupaikan saaminen Kauhavan alueelta (11) ja vilkas huvi- ja iltaelämä (25). Keskiarvoa (noin 82,9) suuremmat painoarvot saivat asuinalueen rauhallisuus, asuinalueen viihtyisyys, edulliset asunnot, perhetilanteen muutos, lyhyet välimatkat sukulaisiin ja ystäviin, työpaikan vaihtuminen, sopivan kokoiset asunnot, helpot työmatkat ja hyvät sosiaali- ja terveyspalvelut.

Kuvio 21. Tulomuuttajien tekijöiden painoarvot.

Tärkein tekijä

Myös tulomuuttajien osalta yksittäisistä tärkeimmistä syistä erottui kolme tekijää. Eniten vastauksia tärkeimmäksi tekijäksi annettiin perhetilanteen muutokselle (30), toiseksi eniten sai työpaikan vaihtuminen (21) ja kolmanneksi tuli lyhyet välimatkat sukulaisiin tai ystäviin (15). Yksityisten palveluiden helppoa saatavuutta, kulttuuritarjontaa ja vilkasta huvi- ja iltaelämää kukaan vastaajista ei pitänyt tärkeimpänä yksittäisenä syynä muuttolleen.

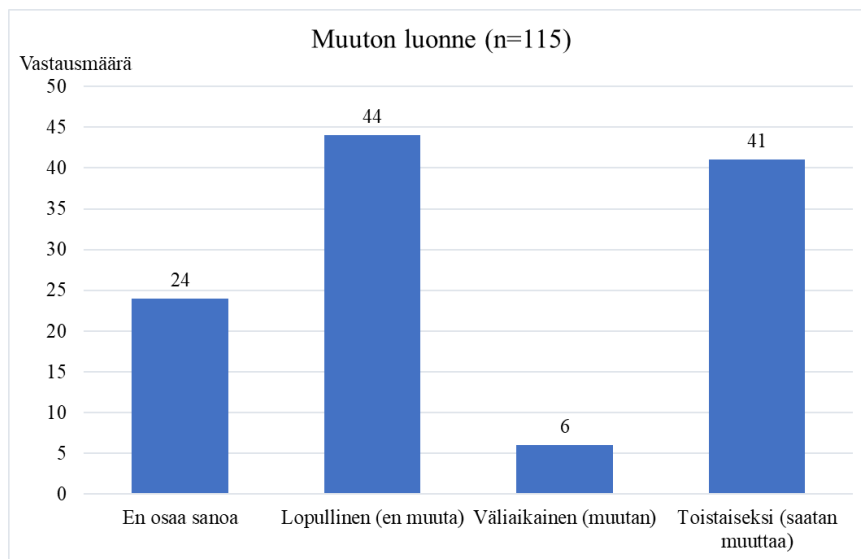

Kuvio 22. Tulomuuttajien tärkein tekijä.

Muuton luonne

Tulomuuttajien muuton luonteen (kuvio 23) jakauma oli hyvin samanlainen kuin lähtömuuttajien. Kauhavalle mielestään lopullisesti muuttaneita oli 44 vastaajaa, mutta toiseksi muuttajia oli lähes saman verran. Peräti 42 prosenttia tulomuuttajista oli

paluumuuttajia, eli he olivat aikaisemmin jo asuneet Kauhavalla jossain vaiheessa elämänsä. Paluumuuttajista, joita oli yhteensä 48 vastaajaa, 17 oli pääasialliselta toiminnaltaan työntekijöitä, 10 eläkeläisiä, työttömiä tai lomautettuja neljä, alempia toimihenkilöitä kaksi, ylempiä toimihenkilöitä oli viisi, kolme opiskelijaa, kaksi yrittäjää ja muita viisi. Yksilölliset ominaisuudet olivat sekä paluumuuttajilla ja ensimmäistä kertaa Kauhavalle muuttaneilla hyvin samanlaisia.

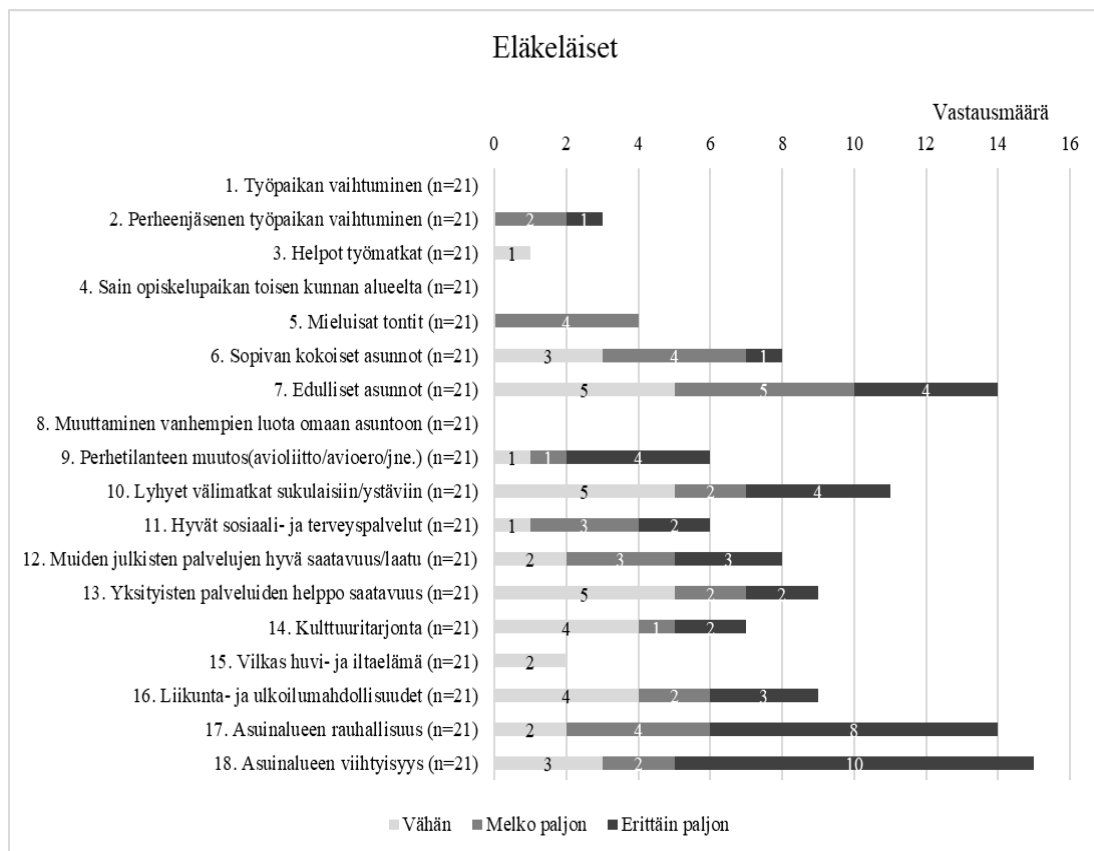

Kuvio 23. Tulomuuttajien muuton luonne.

34 vastaajaa harkitsi Kauhavan lisäksi muuttoa myös muualle. Kahdeksan vastaajaa näistä mainitsi harkinneensa Seinäjokea, neljä Lapuaa ja kolme Vaasaa. Viisi vastaajaa harkitsi mahdollista muuta paikkakuntaa Etelä-Pohjanmaalta, mainitsematta mitään tiettyä paikkakuntaa. Yksi vastaaja harkitsi muuttoa ulkomaille ja loput 13 vastaajaa harkitsi muuttoa muualle Suomea.

Eläkeläiset

Kuviosta 10 kävi ilmi, kuinka eläkeläiset olivat pääasiallisilta toimiltaan suhteellisesti varsin merkittävä ryhmä tulomuuttajien joukossa, sillä lähes joka viides tulomuuttaja oli eläkeläinen. Seuraavaan kuvioon on ristiintaulukoitu Kauhavalle muuttaneiden eläkeläisten muuttoon vaikuttaneet tekijät (kuvio 24). Kuviosta nähdään, että eläkeläisten tulomuuttoon vaikuttaneet tekijät painottuivat selvästi asuinalueen ominaisuuksiin ja edullisten asuntojen saatavuuteen. Useimmiten eläkeläisten tulomuuttoon vaikutti asuinalueen viihtyisyys (15), asuinalueen rauhallisuus ja edulliset asunnot olivat yhtä usein vaikuttavina tekijöinä (14), mutta asuinalueen rauhallisuus sai suuremman painoarvon (34), kun edullisten asuntojen painoarvo oli puolestaan 27. Eläkeläisten tulomuuttoon näytti vaikuttavan yleisesti ja muista ryhmistä poiketen, enemmän asuinalueeseen ja asuntoihin liittyviä tekijöitä.

Kuvio 24. Eläkeläisten muuttoon vaikuttaneet tekijät.

Parannettavaa omalla asuinalueella

Tulomuuttajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä asioita, mitä he parantaisivat omalla asuinalueellaan. Vastausten perusteella nousi esille selvästi kaksi asiaa. Moni parantaisi teiden kuntoa, sillä noin joka kolmannessa vastauksessa ilmeni teihin liittyvää parannettavaa. Parannukset olivat pääasiassa joko teiden päällystämiseen tai niiden kunnossapitoon liittyviä asioita. Teiden lisäksi, ja vähän samaan aiheeseen liittyen, moni parantaisi katuvalaistusta. Katujen valaistusta parantaisi noin joka neljännes vastaajista.

”Teiden kunto on melko ala-arvoinen, vaikka asumme aivan keskustan tuntumassa.” ID 66

”Hiekkatiet päällystettäisiin. Nykyisellä autolla todella hankala ajaa märkää ja liejuista tietä pitkin. Talvisin urat tiessä jäätyy ja se hankaa auton öljypohjaa.” ID 234

”Valaistuksen parantaminen. Puistoja ja muita alueita tulisi hoitaa paremmin.” ID 198

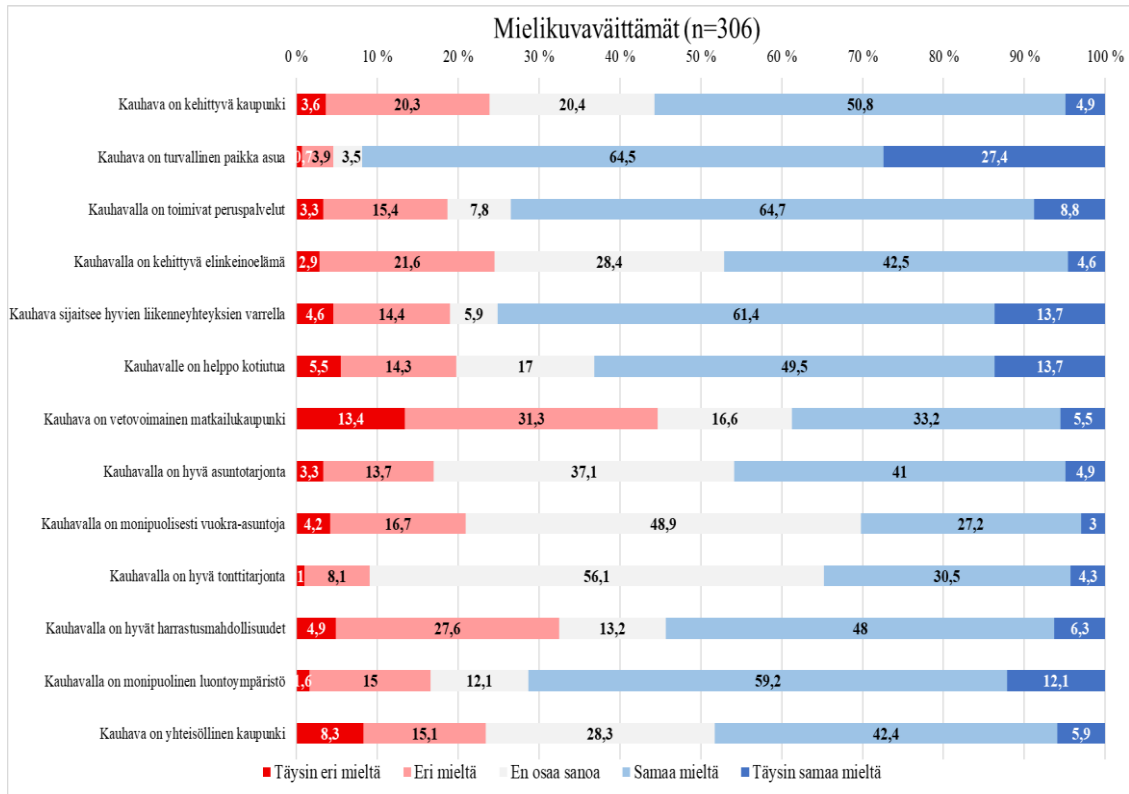
5. MIELIKUVAT KAUHAVASTA

Kyselyn viimeisessä osassa kysyttiin vastaajien käsityksiä ja mielikuvia Kauhavaan liittyvistä asioista. Osiossa vastaajia pyydettiin vastaamaan annettuihin mielikuvaväittämiin, avoimella kysymyksellä kysyttiin mikä Kauhavalla on parasta ja mitä kehitettävää Kauhavalla on, mihin Kauhavan tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota vetovoimaisuuden parantamiseksi valmiiksi annetuilla vaihtoehdoilla. Koko kyselyn viimeisessä kysymyksessä annettiin vastaajien halutessaan sanoa vapaasti muuttopäätöksestään jotain muuta olennaista ja sellaista, mitä kyselylomakkeessa ei aikaisemmin kysytty. Tämän luvun kysymyksillä pyrittiin saamaan selville vastauksia, joilla on olennainen merkitys Kauhavan maineeseen ja imagoon.

Mielikuvaväittämät

Kuvioon 25 on kerätty vastaukset valmiiksi annettuihin väittämiin. Mielikuvaväittämien selvittämiseen käytettiin viisiportaista asteikkoa, jossa (en osaa sanoa) vastausvaihtoehto sijoitettiin kyselylomakkeessa vasempaan reunaan. Sijoittelun ajatuksena oli saada vastaajat miettimään sen sijaan, että vastaisi yleensä sen turvallisen keskimmäisen vaihtoehdon, kuvioon (en osaa sanoa) vastausvaihtoehto on sijoitettu keskelle paremman visuaalisuuden vuoksi.

Vastausten perusteella suurin yksimielisyys väittämistä liittyi Kauhavalla asumisen turvallisuuteen, sillä Kauhavaa piti turvallisenä paikkana asua 91,9 prosenttia vastaajista ja vain 4,6 prosenttia oli mielikuvasta (täysin eri mieltä) tai (eri mieltä). Toiseksi eniten (samaa mieltä) tai (täysin samaa mieltä) oltiin siitä, että Kauhava sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella, johon vastasi 75,3 prosenttia vastaajista, mutta melkein samansuurinen yksimielisyys oli siitä, että Kauhavalla on toimivat peruspalvelut. Kyseiseen väittämään oli (samaa mieltä) tai (täysin samaa mieltä) 73,5 prosenttia ja Kauhavan luontoympäristöä piti monipuolisena 71,3 prosenttia.

Kuvio 25. Vastaajien mielikuvat Kauhavasta.

Vastaavasti väittämistä eniten eri mieltä oltiin siitä, että Kauhava on vetovoimainen matkailukaupunki, johon oli (täysin eri mieltä) tai (eri mieltä) 44,7 prosenttia vastaajista. Kauhavan hyvistä harrastusmahdollisuuksistakin oli noin joka kolmas (täysin eri mieltä) tai (eri mieltä) melko paljon eri mieltä. Aikaisemmin mainitun turvallisuusväittämän lisäksi, varsin moni piti Kauhavan tonttitarjontaa hyvänä. Hyvästä tonttitarjontaväitteestä oli eriäviä mielipiteitä vain 9,1 prosentilla vastaajista. Muita väittämiä vastaan oltiin suhteellisen tasaisesti. Suurimmat (ei osaa sanoa) vastausmäärät liittyivät tontteihin ja asuntoja koskeviin väittämiin. Henkilö, joka on tyytyväinen asuntoonsa ja ei etsi tai ole rakentamassa uutta, ei todennäköisesti ole silloin tietoinen tonttien tarjonnasta.

Vastausten riippuvuus mielikuvaväittämiin siitä, että oliko vastaaja tulomuuttaja vai lähtömuuttajien, olivat pääsääntöisesti hyvin pienet ja suhdelukuerot olivat enintään noin 5 prosentin luokkaa, mutta joistakin väittämistä oltiin kuitenkin hieman enemmän eri mieltä muuttajien kesken. Kaksi mainitsemisen arvoista eroavaisuutta löytyi kotiutumiseen ja

harrastusmahdollisuuksiin liittyneistä väittämistä. Kauhavalle on helppo kotiutua väittämään, oli tulomuuttaneista (täysin eri mieltä) tai (eri mieltä) 12,3 prosenttia ja lähtömuuttaneista 24,3 prosenttia. Kuten aikaisemmin tuli ilmi, paluumuuttajien suuri määrä (42 prosenttia) tulomuuttajien joukossa, on saattanut edesauttaa tulomuuttajien kokonaiskestävyydestä helposti kotiutumisesta. Toinen eroavaisuus vastauksissa riippuen muuttosuunnasta liittyi harrastusmahdollisuuksiin. Väittämään hyvistä harrastusmahdollisuuksista oli tulomuuttajista (eri mieltä) tai (täysin eri mieltä) 21,1 prosenttia ja lähtömuuttajien vastaava luku oli 38,6 prosenttia, mutta lähes joka neljäs (22,8 prosenttia) tulomuuttajista ei osannut sanoa onko Kauhavalla hyvät harrastusmahdollisuudet vai ei. Vastaava suhdeluku lähtömuuttaneiden osalta oli 9,3 prosenttia.

Mikä on parasta Kauhavalla?

Seuraavassa avoimessa kysymyksessä haluttiin selvittää vastaajien mielipiteitä siitä, mikä on parasta Kauhavalla. Monet vastaajat pitivät Kauhavan parhaana ominaisuutena luontoa, maaseutumaisuutta ja rauhallisuutta. Jokin näistä kolmesta edellä mainituista asiasta nousi esille noin joka toisessa vastauksessa. Maaseutumaisen ympäristön hyvänä puolena mainittiin esimerkiksi kaupungin olevan sopivan kokoinen ja rauhallisuutta toi turvallinen ympäristö ja asumisen väljyys.

”Kauhava on mukavan pieni kaupunki. Myös maaseutumaisuus (maisemat, ulkoilumahdollisuudet, rauhallisuus) on parhaita puolia.” ID 64

”Ihmiset ovat ystävällisiä ja helposti lähestyttäviä. Rauhallisuus, uskaltaa liikkua iltaisin, kun on koira, jota vien lenkille. Omalla kohdalla viihtyisiä asuin ympäristö.” ID 58

”Kanta-Kauhavasta puhuttaessa se, että palveluja löytyy hyvin, mutta se on kuitenkin suhteellisen rauhallinen paikka. Yleisesti Kauhavalla parasta on ’maalaisuus’” ID 11

Lisäksi ystäviä, sukulaisia ja yleistä ilmapiiriä pidettiin hyvänä. Huvipuisto PowerPark ja sitä ympäröivä alue, nousi myös esille monissa vastauksissa. Yleisesti koko PowerParkin tuomaa kokonaisvaikutusta koko paikkakunnalle pidettiin erittäin positiivisena.

"Siellä oleva perhe, suku ja ystävät. Niiden myötä juuret ovat aika syvästi Kauhavalla." ID 61

"Elinkeinoelämän vilkkaus ja työpaikkaomavaraisuus välittävät Kauhavasta varsin positiivisen kuvan kaupungin kokoon nähden. Pienessä kaupungissa viihtyvälle en näe paikassa mitään vikaa." ID 124

"PowerParkin alue ehdottomasti. Se tuo paljon matkailijoita kesäaikana." ID 254

Mitä kehitettävää Kauhavalla on?

Edellistä avointa kysymystä vastaten, seuraavassa kysyttiin mitä kehitettävää Kauhavalla on. Tähän kysymykseen saatiin lähes yhtä monta erilaista vastausta kuin oli vastaajiakin, mutta muutamia seikkoja nousi hieman useammin esille. Monikuntaliitoksen aiheuttama yhteisöllisyyden kehittäminen, tai oikeastaan sen puuttuminen, nähtiin muutamien vastausten perusteella tarvitsevan parannusta. Kuntatason lisäksi yhteisöllisyyden puuttuminen ja vaikeus näkyi myös yksilötasolla.

"Saada nämä neljä yhdistynyttä kuntaa puhaltamaan yhteen hiileen ja yhdessä oikeasti kehittää uutta Kauhavaa entistä vetovoimaisemmaksi". ID 260

"Minusta tuntuu, että Kauhavalla joko ei ole paljon kaipaamaani yhteisöllisyyttä, tai sitten en vain päässyt mukaan siihen asuessani Kauhavalla..." ID 64

Vastaajat kokivat, että erityisesti entisen Kauhavan keskusta on niin sanotusti tylsä, joka toimii monelle pelkästään asiointipaikkana ja toivoivat, että siellä voisi tai olisi jotain syytä viettää enemmän aikaa myös vapaa-aikana.

"Kauhava ei mielestäni ole houkutteleva nuorelle väestölle. Opiskelumahdollisuuksia ei ole lukioiden lisäksi juuri ollenkaan. Kaupungin palvelut eivät vastaa sitä, mitä nuori väestö kaipaa. Keskustassa ei ole tarpeeksi viihdykkeitä, kaupungilla hengailu ei tunnu siellä järkevältä." ID 125

"Kaupunkimaisempi miljöö, kanta Kauhavan keskustan siistiminen vanhoista huonokuntoisista rakennuksista, jokien hyödyntäminen maisemallisesti, tie ja silta Kankaalle, kaupungin rakennukset kuntoon, mm. koulut". ID 103

"Keskustaan ei tee mieli mennä viettämään vapaa-aikaa, vaan sen mieltää olevan ennemminkin päämäärätietoista asiointia varten. Mieleen ei juuri tule paikkoja joihin menisi tapaamaan ihmisiä paria pientä kahvilaa ja baaria lukuun ottamatta. Tarvittaisiin joku imagoltaan trendikäs suurempi ostoskeskus, jossa olisi myös nuorisovaatteita tarjolla. Harrastusmahdollisuuksia ei koskaan voi olla liikaa, uskon että laajemmallekin harrastustarjonnalle olisi tilausta." ID 177

Eri harrastusmahdollisuuksien niukkuus nousi esille monessakin vastauksessa. Etenkin nuorten vastaajien osalta koettiin, että eri harrastusmahdollisuuksia ei ole heille riittävästi. Eri harrastusmahdollisuuksien lisäksi, tuli ilmi puutteita myös niiden esiintuomisessa. Tietoa harrastusmahdollisuuksista koettiin olevan vaikeaa löytää ja etsiä, tai niitä ei yksinkertaisesti ole.

"Tiedotuksessa on puutteita. Uudelle asukkaalle oli hankalaa löytää tietoa esimerkiksi ulkoilureittien sijainnista." ID 141

"Erilaista harrastustoimintaa Kauhavalla on niukasti. Eikä sitä osata oikein tukea. Toki muutama laji, kuten jääkiekko, telinevoimistelu ja lentopallo pärjäävät hyvin. Mutta nekin ovat käytännössä muuttaminen omistautuneiden yksilöiden aikaansaantia. Liian monet harrastukset eivät ole päässeet samaan mm. tuen puutteen takia. Seurauksena monikaan ei tiedä mitä harrastusmahdollisuuksia Kauhavalla on ja kuinka päästä niihin mukaan." ID 126

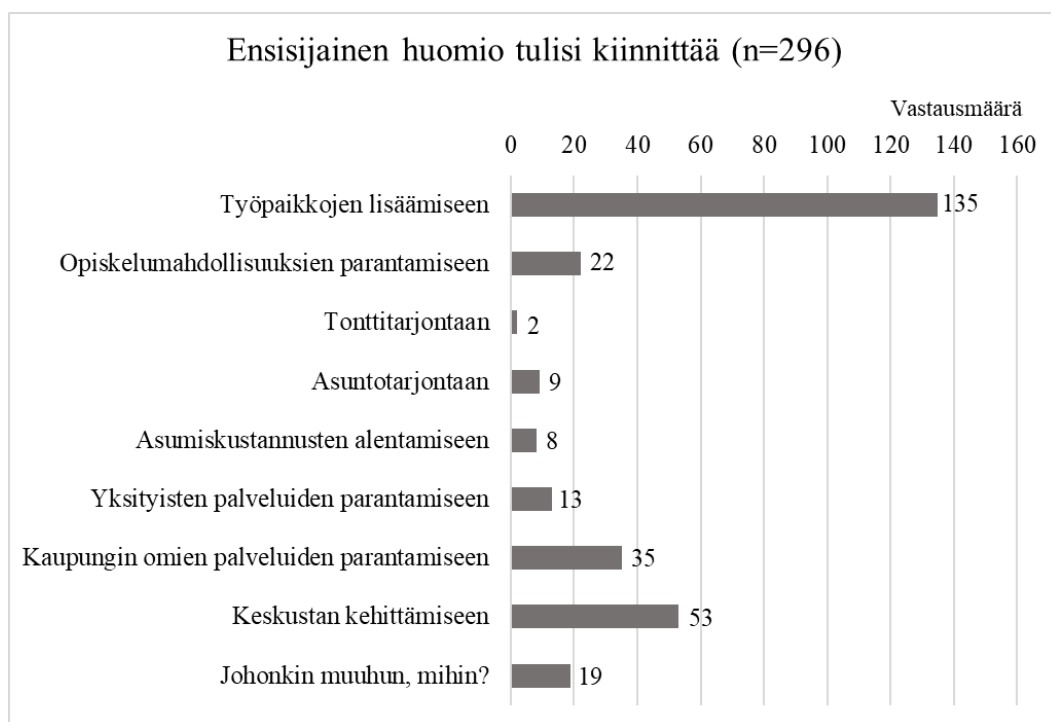
"...harrastusmahdollisuuksien monipuolinen tarjonta ja niiden esille tuominen siten, että muualta muuttanutkin on tietoinen niistä." ID 45

"Yleiset viihtyvyyteen vaikuttavat asiat. Harrastemahdollisuudet. Ulkopuoliset eivät löydä alueelta mitään. Pienten opastusten jälkeen mm. uimapaikat voisivat kehittyä matkailun myötä. Tenniskentät, urheilukentät, kuntosalit, jääkiekko, hiihto ja maastajuoksuradat ovat täysin vailla opasteita. Miettikäähän, jos lapsiperhe Helsingistä haluaisi käydä uimarannalla kuumana kesäpäivänä - minne he osaisivat mennä? Entä minne opastaisitte ne? Uimamonttuja on monia, mutta ei ainuttakaan sen tasoista, että sinne ketään voisi ohjata..." ID 150

Mihin Kauhavalla tulisi kiinnittää huomiota?

Vastaajia pyydettiin valitsemaan vain yksi ennakkoon annetuista vaihtoehdoista, mihin Kauhavan tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota vetovoimaisuuden parantamiseksi (kuvio 26). Selvästi eniten ja lähes puolet (45,6 prosenttia) oli sitä mieltä, että työpaikkojen

lisäämiseen tulisi kiinnittää erityisesti huomiota. Vastaustulokset työpaikkojen lisäämisen osalta ovat mielenkiintoisia, koska Kauhavalla on jo työpaikkoja vähintäänkin koh- tuullisesti. Keskustan kehittäminen, jolla tarkoitettiin entisen Kauhavan keskustaa, sai toiseksi eniten vastauksia. Tonttien tarjontaan sen sijaan ei nähty olevan aiheutta kiinnittää huomiota, sillä vain kahden vastaajan mielestä siihen tulisi kiinnittää huomiota. Yleisem- minkin on käynyt ilmi, että asumiseen ja asuntoihin liittyvistä asioista ollaan oltu koko- naisuudessaan varsin tyytyväisiä. Kuten edellisestä avoimesta kysymyksestä koskien ke- hityskohteita tuli ilmi, niin voidaan olettaa, että vastaajat ovat vastanneet johdonmukai- sesti, sillä keskustan kehittäminen sai toiseksi eniten vastauksia kysymykseen. Asiat, jotka tulivat ilmi (johonkin muuhun) vastaajien mukaan, olivat muun muassa koulutuk- seen liittyviä, kuten pienten koulujen säilyttäminen ja Kauhavaan liittyneiden entisten kuntien alueiden parempi huomioon ottaminen tulevaisuudessa.

Kuvio 26. Mihin Kauhavan tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota.

Mitä muuta haluaisitte sanoa muuttopäätöksestänne?

Viimeisenä kysymyksenä oli avoin kysymys, johon vastaajat saivat vapaasti sanoa halutessaan jotain sellaista, mitä he haluaisivat vielä sanoa muuttopäätöksestään ja kyselylomakkeessa sitä ei osattu kysyä. Kysymyksen vastauksista ei enää ilmennyt oikeastaan mitään merkittävää, mutta monelle nuorelle oli jo varhain tiedossa, että he muuttaisivat oppimisvelvollisuuden päätyttyä pois.

”Muutin Kauhavalle, kun jäin äitiyslomalle ensimmäisen lapsen kanssa. Olen viihtynyt täällä, mutta todennäköisesti korkeasti koulutetulle täällä ei ole työtä tarjolla (kehittämiskohde!), joten todennäköisesti joudumme palaamaan työni takia takaisin pk-seudulle. Lapsiperheenä täällä on kuitenkin erinomaiset puitteet elää mukavaa arkea.” ID 8

”Ihmisen asuinpaikan valinta on kyllä hirvittävän monimutkainen asia, varsinkin jos ei valita naapuripaikkakuntien välillä vaan laajemmin Suomen eri alueista...” ID 103

”Vanhaa reserviupseeria kiinnosti uuden emännän lisäksi lentosotakoulu. Koulu menee, mutta onneksi emäntä jää.” ID 20

6. YHTEENVETO

Kaikista kyselyyn vastanneista naisia oli 62 prosenttia ja miehiä 38 prosenttia. Naisia oli sekä lähtö- että tulomuuttajissa enemmän kuin miehiä. Lähtömuuttajista saatiin hieman suurempi otoskoko, sillä noin 63 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista oli lähtömuuttajia. Ikäjakautumassa oli muuttosuunnittain havaittavissa selvää eroavaisuutta. Lähtömuuttajien ikäjakautuma oli merkittävästi painottunut 18–29-vuotiaisiin, joita oli peräti 61,5 prosenttia kaikista lähtömuuttajista. Kaikista kyselyyn vastanneista noin puolet kuului kyseiseen ikäryhmään. Tulomuuttajien ikäjakautuma oli puolestaan huomattavasti tasaisempi ja suurimman ryhmän muodostivat 40–59-vuotiaat, joita oli 31,2 prosenttia kaikista tulomuuttajista.

Lähtömuuttajista enemmistö oli siviilisäädyltään naimattomia, joita oli lähes puolet (48 prosenttia) kaikista lähtömuuttajista. Tulomuuttajien enemmistön muodostivat puolestaan 31 prosentilla naimisissa olevat, mutta ikäjakautuman tavoin, myös siviilisäättyjen jakautuma oli tulomuuttajissa melko tasainen. Yksinmuuttaneet olivat selvä enemmistö sekä lähtö- että tulomuuttajissa. 77 prosenttia lähtömuuttaneista olivat muuttaneet yksin ja tulomuuttajista oli 65 prosenttia. Kolmen henkilön muuttoa oli tulomuuttajissa noin joka kymmenes (12 prosenttia), kun lähtömuuttajissa niitä oli vain 2 prosenttia. Mukana muuttaneiden alle 18-vuotiaiden määrät olivat lähtömuuttajissa harvinaisia, sillä vain 5 prosentilla lähtömuuttaneista oli muuttaessaan alle 18-vuotiaita mukana, mutta tulomuuttajien joukossa joka viides vastaaja muutti ainakin yksi alle 18-vuotias mukanaan.

Muuttosuuntia maakunnittain tarkasteltuna Etelä-Pohjanmaan sisällä tapahtuneet muutot olivat selvästi yleisimpiä. Vastausten mukaan 40 prosenttia kaikista muutoista tapahtui Etelä-Pohjanmaan sisällä. Jokaiseen maakuntaan, johon kohdistui muuttoliikettä, syntyi Kauhavalle nettomuuttotappiota. Vain maan rajojen ylittävistä muutoista tuli muuttovoittoa. Yksittäisistä kaupungeista muuttoliike oli vilkkainta Kauhavan ja Seinäjoen välillä. Seinäjoelle kohdistui eniten sekä lähtömuuttoa, mutta sieltä myös muutettiin eniten Kauhavalle.

Ylioppilaat olivat ylimmältä koulutukseltaan enemmistö lähtömuuttajista (38 prosenttia), sen sijaan tulomuuttajien enemmistön muodostivat ammattikoulun tai muun ammatillisen koulutuksen käyneet (39 prosenttia). Lähtömuuttajista peräti 39,1 prosenttia oli opiskelijoita ja toiseksi yleisimmän ryhmän muodostivat työntekijät (18,8 prosenttia). Työntekijät olivat puolestaan enemmistönä tulomuuttajissa (39,1 prosenttia) ja eläkeläisiä oli noin joka viides muuttaja (19,1 prosenttia). Verrattaessa lähtö- ja tulomuuttajien käytettävissä olevia kuukausituloja, erot eri muuttajaryhmien kesken olivat hyvin pieniä. Enemmistön lähtömuuttajista muodosti alle 999 euron tuloluokka (40 prosenttia) ja tulomuuttajista 1000–1999 euron luokka (29 prosenttia).

Kauhavalle muuttajista vajaa puolet (43 prosenttia) asui kerrostalossa ennen muuttoaan Kauhavalle (43 prosenttia), mutta Kauhavalle muutettuaan lähes puolet (47 prosenttia) muutti omakotitaloon. Vastaavasti Kauhavalta muutettiin pois selvästi yleisimmin omakotitaloista (67 prosenttia) kerrostaloihin asumaan (62 prosenttia). Kauhavalle muuttaneet asuivat hieman useammin (53 prosenttia) vuokra-asunnossa ennen muuttoaan, kun omistusasunto oli yleisin (55 prosenttia) asunnon omistusmuoto muuton jälkeen. Kauhavalta poismuuttaneiden tilanne oli vastakkainen. Yleisimmin muutettiin pois omistusasunnoista (40 prosenttia) vuokra-asuntoon (68 prosenttia).

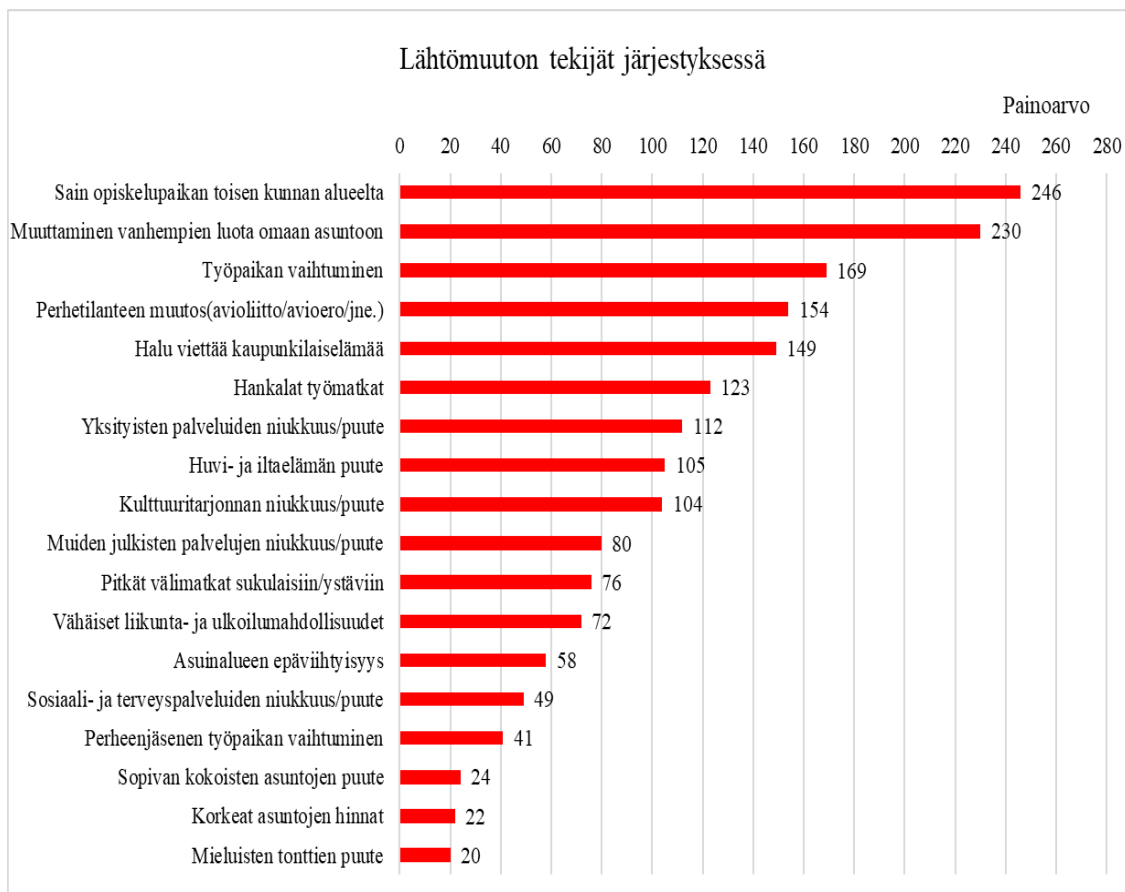
Annetuista mielikuvaväittämistä oltiin lähes poikkeuksetta enemmän samaa mieltä kuin eri mieltä. Enemmän eriäviä mielikuvia vastaajilla oli ainoastaan väitteestä, jossa Kauhavan sanottiin olevan vetovoimainen matkailukaupunki. Tähän 44,7 prosenttia vastaajista oli täysin eri mieltä tai eri mieltä ja 38,7 prosenttia samaa mieltä tai täysin samaa mieltä.

Vastaajien mukaan Kauhavalla on parasta maaseutumaisuus ja sen mukana tuoma rauhallisuus sekä asumisen väljyys. Lisäksi pidettiin positiivisena erilaisia ihmissuhteita, jossa melko pienen kaupungin asukkaat tuntevat toisensa ja luovat turvallisuuden tunnetta. Monissa vastauksissa mainittiin vielä erityisesti PowerParkin alue, jonka tuomaa vaikutusta koko alueelle pidettiin piristävänä.

6.1. Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet lähtömuuttoon?

Nuorten, ja etenkin opiskelijoiden merkittävä osuus lähtömuuttajien joukossa, antoi teki-
jöille kuten opiskelupaikan saaminen, muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon ja
halu viettää kaupunkilaiselämää suuren painoarvon. Muita merkittäviä lähtömuuttoon
vaikuttaneita tekijöitä olivat työpaikan vaihtuminen, perhetilanteen muutos, hankalat työ-
matkat, yksityisten palveluiden puute ja vapaa-ajanviettoon liittyvät tekijät. Kuvioon 27
on vielä listattu kaikki lähtömuuttajien tekijät painoarvoittain järjestyksessä.

Kuvio 27. Lähtömuuton tekijät järjestyksessä.

Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet tulomuuttoon?

Tulomuuttajien muuttopäätöksiin vaikutti eniten tekijät, jotka liittyivät asuinalueen ominaisuuksiin. Asuinalueen rauhallisuus oli eniten vaikuttavin tekijä tulomuutossa, mutta asuinalueen viihtyisyys oli lähes yhtä merkittävä. Asuinalueeseen liittyvien tekijöiden lisäksi tulomuutossa vaikutti asuntoihin liittyvät tekijät. Muita merkittäviä tekijöitä tulomuutossa oli perhetilanteen muutos, lyhyet välimatkat sukulaisiin tai ystäviin ja työpaikan vaihtuminen. Kuvioon 28 on tulomuuttoon vaikuttaneet tekijät painoarvoittain järjestyksessä.

Kuvio 28. Tulomuuton tekijät järjestyksessä.

Onko Kauhavan muuttoliike valikoivaa?

Muuttoliike on valikoivaa, jos lähtö- ja tulomuuttajat eroavat henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan merkittävästi toisistaan. Vertaillen lähtö- ja tulomuuttajien eroavaisuuksia taustamuuttajien osalta nähdään selvästi, että muuttajat eroavat varsin selvästi tietyiltä ominaisuuksiltaan toisistaan. Ikäjakaumasta (kuvio 4) nähdään, että lähtömuuttajat ovat selvästi nuorempia kuin tulomuuttajat. Tällainen kehityssuunta muuttoliikkeessä tietenkin vaikuttaa suoraan Kauhavan ikärakenteen vanhenemiseen. Koska lähtömuuttajat olivat nuorempia kuin tulomuuttajat, sillä oli vaikutusta myös muihin eroavaisuuksiin yksilöiden ominaisuuksissa. Tämä käy ilmi esimerkiksi lähtö- ja tulomuuttajien eroavaisuuksissa siviilisäädystä ja ylimmän koulutuksen kohdalla. Lähes puolet lähtömuuttajista oli siviilisäädyltään naimattomia, kun taas tulomuuttajissa lähes joka kolmas oli naimisissa. Samoin nuorten suuri osuus lähtömuuttajissa näkyi myös ylimmän koulutuksen kohdalla, jossa ylioppilaat olivat suurin ryhmä lähtömuuttajissa. Tämä voidaan selittää tietenkin koulutusmahdollisuuksien vähäisyydellä oppivelvollisuuden jälkeen, jolloin poismuuttaminen on ainoa vaihtoehto.

Minkälainen on tyypillinen lähtö- ja tulomuuttaja?

Lähtö- ja tulomuuttajien taustamuuttajia tarkastelemalla voidaan selvittää ja vastata kysymykseen, minkälainen on tyypillinen lähtö- ja tulomuuttaja. Tyypillinen muuttaja kysymykseen saadaan vastaus huomioimalla yleisimmät ominaisuudet taustamuuttajien osalta muuttosuunnittain. Taulukkoon 10 on listattu yleisimmät yksilölliset ominaisuudet muuttosuunnittain vastausten mukaan.

Taulukko 10. Muuttajien tyypillisimmät taustatekijät muuttosuunnittain.

Taustamuuttaja	Lähtömuuttaja	Tulomuuttaja
Sukupuoli	Nainen	Nainen
Ikä	18–29	60–69
Siviilisääty	Naimaton	Naimisissa
Muutti	Yksin	Yksin
Ylin koulutus	Ylioppilas	Ammatillinen koulutus
Pääasiallinen toiminta	Opiskelija	Työntekijä
Käytettävissä olevat kuukausutulot	Alle 999€	1000–1999€
Muutti pois	Omakotitalosta & Omistusasunnosta	Kerrostalosta & Vuora-asunnosta
Muutti asumaan	Kerrostaloon & Vuokra-asuntoon	Omakotitaloon & Omistusasuntoon

6.2. Johtopäätökset ja pohdinnat

Tiettyihin tekijöihin ja asioihin on, jos ei mahdotonta, niin ainakin erittäin vaikea vaikuttaa. Tällaisia ovat tässä tutkimuksessa käytetyistä tekijöistä oman tai perheenjäsenen työpaikan vaihtuminen, hankalat työmatkat, muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon, perhetilanteen muutos, pitkät välimatkat sukulaisiin tai ystäviin ja halu viettää kaupunkilaiselämää, joista viimeisin voidaan käsittää myös henkilökohtaisena preferenssinä, eli joku tykkää asua kaupungissa ja joku taas maaseudulla.

Vetovoimaisuuden parantamiseksi selvä enemmistö oli sitä mieltä, että työpaikkojen lisäämiseen tulisi kiinnittää ensisijaisesti huomiota, vaikka työpaikkoja alueella on yli omien tarpeiden. Edellisistä seikoista voidaan päätellä, että ehkä kysymys ei olekaan niinkään työpaikkojen absoluuttisesta määrästä, vaan Kauhavalla sijaitsevat työpaikat eivät usein kohtaa monien työnhakijoiden omia vaatimuksia ja koulutusta, jolloin kyse on enemmän elinkeinorakenteen monipuolistamisesta. Kauhavalla on jo hyvä pohja olemassa työpaikkojen määrän suhteen, mutta elinkeinorakenteen monipuolistamisella

saattaisi olla vaikutusta vastauksista usein ilmi tulleeseen seikkaan, että paluumuuton edellytyksenä oli myös puolison työllistyminen Kauhavalla.

Monet pitivät Kauhavan keskusta-alueen kehittämistä tärkeänä. Keskustan kehittäminen oli toiseksi yleisin kehittämiskohdetoivomus vastausten mukaan. Keskusta-alue nähtiin yleisesti monien vastaajien osalta tylsänä paikkana, jossa käymisen syynä oli pääasiassa vain asioiden hoitaminen. Yleisesti keskusta-alueelta toivottiin enemmän kaupunkimaisemman ympäristön tuntua ja sellaista, jossa voisi viettää enemmän vapaa-aikaa. Vastausten perusteella keskustaa tulisi yleisesti ottaen rakentaa tiiviimmin ja joen hyödyntämistä tulisi paremmin ottaa huomioon aluesuunnittelussa. Keskustan tiiviimmän rakentaminen mahdollistaisi muiden alueiden maaseutumaisen ympäristön säilyttämisen myös jatkossa, joka mainittiin Kauhavan parhaana puolena useimmissa vastauksissa.

Harrastukset nousivat, ehkä hieman yllättäen, monissa vastauksissa esille, kun kysyttiin mitä kehitettävää Kauhavalla on. Eri harrastusmahdollisuuksien lisäämisen lisäksi, monien vastaajien mielestä eri mahdollisuuksia harrastaa ei tuoda tarpeeksi hyvin esille, jolloin moni ei lopulta ole edes välttämättä tietoinen kaikista harrastusmahdollisuuksista, joita on tarjolla. Harrastusmahdollisuuksien ja niiden parempi esille nostaminen lienee helpoin ja yksinkertaisin tapa parantaa elämisen viihtyisyyttä. Tietoisuutta harrastusmahdollisuuksista voidaan lisätä tietenkin tiedotusta parantamalla, mutta myös erilaisilla teemapähtymillä. Harrastuksia löytyy laidasta laitaa, mutta kaikki ei välttämättä edes tarvitse suurta panostusta julkiselta puolelta.

Lähtömuuttajien vastausten perusteella voidaan selvästi todeta, että merkittävin tekijä lähtömuuton taustalla on Kauhavalla opiskelumahdollisuuksien vähäisyys oppivelvollisuuden jälkeen, jolloin yksinkertainen ratkaisu pulmaan olisi lisätä alueen opiskelumahdollisuuksia. Todellisuudessa jokaisella kaupungilla ei voi olla omaa yliopistoa tai ammattikorkeakoulua, jolloin realistiseksi vaihtoehdoksi jää yhteistyö lähimpänä sijaitsevan korkeakoulun kanssa mahdollisten sivutoimipistepaikkojen lisäämiseksi. Valmistuttuaan opiskelijat muuttavat kuitenkin todennäköisesti ennemmin tai myöhemmin töiden perässä pois, mikäli koulutusta vastaavaa työtä ei ole tarjolla.

Miten saada myös korkeammin koulutetuille enemmän työpaikkoja näyttäisi olevan se asia, miten paluumuuttoa saataisiin lisättyä, etenkin nuorten ja koulutettujen paluumuuttajien osalta. Tämän tutkimuksen tulokset viittaisivat siihen, että Kauhavan väestö vähenee muuttoliikkeen näkökulmasta yksinkertaistetusti sen takia, että lähtömuuttajat ovat pääsääntöisesti nuoria, jotka lähtevät ensisijaisesti opiskeluiden takia muualle, mutta valmistuttuaan eivät tule palaamaan, koska ei löydy sopivaa työtä ja tulomuuttajien määrä ei riitä kompensoimaan sitä.

LÄHDELUETTELO

- Aro, Timo (2007). Julkinen valta ja maassamuuttoa edistävät ja rajoittavat tekijät Suomessa 1880-luvulta 2000-luvulle. 324 s. Koulutussosiologian tutkimuskeskus, RUSE. Koulutussosiologian tutkimuskeskuksen raportti 69.
- Aro, Timo (2007b). Suurten kaupunkiseutujen valikoiva muuttoliike. Kvartti 1/2007, 25–34. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, 2007.
- Aro, Timo (2013). Kuuden suuren kaupunkiseudun demografinen kilpailukyky. Muuttoliikkeen määrä ja rakenne suurilla kaupunkiseuduilla 2000-luvulla. Saatavissa 8.9.2017: http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20170610/urn_nbn_fi_uef-20170610.pdf
- Bråmås, Åsa (2006). Studies in the Dynamics of Residential Segregation. Geografiska Regionstudier 67. 56 s. Uppsala universitet.
- Elinkeinostrategia (2015). Kauhavan kaupungin elinkeinostrategia 2013-2020. Saatavissa 23.11.2015: http://www.kauhava.fi/files/9039/Kauhavan_elinkeinostrategia_kv_25.11.2013.pdf
- Haliseva-Soila, Merja (1993). Maaseudun uudet asukkaat: Kaupunkilaisten maaseutukuva ja maallemuuttopotentiaali maaseudun kehittämisen mahdollisuutena. Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus, Seinäjoki. Julkaisusarja A:2. 163 s.
- Helin, Heikki, Laakso Seppo, Lankinen Markku & Ilkka Susiluoto (1998). Muuttoliike ja kunnat. Kunnallissalan kehittämissäätiö Saatavissa: <http://www.kaks.fi/sites/default/files/Tutkimusjulkaisu%2015.pdf>
- Hirsjärvi, Sirkka, Pirkko Remes & Paula Sajavaara (2007). Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

- Holm, Pasi, Nivalainen Satu & Raija Volk (2008). Työvoiman alueellisen liikkuvuuden kannustavuus. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja 206. http://vnk.fi/documents/10616/622954/J0108_Ty%C3%B6voiman_alueellisen_liikkuvuuden_esteet_ja_kannustimet.pdf/cb6feebd-ca38-4e26-a918-6d28efb9ca81?version=1.0
- Karjalainen, Elli (1986). Muuttoliike ja sen vaikutukset Kuhmon alueelliseen väestönkehitykseen 1959–84. Oulun yliopisto. Pohjois-Suomen tutkimuslaitos.
- Kauhava (2015). Kauhava info. Saatavissa: 11.12.2015: <http://www.kauhava.fi/kauhava-info>
- Kauhava (0215b). Liikenne ja tiet: Saatavissa: 17.12.2015: http://www.kauhava.fi/palvelut/liikenne_ja_tiet
- Kauhava (2016). Kauhavan alue. Saatavissa 3.4.2016: http://www.kauhava.fi/kauhava-info/kauhavan_alue
- Kauhavanalakyä (2015). Perustiarot. Saatavissa: 11.12.2015 <http://www.kauhavanalaky.com/lasten-maatalousnayttelyt/perustiarot/>
- Korkiasaari, Jouni & Ismo Söderling (2007). Muuttoliike. Teoksessa Koskinen, Seppo, Martelin Tuija, Notkola Irma-Leena, Notkola Veijo, Pitkänen Kari, Jalovaara Marika, Mäenpää Elina, Ruokolainen Anne, Ryyänen. Suomen väestö, s. 239–270.
- Korkiasaari, Jouni (2008). Siirtolaisuus ja monikulttuurisuus. Saatavissa 6.10.2016: http://users.utu.fi/joukork/tiedostot/02_Muuttoliiketeoriat.pdf
- Kytö, Hannu & Monika Kral-Leszczyńska (2013). Muuttoliikkeen voittajat ja häviäjät. Saatavissa 4.5.2017: http://www.kaks.fi/sites/default/files/TutkJulk_76_net.pdf

- Lankinen, Markku (2002). Muuttoliike ja kunnan talous. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2002.
- Lee, Everett (1966). A Theory of Migration. *Demography* 3:1, 50–51.
- Moisio, Antti. (1999). Muuttoliikkeen ennustamisesta. Helsinki: Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita. 19.
- Nivalainen, Satu (2007). Työelämään astuvien, perheikäisten ja työelämästä irtautuvien muutto: ketkä muuttavat maaseudulle? Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita. 107
- Oulasvirta, Lasse & Christer Brännkärr (2001). Toimiva kunta. Kuntakoulutus Oy.
- Ravenstein, Ernst (1885). The laws of migration. *Journal of the Royal Statistical Society* 48:2, 198–199.
- Ruikka Linda (2008). Maallemuuttoon liittyvät työkysymykset Suomessa – Tutkimuskuntana Iitti. Siirtolaisinstituutti 2009. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston maantieteen laitos.
- Söderling, Ismo. (1988). Maassamuuton ulottuvuudet. Yksilö-, alue- ja yhteiskuntatason tarkastelu Suomessa vuosina 1977–1978 maassamuuttaneista. Turun yliopiston julkaisusarja c65.
- Söderling, Ismo (2014). Muuttoliike väestöllisellä ilmiönä. Miksi ihmiset muuttavat? Saatavissa 5.6.2017: <https://blogs.helsinki.fi/avoinvaestotiede/files/2014/12/so-derling.pdf>

- Tilastokeskus (2015). Kuntien avainluvut. Saatavissa: 6.6.2016:
https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__2015/kuntien_avainluvut_2015_aikasarja.px/table/table-ViewLayout2/?rxid=444223df-f91c-4479-891f-5dcd50b983d2
- Tilastokeskus (2017). Kuntien välinen muutto muuton suunnan mukaan alueittain. Saatavissa 1.3.2018: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__muutl/statfin_muutl_pxt_002_fi.px/table/table-ViewLayout2/?rxid=1fcfa18-d22f-4613-a6c3-77bbcd13ef
- Tilastokeskus (2018). Ennakkoväkiluku sukupuolen mukaan alueittain 2017. http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vamu/statfin_vamu_pxt_001.px/?rxid=6c2b3d86-5c9d-4be3-8fc3-6008576380c4
- Tilastokeskus (2018b). Väestöllisiä tunnuslukuja alueittain 1990–2016. Saatavissa 2.3.2018: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_007.px/?rxid=20016506-c40a-4449-8ae5-2c1fd1a16a91
- Vilkkä, Hanna (2014). Tutki ja mittaa. <http://hanna.vilkkä.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>
- Virtanen, Vesa (2003). Valta- ja vastavirtaan. Selvitys maassamuuttajien elinoloista, uuteen kiinnittymisestä ja arvotaustasta Suomessa. Sisäasiainministeriön julkaisu 14/2003
- Von Bruun, Santtu (2005). Kuntien tulevaisuus: Kuntajohdon ja asiantuntijoiden näkemyksiä kuntien tulevaisuudesta. Helsinki: Suomen kuntaliitto.
- Ward, Stephen (1998). Selling Places. The Marketing and Promotion of Towns and Cities 1850–2000. London.

Äikäs, Topi-Antti (2004). Imagoa etsimässä. Kaupunki- ja aluemarkkinoinnin haasteista mielikuvien mahdollisuuksiin. Suomen kuntaliitto, Acta nro 166, Helsinki.

LIITE 1. Saatekirje muuttajakyselyyn

Saate muuttajakyselyyn

25.11.2014**Tutkimus Kauhavan muuttoliikkeestä**

Kauhavan kaupunki on tunnettu yrittäjyydestä, häjyistä ja jääkäreistä, lakeusmaisemista, voimakkaasta maataloudesta ja teollisuudesta sekä upeista kesätapahtumista ja kasvavasta matkailutarjonnasta. Työllisyys-tilanne on Kauhavalla ollut perinteisesti hyvä ja työttömyys maakunnan alhaisimpia.

Gloaalista taantumasta huolimatta Kauhavalla uskotaan tulevaisuuteen. Eikä syyttä, sillä rakentaminen Kauhavalla on jatkunut vilkkaana. Edellisvuosina hankkeita on ollut käynnissä erityisesti asuntorakentamisen saralla. Viime kuukausina ovat edenneet myös isot hankkeet julkisen rakentamisen ja yritysten investointihankkeiden osalta. Tämä lupaa hyvää työpaikkatarjontaa myös tuleville vuosille.

Haluamme parantaa Kauhavaa asumispaikkakuntana ja siitä syystä kutsumme Teidät osallistumaan kyselytutkimukseemme 31.12.2014 mennessä.

Kyselytutkimus on osa Vaasan Yliopistossa tehtävää Janne Portinin aluetieteen pro gradu-opinnäytetyötä ja se on suunnattu vuosina 2009 – 2013 Kauhavalle muuttaneille ja Kauhavalta poismuuttaneille. Tutkimuksen avulla pyrimme selvittämään muuttopäätökseen vaikuttavia tekijöitä sekä tulo- että lähtömuuttajien osalta.

Kyselyyn voit vastata osoitteessa www.kauhava.fi/muuttajakysely

käyttäjätunnus:

muuttaja

salasana:

kauhava

Vastaaminen vie aikaa ainoastaan hetken. Vastaukset käsitellään luotamuksellisesti ja nimettöminä. Kiitämme lämpimästi vaivannäöstä ja vastauksestanne.

Rauhallista Joulun odotusta ja menestystä tulevalle vuodelle!

KAUHAVAN KAUPUNKI

Hannu Mars
kehitysjohtaja

Juha-Martti Kuoppala
elinkeino- ja markkinointipäällikkö

LIITE 2. Kyselylomake

I Taustatiedot

1. Sukupuolenne?

- Mies
- Nainen

2. Ikänne muuttohetkellä?

_____

3. Siviilisäätynne muuttohetkellä?

- Naimaton
- Naimisissa
- Avoliitossa
- Eronnut
- Leski

4. Muutitte?

- Kauhavalle
- Kauhavalta

Mistä/mihin? (kunta) _____

5. Minä vuonna muuttonne tapahtui?

- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2013

6. Ylin koulutuksenne muuttohetkellä?

- Peruskoulu
- Ylioppilas
- Ammattikoulu tai muu ammatillinen koulutus
- Alempi korkeakoulututkinto (esim. yliopiston kandidaatti, ammattikorkeakoulututkinto, insinööri)
- Ylempi korkeakoulututkinto (esim. maisteri, diplomi-insinööri)
- Jokin muu, mikä? _____

7. Pääasiallinen toimintanne muuttohetkellä?

- Yrittäjä
- Opiskelija

- Työtön/lomautettu
- Eläkeläinen
- Ylempi toimihenkilö
- Alempi toimihenkilö
- Työntekijä
- Jokin muu, mikä? _____

8. Kuinka monta henkilöä muutti kanssanne itsenne mukaan lukien?

- 1   • 2   • 3   • 4   • 5   • 6 tai enemmän

9. Kuinka moni heistä oli alle 18-vuotias?

- 0   • 1   • 2   • 3   • 4 tai enemmän

10. Kotitaloutenne kuukausitulot muuttohetkellä? (netto)

- Alle 999€   • 1000-1999€   • 2000-2999€
- 3000-3999€   • 4000-4999€   • 5000€ tai enemmän

11. Millaisessa asunnossa asuitte ennen muuttoa ja muuton jälkeen?

Ennen muuttoa

- Kerrostalo   • Rivitalo   • Omakotitalo   • Jokin muu, mikä? _____

Muuton jälkeen

- Kerrostalo   • Rivitalo   • Omakotitalo   • Jokin muu, mikä? _____

12. Mikä oli asuntonne omistussuhde ennen muuttoa ja muuton jälkeen?

Ennen muuttoa

- Vuokra-asunto   • Omistusasunto   • Jokin muu, mikä? _____

Muuton jälkeen

- Vuokra-asunto   • Omistusasunto   • Jokin muu, mikä? _____

II Muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät: Kauhavalta muuttaneet

13. Arvioikaa seuraavien tekijöiden vaikutusta muuttopäätökseenne.

	ei vaikutusta	vähän	melko paljon	erittäin paljon
1. Työpaikan vaihtuminen	•	•	•	•
2. Perheenjäsenen työpaikan vaihtuminen	•	•	•	•
3. Hankalat työmatkat	•	•	•	•
4. Sain opiskelupaikan toisen kunnan alueelta	•	•	•	•
5. Mieluisten tonttien puute	•	•	•	•
6. Sopivan kokoisten asuntojen puute	•	•	•	•
7. Korkeat asuntojen hinnat	•	•	•	•
8. Muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon	•	•	•	•
9. Perhetilanteen muutos(avoliitto/avioero/jne.)	•	•	•	•
10. Pitkät välimatkat sukulaisiin/ystäviin	•	•	•	•
11. Sosiaali- ja terveyspalveluiden niukkuus/puute	•	•	•	•
12. Muiden julkisten palvelujen niukkuus/puute	•	•	•	•
13. Yksityisten palveluiden niukkuus/puute	•	•	•	•
14. Halu viettää kaupunkilaiselämää	•	•	•	•
15. Kulttuuritarjonnan niukkuus/puute	•	•	•	•
16. Vähäiset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet	•	•	•	•
17. Huvi- ja iltaelämän puute	•	•	•	•
18. Asuinalueen epäviihtyisyys	•	•	•	•

14. Tärkein syy edellisistä oli?

-Valitse numero- 1–18

15. Mikä parhaiten kuvaa muuttoanne Kauhavalta?

- Lopullinen (en palaa) • Toistaiseksi (saatan palata) • Väliaikainen (palaan)
- En osaa sanoa

16. Miltä entisen Kauhavan alueelta muutitte?

- Entisen Ylihärman alueelta
- Entisen Alahärman alueelta
- Entisen Korttesjärven alueelta
- Entisen Kauhavan kunnan alueelta

17. Olisin valmis asumaan Kauhavalla, jos...?

---

18. Jos olette opiskelija, olisitteko valmis asumaan Kauhavalla valmistumisesi jälkeen?
Perustelut?

II Muuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät: Kauhavalle muuttaneet

19. Arvioikaa seuraavien tekijöiden vaikutusta muuttopäätökseenne.

	ei vaikutusta	vähän	melko paljon	erittäin paljon
1. Työpaikan vaihtuminen	•	•	•	•
2. Perheenjäsenen työpaikan vaihtuminen	•	•	•	•
3. Helpot työmatkat	•	•	•	•
4. Sain opiskelupaikan toisen kunnan alueelta	•	•	•	•
5. Mieluisat tontit	•	•	•	•
6. Sopivan kokoiset asunnot	•	•	•	•
7. Edulliset asunnot	•	•	•	•
8. Muuttaminen vanhempien luota omaan asuntoon	•	•	•	•
9. Perhetilanteen muutos (avioliitto/avioero/jne.)	•	•	•	•
10. Lyhyet välimatkat sukulaisiin/ystäviin	•	•	•	•
11. Hyvät sosiaali- ja terveyspalvelut	•	•	•	•
12. Muiden julkisten palvelujen hyvä saatavuus/laatu	•	•	•	•
13. Yksityisten palveluiden helppo saatavuus	•	•	•	•
14. Kulttuuritarjonta	•	•	•	•
15. Vilkas hui- ja iltaelämä	•	•	•	•
16. Liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet	•	•	•	•
17. Asuinalueen rauhallisuus	•	•	•	•
18. Asuinalueen viihtyisyys	•	•	•	•

20. Tärkein syy edellisistä oli?

-Valitse numero- 1–18

21. Mikä parhaiten kuvaa muuttoanne Kauhavalle?

- Lopullinen (en palaa) • Toistaiseksi (saatan palata) • Väliaikainen (palaan)
- En osaa sanoa

22. Oletteko aikaisemmin asunut Kauhavalla?

- Kyllä
- En

23. Harkitsin muuttoa myös muuhun kuntaan?

- En harkinnut
- Kyllä, mihin? _____

24. Millä Kauhavan alueella asutte?

- Entisen Ylihärjän alueella
- Entisen Alahärjän alueella
- Entisen Korttesjärven alueella
- Entisen Kauhavan kunnan alueella

25. Mitä asioita parantaisit omalla asuinalueellanne?

III Mielikuvanne Kauhavasta

26. Minkälainen on näkemyksenne Kauhavasta?

	En osaa sanoa	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
A. Kauhava on kehittyvä kaupunki	•	•	•	•	•
B. Kauhava on turvallinen paikka asua	•	•	•	•	•
C. Kauhavalla on toimivat peruspalvelut	•	•	•	•	•
D. Kauhavalla on kehittyvä elinkeinoelämä	•	•	•	•	•
E. Kauhava sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella	•	•	•	•	•
F. Kauhavalle on helppo kotiutua	•	•	•	•	•
G. Kauhava on vetovoimainen matkailukaupunki	•	•	•	•	•
H. Kauhavalla on hyvä asuntotarjonta	•	•	•	•	•
I. Kauhavalla on monipuolisesti vuokra-asuntoja	•	•	•	•	•
J. Kauhavalla on hyvä tonttitarjonta	•	•	•	•	•
K. Kauhavalla on hyvät harrastusmahdollisuudet	•	•	•	•	•
L. Kauhavalla on monipuolinen luontoympäristö	•	•	•	•	•
M. Kauhava on yhteisöllinen kaupunki	•	•	•	•	•

27. Parasta Kauhavalla on?

---

28. Mitä kehitettävää Kauhavalla mielestänne on?

---

29. Mihin mielestänne Kauhavalla tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota vetovoimaisuuden parantamiseksi?

- Työpaikkojen lisäämiseen
- Opiskelumahdollisuuksien parantamiseen
- Tonttitarjontaan

- Asuntotarjontaan
- Asumiskustannusten alentamiseen
- Yksityisten palveluiden parantamiseen
- Kaupungin omien palveluiden kehittämiseen
- Keskustan kehittämiseen
- Johonkin muuhun, mihin?

30. Mitä muuta haluaisitte sanoa muuttopäätöksestänne?
